

**PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ CIVIL
D'EMERGÈNCIES PER INCENDIS FORESTALS**
INFOBAL

GOVERN
ILLES
BALEARS

Palma, febrer 2023

ÍNDEX

1. OBJECTE I ÀMBIT.....	10
1.1. OBJECTE.....	10
1.2. FUNCIONS BÀSIQUES.....	10
1.3. ÀMBIT D'APLICACIÓ.....	11
1.3.1. Àmbit territorial.....	11
1.3.2. Àmbit competencial.....	11
1.3.3. Àmbit temporal.....	12
1.4. MARC LEGAL.....	12
1.5. DEFINICIONS.....	14
1.6. APROVACIÓ DE L'INFOBAL.....	17
1.7. DESENVOLUPAMENT DE L'INFOBAL.....	17
2. MARC TERRITORIAL.....	17
2.1. RELLEU.....	18
2.1.1. Aspectes generals.....	18
2.1.2. Pendants.....	19
2.1.3. Orientació.....	19
2.2. CLIMA.....	20
2.2.1. Temperatura.....	20
2.2.2. Precipitació.....	21
2.2.3. Règim de vents.....	21
2.3. ELS SISTEMES FORESTALS DE LES ILLES BALEARS.....	22
2.3.1. Mallorca.....	22
2.3.2. Menorca.....	25
2.3.3. Pitiüses.....	29
2.3.4. Evolució de la superfície forestal.....	32
2.4. ESPAIS PROTEGITS.....	33
2.5. POBLACIÓ.....	34
2.5.1. Demografia.....	35
2.5.2. Estacionalitat poblacional.....	37
2.6. ESTRUCTURA PRODUCTIVA.....	37
3. ESTADÍSTICA.....	39
3.1. NOMBRE D'INCENDIS FORESTALS I SUPERFÍCIE AFECTADA.....	39
3.2. DISTRIBUCIÓ MENSUAL DELS INCENDIS.....	42
3.3. CAUSALITAT.....	45
3.4. GRAVETAT DELS INCENDIS.....	47
4. AVALUACIÓ DEL RISC.....	49
4.1 ANÀLISI DEL RISC I ZONIFICACIÓ.....	49
4.1.1. Models de combustible.....	49

4.1.2. Punts crítics i punts estratègics de gestió.....	50
4.1.3. Incendis tipus i zones de règim homogeni.....	52
4.1.4. Zonificació del risc.....	55
4.2. ELEMENTS D'ESPECIAL IMPORTÀNCIA PER A LA PROTECCIÓ CIVIL (EEIPC).....	61
5. ÈPOQUES DE PERILL.....	63
6. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL, ESTATS I TIPUS DE DESPLEGAMENT...	63
6.1. ÍNDEXS DE GRAVETAT POTENCIAL.....	65
6.1.1. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 0 (IGP0).....	65
6.1.2. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 1 (IGP1).....	66
6.1.3. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 2 (IGP2).....	66
6.1.4. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 3 (IGP3).....	66
6.2. ESTATS DE L'INCENDI.....	66
6.2.1. ACTIU.....	67
6.2.2. ESTABILITZAT.....	67
6.2.3. CONTROLAT.....	67
6.2.4. EXTINGIT.....	67
6.3. TIPUS DE DESPLEGAMENT EN INCENDI FORESTAL.....	67
6.3.1. ATAC INICIAL.....	68
6.3.2. ATAC AMPLIAT.....	68
6.3.3. TASQUES DE REMATADA.....	68
7. SITUACIONS OPERATIVES I FASES D'ACTIVACIÓ.....	68
7.1. SITUACIONS OPERATIVES.....	68
7.1.1. SITUACIÓ OPERATIVA 0 (SO0).....	69
7.1.2. SITUACIÓ OPERATIVA 1 (SO1).....	69
7.1.3. SITUACIÓ OPERATIVA 2 (SO2).....	70
7.1.4. SITUACIÓ OPERATIVA 3 (SO3).....	70
7.1.5. MITJANS EXTRAORDINARIS.....	70
7.2. DECLARACIÓ DE LES SITUACIONS OPERATIVES.....	71
7.2.1. Declaració de la situació operativa 0 (SO0).....	71
7.2.2. Declaració de la situació operativa 1 (SO1).....	71
7.2.3. Declaració de la situació operativa 2 (SO2).....	72
7.2.4. Declaració de la situació operativa 3 (SO3).....	72
7.3. FASES D'ACTIVACIÓ.....	72
7.3.1. FASE DE PREALERTA.....	73
7.3.2. FASE D'ALERTA.....	73
7.3.3. FASE D'EMERGÈNCIA.....	74
7.3.4. FASE DE NORMALITZACIÓ.....	74
8. ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ DEL PLA.....	74
8.1. DIRECCIÓ DEL PLA (DI).....	74

8.2. CENTRE DE COORDINACIÓ OPERATIVA (CECOP).....	76
8.3. COMITÈ DE DIRECCIÓ.....	77
8.4. COMITÈ TÈCNIC ASSESSOR.....	78
8.5. GABINET D'INFORMACIÓ.....	79
8.6. CENTRE DE COORDINACIÓ D'EMERGÈNCIES (CCE112).....	80
8.7. CENTRAL DE COMUNICACIONS D'INCENDIS FORESTALS (CCIF).....	81
8.8. ÀREA DE COMANDAMENT DE L'EMERGÈNCIA (AME).....	83
8.9. LLOC DE COMANDAMENT AVANÇAT (PMA).....	84
8.10. DIRECTOR TÈCNIC O DIRECTORA TÈCNICA D'OPERACIONS (DTOP)	85
8.11. DIRECTOR TÈCNIC O DIRECTORA TÈCNICA DE L'EXTINCIÓ (DTEX). 86	
8.12. TÈCNIC O TÈCNICA DE GESTIÓ D'EMERGÈNCIES (TGE).....	87
8.13. TÈCNIC O TÈCNICA DE GESTIÓ DE SERVEIS (TGS).....	88
8.14. SECCIONS OPERATIVES.....	89
8.14.1. Secció d'Intervenció.....	89
8.14.2. Secció de Planificació.....	91
8.14.3. Secció de Logística.....	92
8.14.3.1. Branca sanitària.....	94
8.14.4. Secció de Seguretat.....	94
8.15. CENTRE DE RECEPCIÓ DE MITJANS (CRM).....	96
8.16. OFICIAL DE SEGURETAT.....	96
8.17. OFICIAL D'ENLLAÇ.....	96
9. OPERATIVITAT DEL PLA.....	96
9.1. SISTEMA DE VIGILÀNCIA I DETECCIÓ D'INCENDIS FORESTALS.....	97
9.2. CENTRES DE RECEPCIÓ D'AVISOS.....	97
9.3. ETAPES DE LA GESTIÓ DE L'EMERGÈNCIA.....	98
9.3.1. Detecció dels incendis.....	98
9.3.2. Notificació i coordinació entre centres.....	98
9.3.3. Activació i mobilització de recursos.....	98
9.3.4. Confirmació dels incendis forestals.....	99
9.3.5. Intervenció i extinció.....	99
9.3.6. Seguiment i avaluació de l'emergència.....	101
9.3.7. Fi de l'emergència.....	102
9.4. OPERATIVITAT DEL PLA PER A LES SITUACIONS OPERATIVES.....	103
9.4.1. Operativitat en situació operativa 0 (SO0).....	103
9.4.3. Operativitat en situació operativa 2 (SO2).....	105
9.4.4. Operativitat en situació operativa 3 (SO3).....	106
10. MITJANS I RECURSOS.....	107
10.1. CATÀLEG DE MITJANS I RECURSOS.....	107
10.2. XARXA DE TELECOMUNICACIONS D'EMERGÈNCIES.....	108

10.3. EINES PREDICTIVES I NOVES TECNOLOGIES.....	108
11. PLANIFICACIÓ D'ÀMBIT LOCAL.....	109
11.1. PLANS D'ACTUACIÓ D'ÀMBIT LOCAL.....	109
11.1.1 Concepte i àmbit d'aplicació.....	109
11.1.2 Funcions i contingut.....	109
11.2. PLANS D'AUTOPROTECCIÓ.....	110
11.2.1 Concepte i funcions.....	110
11.3. INTEGRACIÓ DELS PLANS D'ACTUACIÓ D'ÀMBIT LOCAL EN LA PLANIFICACIÓ TERRITORIAL MUNICIPAL.....	112
12. IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT.....	112
12.1. DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA D'IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT.....	113
12.1.1. DIVULGACIÓ.....	113
12.1.1.1. Campanyes de divulgació en època de perill alt.....	113
12.1.1.2. Campanyes de divulgació de mesures d'autoprotecció en zones d'interfície.....	113
12.1.2. PLANIFICACIÓ MUNICIPAL.....	114
12.1.2.1. Redacció de plans d'autoprotecció de zones d'interfície.....	114
12.1.2.2. Elaboració de plans d'actuació d'àmbit local.....	114
12.1.2.3. Adaptació de la normativa urbanística.....	114
12.1.3 FORMACIÓ.....	114
12.1.3.1. Difusió del Pla a serveis intervinents.....	114
12.1.3.2. Difusió del Pla a personal directiu.....	115
12.1.3.3. Formació de voluntariat de protecció civil.....	115
12.1.3.4. Exercicis i simulacres.....	115
12.1.4. PROCEDIMENTS I CATÀLEG DE MITJANS.....	115
12.1.4.1. Establiment i actualització de protocols d'actuació.....	115
12.1.4.2. Actualització del catàleg de mitjans i recursos.....	116
12.1.4.3. Seguiment i millora de la xarxa de comunicacions TETRAIB	116
12.1.5. INFORMACIÓ.....	116
12.1.5.1. Estadístiques d'incendis forestals.....	116
12.1.5.2. Informació a la població.....	117
12.1.6 LLIÇONS APRESES.....	117
12.1.6.1. Reunions d'anàlisi postemergència.....	117
12.2. RESUM DEL PROGRAMA D'IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT.....	117

Índex de figures

Figura 1: Evolució de la superfície forestal.....	33
Figura 2: Distribució de la població. Any 2020 (elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT 1/1/2020).....	36
Figura 3: Evolució del PIB a preus de mercat i per capita de les Illes Balears (font INE).....	38
Figura 4: Empreses actives segons sector econòmic a les Illes Balears. Font INE.....	39
Figura 5: Nombre de sinistres i superfície afectada per incendi forestal i any, sèrie 2007-2021 (font: CMAT).....	41
Figura 6: Nombre de sinistres per illa i any, i percentatge d'afectació del sinistre més important de l'any respecte a la superfície total afectada, sèrie 2007-2021* (font: CMAT).....	41
Figura 7: Nombre de sinistres per any, en època de perill alt (1/5-15/10) i època de perill baix, sèrie 2007-2021 (font: CMAT).....	42
Figura 8: Distribució mensual de tots els sinistres i superfície afectada, sèrie 2007-2019 (font: CMAT).....	43
Figura 9: Distribució mensual de tots els sinistres i superfície afectada, per illa, sèrie 2007-2019 (font: CMAT).....	44
Figura 10: Distribució mensual de tots els sinistres i superfície afectada, per quinquenni, sèrie 2000-2021 (font: CMAT).....	44
Figura 11: Grup de causalitat dels sinistres, sèrie 2000-2019 (font: CMAT). 45	
Figura 12: Tipologies de negligències o causes accidentals, sèrie 2000-2019 (font: CMAT).....	46
Figura 13: Distribució mensual per grups de causa i detallada en dos casos de negligència majoritaris, sèrie 2000-2019 (font: CMAT).....	47
Figura 14: Incendis categoritzats per nivell de gravetat de l'INFOBAL, sèrie 2007-2021 (font: CMAT).....	48
Figura 15: Incendis per municipi de qualsevol nivell, sèrie 2000-2019 (font: CMAT).....	48
Figura 16: Zones de règim homogeni.....	54
Figura 17: Zonificació per al perill estadístic.....	55
Figura 18: Interfície urbana forestal.....	56
Figura 19: Perillositat potencial.....	57
Figura 20: Vulnerabilitat del territori.....	58
Figura 21: Dificultat d'extinció integrada.....	59
Figura 22: Risc integrat per incendis forestals.....	60
Figura 23: Zones d'alt risc d'incendis forestals.....	60

Figura 24: Zonificació d'alt risc d'incendis forestals (ZAR). Font: IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.....	61
Figura 25: Esquema operatiu per a incendis en SO0.....	103
Figura 26: Esquema operatiu per a incendis en SO1.....	104
Figura 27: Esquema operatiu per a SO2 provocada per un incendi IGP2..	105

Índex de taules

Taula 1: Superfície de les Illes Balears i longitud de costa. Font: IBESTAT a partir de dades de SITIBSA.....	17
Taula 2: Distribució de la població de les Illes Balears l'any 2020.....	35
Taula 3: Evolució de la població entre els anys 2009-2020.....	35
Taula 4: Mitjanes respecte al nombre de sinistres i superfície afectada per incendi forestal, sèrie 2007-2021.....	40
Taula 5: Models de combustible.....	50
Taula 6: Punts crítics.....	51

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ CIVIL D'EMERGÈNCIES PER INCENDIS FORESTALS

Els incendis forestals constitueixen un greu problema a l'àrea mediterrània i també a les Illes Balears, on ocasionen, recurrentment, greus danys en els hàbitats i recursos naturals més valuosos, amb la consegüent repercussió negativa sobre el medi ambient i el paisatge, a més de posar en situació de risc infraestructures i béns i, especialment, la ciutadania que pugui resultar afectada per aquest tipus de sinistres.

Pel que fa als incendis forestals, segons es desprèn de la seva recent evolució, de les característiques estructurals del combustible vegetal (continuitat i densitat), dels previsibles efectes de l'escalfament global (ampliació i intensificació de les èpoques de perill), de l'ocupació i l'ús del territori (increment d'interfície urbana forestal), es preveu que puguin resultar cada vegada més extensos, més intensos i més perillosos, de conformitat amb el que han expressat, per a l'àmbit mediterrani, els i les especialistes en el control d'aquest tipus de sinistres.

L'any 2005, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears va aprovar el primer Pla Especial per Fer Front al Risc d'Incendis Forestals a les Illes Balears (INFOBAL), mitjançant el Decret 41/2005, de 22 d'abril, que es va redactar de conformitat amb la Norma bàsica de protecció civil (Reial decret 407/1992, de 24 d'abril) i amb la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, aprovada per un acord del Consell de Ministres de 18 de març de 1993.

Des de llavors, la incorporació a l'ordenament jurídic de noves normes de rang autonòmic i estatal, així com l'aparició de nous recursos i capacitats, entre els quals es troba la Unitat Militar d'Emergències, obliguen a una actualització dels sistemes de resposta i els protocols operatius.

En aquest sentit, a més, l'aplicació del que estableix la Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil, que estableix la protecció civil com a instrument de la política de seguretat pública, que ha de protegir les persones i els béns garantint una resposta adequada davant els diferents tipus d'emergències i catàstrofes originades per causes naturals o derivades de l'acció humana, sigui aquesta accidental o intencionada, i del que disposa la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, aprovada pel Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, que regula l'abast i els continguts de la planificació especial per a aquest tipus d'emergència, evidencien la necessitat de redacció d'un nou pla INFOBAL, adaptat a totes les noves circumstàncies, experiències i disposicions.

Finalment, resulta rellevant incorporar, sens dubte, l'experiència organitzativa i operativa acumulada durant aquests anys pels dispositius d'extinció d'incendis forestals a les Illes Balears, on, durant el període de vigència del primer INFOBAL, han atès el control de més de 1.350 incendis forestals que directament van afectar els espais naturals de les Illes Balears.

També cal destacar l'esforç permanent protagonitzat per les diferents entitats públiques i privades implicades en la gestió d'emergències en la incorporació de les noves capacitats tecnològiques disponibles, especialment en l'àmbit de la comunicació, i el seu esforç d'innovació en els seus mitjans i procediments per aconseguir proporcionar una atenció cada vegada més eficient i segura a la ciutadania.

1. OBJECTE I ÀMBIT

1.1. OBJECTE

L'objecte del Pla Especial de Protecció Civil d'Emergències per Incendis Forestals de les Illes Balears (d'ara endavant, INFOBAL) és establir l'organització jeràrquica i funcional, així com els procediments d'actuació dels recursos i serveis la titularitat dels quals correspon al Govern de les Illes Balears, i els que puguin ser-hi assignats per altres administracions públiques o per altres entitats públiques o privades, a fi de fer front a les emergències per incendis forestals, en el seu àmbit territorial, i reduir els riscos per a les persones, els béns i el medi ambient.

L'INFOBAL té com a objecte garantir una resposta coordinada, àgil i eficaç de totes les administracions públiques per fer front als incendis forestals i les emergències derivades d'aquests que s'originin en l'àmbit territorial de les Illes Balears, així com l'establiment de mesures preventives i la seva observança.

1.2. FUNCIONS BÀSIQUES

Són funcions bàsiques de l'INFOBAL les següents:

- a) Preveure l'estructura organitzativa i els procediments per a la intervenció en emergències per incendis forestals, dins l'àmbit d'aplicació d'aquest Pla.
- b) Preveure els mecanismes i procediments de coordinació amb el Pla Estatal de Protecció Civil d'Emergència per Incendis Forestals, per garantir-ne la integració adequada.
- c) Establir els sistemes d'articulació amb les organitzacions de les administracions locals del seu àmbit territorial.

- d) Establir la zonificació del territori en funció del risc i les previsibles conseqüències dels incendis forestals, incloent-hi les zones d'interfície urbana forestal i les zones d'alt valor mediambiental.
- e) Delimitar àrees segons possibles requeriments d'intervenció i desplegament de mitjans i recursos, així com localitzar la infraestructura física que s'ha d'utilitzar en operacions d'emergència.
- f) En funció d'això, desenvolupar plans d'àmbit local i d'autoprotecció a fi de reduir i minimitzar el risc d'incendi forestal per a la protecció de les persones, els béns i el medi ambient, coordinant accions interdepartamentals.
- g) Establir les èpoques de perill, relacionades amb el risc d'incendi forestal, en funció de les previsions generals i dels diferents paràmetres locals que defineixen el risc.
- h) Preveure sistemes organitzatius per a l'enquadrament de personal voluntari.
- i) Especificar els procediments d'avís i informació a la població.
- j) Catalogar els mitjans i recursos específics a disposició de les actuacions previstes.

1.3. ÀMBIT D'APLICACIÓ

1.3.1. Àmbit territorial

L'àmbit territorial del Pla Especial de Protecció Civil d'Emergències per Incendis Forestals comprèn la totalitat de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Aquest Pla ha de desplegar l'eficàcia, per a tot l'àmbit de la CAIB, en els incendis que es produeixin en terreny forestal i en zones adjacents al terreny forestal o de transició amb altres espais agrícoles, així com a les zones d'interfície urbana industrial i forestal i agrícola forestal i en els quals l'emergència pugui evolucionar a incendi forestal.

1.3.2. Àmbit competencial

L'article 31.11 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, d'acord amb la redacció que en fa la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, estableix que correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, el desplegament legislatiu i la funció executiva en matèria de protecció civil i emergències.

Per això, correspon a la CAIB la regulació, la planificació, la coordinació i l'execució de mesures relatives a emergències i seguretat civil davant incendis, catàstrofes

naturals, accidents i altres situacions de necessitat. La Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil, estableix en l'article 15.2 que correspon al Govern de les Illes Balears l'elaboració i l'aprovació de l'INFOBAL en el seu àmbit territorial.

La disposició addicional segona de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, indica que en el territori forestal del domini públic forestal de titularitat estatal adscrit al Ministeri de Defensa, així com a les zones d'interès per a la defensa i en els territoris en els quals el Ministeri de Defensa desenvolupi activitats en virtut de qualsevol títol jurídic, l'aplicació del que es disposa en aquesta Llei està subordinada a les finalitats de la defensa nacional. En particular, en aquests territoris la defensa contra incendis forestals és responsabilitat del Ministeri de Defensa, amb l'assessorament tècnic del Ministeri de Medi Ambient, i queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquest Decret. No obstant això, es poden establir convenis o protocols d'intervenció entre el Ministeri de Defensa i la CAIB que permetin l'aplicació del que es disposa en aquest Pla en els espais forestals adscrits al Ministeri de Defensa.

1.3.3. Àmbit temporal

Aquest Pla té una vigència indefinida, sens perjudici de les futures revisions que estableixi la llei.

Així mateix, l'INFOBAL s'ha de trobar permanentment activat, en els diferents nivells de prealerta i alerta per perill d'incendis forestals, o bé perquè es produeix una emergència per incendi forestal.

1.4. MARC LEGAL

El marc legal de l'INFOBAL pot ser dividit en tres nivells normatius: el de la Unió Europea, l'estatal i l'autonòmic. Per a l'elaboració d'aquest Pla Especial s'han tingut en compte les disposicions legals següents:

Normativa europea:

- Resolució del Consell de 23 de novembre de 1990 relativa a la cooperació en matèria de protecció civil.
- Reglament del Consell 2158/1992/CE, relatiu a la protecció dels boscs comunitaris contra incendis (i totes les modificacions posteriors).

Normativa estatal:

- Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

- Reial decret 875/1988, de 29 de juliol, pel qual es regula la compensació de despeses derivades de l'extinció d'incendis forestals.
- Reial decret 407/1992, de 24 d'abril, pel qual s'aprova la Norma bàsica de protecció civil.
- Decret 3769/1992, de 23 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament d'incendis forestals.
- Acord del Consell de Ministres de 6 de maig de 1994 sobre criteris d'assignació de mitjans i recursos de titularitat estatal als plans de protecció civil, publicat per la Resolució de la Secretaria d'Estat d'Interior de 4 de juliol de 1994.
- Acord del Consell de Ministres de 31 de març de 1995 pel qual s'aprova el Pla Estatal de Protecció Civil per Emergències per Incendis Forestals.
- Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.
- Reial decret 1097/2011, de 22 de juliol, pel qual s'aprova el Protocol d'intervenció de la Unitat Militar d'Emergències.
- Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, pel qual s'aprova la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals.
- Resolució de 31 d'octubre de 2014, de la Subsecretaria, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres de 24 d'octubre de 2014 pel qual s'aprova el Pla Estatal de Protecció Civil per Emergències per Incendis Forestals (BOE núm. 270, de 7/11/2014).
- Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil (BOE núm. 164, de 10 de juliol de 2015).
- Llei 21/2015, de 20 de juliol, per la qual es modifica la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests.
- Ordre PCI/488/2019, de 26 d'abril, per la qual es publica l'Estratègia Nacional de Protecció Civil, aprovada pel Consell de Seguretat Nacional.
- Reial decret 734/2019, de 20 de desembre, pel qual es modifiquen directrius bàsiques de planificació de protecció civil i plans estatals de protecció civil per a la millora de l'atenció a les persones amb discapacitat i a altres col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat davant emergències.
- Resolució de 16 de desembre de 2020, de la Subsecretaria, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres de 15 de desembre de 2020 pel qual s'aprova el Pla Estatal General d'Emergències de Protecció Civil.

Normativa autonòmica:

- Llei 2/1998, de 13 de març, d'ordenació d'emergències a les Illes Balears (BOCAIB núm. 39, de 1998), i les seves modificacions.
- Decret 8/2004, de 23 de gener, pel qual es despleguen determinats aspectes de la Llei d'ordenació d'emergències a les Illes Balears (BOIB núm. 18, de 5 de febrer de 2004).
- Decret 41/2005, de 22 d'abril, pel qual s'aprova el Pla Especial per Fer Front al Risc d'Incendis Forestals (INFOBAL, BOIB núm. 153, de 31/08/2005).

- Llei 3/2006, de 30 de març, de gestió d'emergències de les Illes Balears (BOIB núm. 50, de 2006).
- Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal (BOIB núm. 153, d'11/10/2007).
- Llei 5/2014, de 19 de juliol, de modificació de la Llei de gestió d'emergències de les Illes Balears.
- Decret 22/2015, de 17 d'abril, pel qual s'aprova el IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de les Illes Balears (2015-2024).
- Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears.
- Decret 40/2014, de 29 d'agost, pel qual s'aprova el Pla Territorial de Protecció Civil de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (PLATERBAL).

1.5. DEFINICIONS

A l'efecte d'aquest Pla, tenen consideració de definicions principals els termes següents:

Emergència: succés que sobrevé de manera imprevista, que afecta la salut de les persones, els seus béns o el medi ambient i que requereix la mobilització de mitjans i recursos amb l'objectiu de protegir-les i minimitzar-ne els danys.

Forestal: tot el que fa referència al terreny i a l'entorn forestal.

Terreny forestal: els terrenys sobre els quals vegeten espècies forestals arbòries, arbustives, de matoll o herbàcies, sigui de manera espontània o procedents de sembra o plantació, que compleixin o puguin complir funcions ambientals, protectores, productores, culturals, paisatgístiques o recreatives, així com els considerats conformement a l'article 67 de la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears.

Incendi forestal: foc que s'estén sense control sobre combustibles forestals situats a la forest. A l'efecte d'aplicació de l'INFOBAL, tenen també aquesta consideració els que es produeixin en àrees adjacents a la forest o de transició amb altres espais urbans o agrícoles.

Òrgan gestor: correspon a la Direcció General d'Emergències i Interior, encarregada de la redacció, la implantació, el manteniment, la revisió i l'actualització de l'INFOBAL.

Director o directora del Pla (DI): titular de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil (actualment, la Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat), responsable de la direcció i la coordinació de l'INFOBAL.

Director efectiu o directora efectiva del Pla (DEI): titular de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental, el qual, per delegació del DI o la DI, exerceix la direcció i l'aplicació del Pla en determinades situacions operatives.

Índex de gravetat potencial d'un incendi forestal (IGP): indicador dels danys que es preveu que pot arribar a ocasionar un incendi forestal, ateses les condicions en què es desenvolupa.

Situació operativa (SO): escenari d'emergència provocat per un o diversos incendis forestals. Per determinar el rang de la situació operativa es té en compte la simultaneïtat d'incendis forestals, el seu índex de gravetat potencial i la situació operativa dels diferents mitjans i recursos que intervenen o es preveu que hi hagin d'intervenir.

Interfície urbana forestal: zona en la qual les edificacions entren en contacte amb el terreny forestal. El foc desenvolupat en aquesta zona no solament pot arribar a les edificacions, sinó que a més es pot propagar a l'interior de les zones edificades, sigui quina sigui la causa d'origen.

Interfície agrícola forestal: zona en la qual les àrees de conreu entren en contacte amb el terreny forestal.

Dispositiu d'incendis forestals (OIF): mitjans humans i materials aportats per la conselleria competent en la prevenció i l'extinció d'incendis forestals per fer front de manera específica i especialitzada a l'extinció d'incendis forestals, així com per atendre altres incidències ambientals en les quals es consideri necessari. L'OIF té un desplegament determinat en cadascuna de les Illes, però està configurat com un dispositiu interinsular amb capacitat de mobilització entre aquestes segons les circumstàncies.

Grup Tècnic d'Incendis Forestals (GTIF): personal facultatiu forestal de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (DGENB) i de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT), adscrit a l'OIF, que fan el conjunt de serveis tècnics del dispositiu d'extinció establerts per la conselleria competent en matèria forestal i ambiental per a l'organització de la defensa contra incendis forestals i que assumeix les funcions atribuïdes en aquest Pla.

Central de Comunicacions d'Incendis Forestals (CCIF): centre de gestió operativa i de coordinació dels recursos de l'OIF. Integrat telemàticament en el Sistema d'Emergències de les Illes Balears (SEIB112), atén i gestiona les alarmes per incendi forestal a més d'altres intervencions d'interès ambiental, recopila la informació sobre la situació i l'evolució dels incidents d'incendi forestal i efectua el

suport i el seguiment de les operacions. Així mateix, gestiona la implantació de les mesures excepcionals de prevenció previstes o que es puguin establir.

Sistema de Comandament d'Incidents (*Incident Command System*, ICS): sistema organitzatiu flexible, adaptable i moduble a qualsevol tipus d'incendi, i a qualsevol emergència, reconegut i recomanat internacionalment, que facilita la coordinació, el repartiment de funcions i les comunicacions en l'extinció. També es pot denominar Sistema de Maneig d'Emergències (SMEIF).

Zona d'alt risc d'incendi forestal (ZAR): àrees en les quals la freqüència o la virulència dels incendis forestals i la importància dels valors amenaçats facin necessàries mesures especials de protecció contra els incendis i així siguin declarades per la comunitat autònoma corresponent, d'acord amb la Llei 43/2003, de 21 de novembre, modificada per la Llei 10/2006, de 28 d'abril.

SEIB112: Sistema Integral de Gestió d'Emergències de les Illes Balears.

CCE112: Centre de Coordinació d'Emergències. L'112 actua com a centre de coordinació d'acord amb el que preveu el Pla General d'Emergències de l'Estat (PLEGEM).

SPEIS: Serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament segons la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local, i la Llei 2/1998, de 13 de març, d'Ordenació d'emergències en les Illes Balears.

Evacuar: és el trasllat urgent de la població amenaçada de la seva residència habitual cap a un altre lloc concret més segur perquè l'amenaça és imminent. L'evacuació s'emmarca com a mesura d'intervenció i, atès que es tracta d'una mesura de més llarga durada, només es justifica si el perill al qual està exposada la població és gran.

Confinar: el confinament és una mesura que s'emmarca dins l'àmbit de la intervenció. Consisteix en el refugi de la població als seus domicilis o en edificis, recintes o habitacles propers en el moment d'anunciar-se l'adopció de la mesura.

Allunyar: és una mesura de protecció a la població que s'emmarca dins l'àmbit de la prevenció. Consisteix en el trasllat de la població des de posicions exposades a llocs segurs, generalment poc distants d'aquestes. La característica principal d'aquesta mesura és que la població es mobilitza usant els seus propis recursos.

Desallotjar: és una mesura de protecció lligada a l'evacuació o l'allunyament que consisteix en l'acció immediata d'abandonar el domicili o la instal·lació on es trobin les persones.

1.6. APROVACIÓ DE L'INFOBAL

L'INFOBAL, així com les seves adaptacions i revisions, s'ha d'aprovar per decret del Govern de les Illes Balears, amb l'informe previ de la Comissió d'Emergències i Protecció de les Illes Balears i del Consell Nacional de Protecció Civil, de conformitat amb el que disposa la legislació vigent.

1.7. DESENVOLUPAMENT DE L'INFOBAL

L'INFOBAL ha de ser implementat i desplegat, de conformitat amb la normativa vigent, pel conseller o consellera competent en matèria d'emergències i protecció civil, i, segons el que s'hi disposa, en permanent col·laboració i coordinació amb el director efectiu o directora efectiva del Pla.

2. MARC TERRITORIAL

La comunitat autònoma de les Illes Balears, situada en una posició central a la Mediterrània occidental, ocupa l'arxipèlag balear, compost per dos grups d'illes, les Gimnèsies (Mallorca, Menorca i Cabrera) i les Pitiüses (Eivissa i Formentera), a més de tot un conjunt d'illots propers a cadascun d'aquests dos grups. És precisament la condició d'arxipèlag la que condiciona majoritàriament la distribució dels mitjans i recursos que s'han de posar a l'abast del dispositiu per a la gestió de les emergències derivades per incendis forestals.

Les Illes Balears tenen una superfície de 4.992 km² i una longitud de costa de 1.726,72 km.

	<i>Superfície</i>	<i>Longitud de costa</i>
MALLORCA	3635,7 Km ²	771,83 Km
MENORCA	694,75 Km ²	366,80 Km
EIVISSA	571,79 Km ²	271,21 Km
FORMENTERA	82,53 Km ²	89,75 Km

Taula 1: Superfície de les Illes Balears i longitud de costa. Font: IBESTAT a partir de dades de SITIBSA

A continuació es descriuen els aspectes geogràfics que s'han considerat rellevants per fonamentar aquest Pla Especial.

2.1. RELLEU

2.1.1. Aspectes generals

Les Illes suposen la part emergida del conegut com a *promontori balear* i en què es distingeixen clarament els dos grups d'illes esmentats abans.

L'estructura de l'illa de Mallorca és fruit d'una evolució complexa que ha tingut com a resultat, des d'un punt de vista geològic, un conjunt de horst i gràbens orientats preferentment de NE-NO que es corresponen respectivament amb les serres i els plans de la morfologia actual de l'illa. D'aquesta manera, i de SE a NO, es diferencien:

1. Serres de Llevant. Conjunt de muntanyes amb pendents suaus que abasten des de Capdepera fins a Santanyí i on la Talaia Freda (o puig de Morell) (562 m) en constitueix la cota més destacada.
2. Pla central, compost pel pla de Campos.
3. Serres centrals. Conjunt de muntanyes d'escassa altitud que en general no sobrepassen els 300 metres, a excepció del massís de Randa, que arriba als 543 metres.
4. Plans de Palma, Inca i sa Pobla.
5. Serra de Tramuntana. Alineació muntanyenca de 89 km de longitud i amplària mitjana de 15 Km. En aquesta serra la línia de cims sobrepassa els 600 metres i hi ha en el sector central, el més elevat, deu pics que superen els 1.000 metres. El Puig Major (1.445 m) és el de més altitud. Els materials predominants en aquesta serra són potents masses de calcàries entre les quals s'obren algunes valls excavades en materials més tous (Son Marc, Sóller, etc).

A l'illa de Menorca es distingeixen clarament dues unitats geomorfològiques. D'una banda, la regió de tramuntana, que ocupa la meitat septentrional de l'illa, que es caracteritza per ser més accidentada, formada per nombrosos pujols, d'entre els quals destaca la muntanya del Toro (358 m). D'altra banda, la regió de migjorn, que correspon a una àmplia plataforma poc elevada i solcada per profunds barrancs de traçat sinuós.

Quant a l'illa d'Eivissa, s'hi diferencien dues zones muntanyoses amb orientacions ENE-OSO i dues zones deprimides:

1. Serra des Amunts. L'elevació màxima la trobam al puig des Fornàs (410 m). El vessant nord presenta costes amb penya-segats alts i abruptes; en canvi, al vessant sud els pendents són molt més suaus.

2. Depressió de Sant Antoni, en la qual apareixen alguns pujols que poden arribar als 300 m d'altitud.
3. Serra de Sant Josep. De menor grandària que la serra des Amunts, presenta més altituds, com és el cas de sa Talaiassa (475 m).
4. Depressió de Sant Jordi.

L'illa de Formentera té un relleu pràcticament pla i en què tot just destaca la Mola, amb 201 metres d'altitud.

Quant a la distribució altitudinal de la vegetació, cal destacar que el 86 % de la superfície forestal està distribuïda en cotes inferiors als 400 m.

2.1.2. Pendants

Un poc més del 79 % de la superfície de les Illes Balears té valors de pendent per sota del 26,8 %. Se circumscriuen les zones amb pendants elevats a l'extrem nord (que inclou nord-est i nord-oest) de Mallorca a l'entorn de la serra de Tramuntana, a la zona centre de Menorca i a les zones nord, nord-est i sud-oest d'Eivissa.

Pel que fa a la superfície forestal, per al conjunt de les Illes Balears un poc més del 69 % d'aquesta se situa per sota del 36,4 % de pendent. Centrant aquesta anàlisi a les illes, es desprèn que Mallorca té un 64 % de la seva superfície forestal en pendants inferiors al 36,4 %, mentre que Eivissa en té un 67 %. A Menorca aquest valor es dispara fins a un 86 % i Formentera és l'illa que concentra un percentatge més gran (95 %) quant a la superfície forestal per sota del 36,4 % de pendent, encara que s'observa que un 85 % de la seva superfície forestal està per sota del 12,3 % de pendent; per la qual cosa, amb l'excepció de les zones esmentades abans, aquest factor no es trobarà a les Illes Balears entre els més extrems quant a la propagació d'incendis.

2.1.3. Orientació

L'orientació predominant a les Illes Balears és la sud (que inclou en el rang les sud-est i sud-oest), representada per un 41 % del total. Al seu torn, l'orientació nord (que inclou el rang d'orientacions nord-est i nord-oest) es dona en el 33 % del territori.

Encara que el contrast no és gaire marcat, aquestes dades indiquen un grau més gran de solana que d'obac, per la qual cosa la dessecació, la pèrdua d'humitat del sòl i els combustibles són factors que s'han de tenir en compte en relació amb la facilitat de propagació dels potencials incendis forestals.

Si es fa la mateixa anàlisi per a la superfície forestal, l'orientació sud (que inclou en el rang les sud-est i sud-oest) continua sent la predominant, amb el 39 % de la superfície enfront del 36 % de la nord (que inclou nord-est i nord-oest). Cal destacar també que no hi ha una gran diferència entre la superfície forestal orientada a l'est (12,47 %) i a l'oest (12,01 %).

2.2. CLIMA

El clima de l'arxipèlag és de tipus mediterrani, amb una sequera estival intensa i perllongada.

Com en tot l'àmbit mediterrani, és durant l'estiu, sobretot al juliol, i per conjunció de les temperatures més elevades, les precipitacions més baixes i les evapotranspiracions més fortes, quan els combustibles es troben en una situació més propícia per cremar amb facilitat. La situació d'aquests combustibles és més crítica a l'oest que a l'est de les Illes, atès que els vents dominants a l'estiu procedeixen del llevant, la qual cosa implica una marcada component marítima que suposa una elevada aportació suplementària d'humitat.

2.2.1. Temperatura

Les temperatures són suaus durant tot l'any, amb una mitjana entre els 16 a 18°C a Menorca i Mallorca —exceptuant les àrees més elevades de la muntanya, bastant més fresques— i un poc més alta, de 18 a 19°C a Eivissa i Formentera. Les mitjanes de les màximes que es donen a l'estiu se situen entorn dels 29-31°C, si bé són normals en aquesta època temperatures al voltant de 35°C, que pugen excepcionalment fins als 41°C. Per contra, a l'hivern, apareixen mínimes d'entre 5 a 9°C, i no és rar que baixin, sobretot a Mallorca, per sota de 0°C, on es poden registrar temperatures extremes en aquest sentit de fins a -6°C. La insolació és molt elevada, com es dedueix dels 300 dies de sol de mitjana a l'any, que es tradueixen en uns valors màxims al voltant de 2.800 hores de sol a les Pitiüses.

També en èpoques estivals es produeixen intrusions d'aire càlid procedent del nord d'Àfrica a causa de la disposició en latituds molt altes del front polar. Aquesta configuració en altura manté, d'una banda, molt al nord de la Península l'aire fred polar i deixa, d'altra banda, espai sobre la Península per a l'entrada de la massa d'aire del sud.

Aquesta massa d'aire càlid se situa a certa altura en la vertical i crea una capa estable que inhibeix tot moviment ascendent i per tant evita la formació de núvols de convecció.

Les dades de les temperatures indiquen augments generalitzats en totes les estacions des de 1976, a raó de 0,4°C i 0,5°C per dècada en el cas de les màximes i les mínimes respectivament. Es detecta una ràpida transició entre les estacions fredes i càlides i menys presència de temperatures moderades, així com un augment de la freqüència de temperatures extremes càlides.

2.2.2. Precipitació

Les precipitacions oscil·len entre els 350 mm de Formentera i els més de 1.500 mm a les zones més altes de la serra de la Tramuntana, a Mallorca, si bé generalment es tenen uns valors mitjans d'entre 450 i 650 mm a Mallorca, 650 mm a Menorca, 380 a Eivissa i 350 a Formentera.

Aquestes precipitacions es caracteritzen per una considerable irregularitat interanual, a més d'estar concentrades en curts períodes de temps, i són més intenses i abundants a la tardor, quan s'acumula entorn d'un 40 % del total anual, enfront d'una mica menys del 10 % durant l'estiu i del 50 %, repartit a parts iguals, a l'hivern i a la primavera.

Cal assenyalar que sembla que es constata una reducció de la precipitació mitjana anual, de manera que s'ha passat —per al conjunt de totes les illes— de 640 mm durant el període de 1951-1979 a 570 mm en el període 1980-2008, la qual cosa suposa una pèrdua de l'11 % de la precipitació inicial amb una tendència a la disminució de 24 mm per dècada.

Aquesta disminució s'ha constatat per a totes les estacions i s'extremen els fenòmens plujosos amb una apreciable recessió de les pluges moderades i un increment de les fortes i les febles.

2.2.3. Règim de vents

El vent del nord, la tramuntana, bufa durant tot l'any a Menorca i deixa en els mesos d'hivern fortes ratxes de fins a 100 km/h. El patró de nord predomina també en els hiverns mallorquins, ja sigui pur (tramuntana), o del nord-est (mestral), rolant a oest-sud-oest (llebeig) a Eivissa i Formentera. A l'estiu, continua el predomini del vent del nord a Menorca, que passa a sud (migjorn), sud-est (xaloc) i sud-oest (llebeig) a Mallorca i a est o llevant a les illes més meridionals de l'arxipèlag, a Eivissa i Formentera.

La mida més gran de Mallorca fa que sigui l'única illa en la qual es formin brises tèrmiques importants (embat) originades per l'escalfament diürn de la terra respecte al mar, que atreuen cap a l'interior aire marí que refresca durant els dies estiuençs la temperatura de les àrees properes a la costa meridional i llevantina,

sobretot a les zones de les badies més obertes (Santa Ponça, Palma, sa Ràpita, Alcúdia o Pollença), i en desapareix l'efecte a l'interior deprimat (per sota dels 200 m) de l'illa.

2.3. ELS SISTEMES FORESTALS DE LES ILLES BALEARS

Ocupant gairebé la meitat de la superfície insular, les Illes Balears tenen vocació forestal. Actualment, els espais forestals ocupen aproximadament 220.786,34 ha de superfície, xifra que suposa un 44,3 % de la superfície total insular. Menorca, Eivissa i Formentera superen la meitat del territori d'ús forestal (53 % aproximadament), mentre que l'illa de Mallorca és on es concentra la major part de la superfície forestal de les Illes (68 % del territori forestal, devers 150.000 ha).

2.3.1. Mallorca

La vegetació forestal de l'illa de Mallorca es pot caracteritzar, a grans trets, amb boscs, màquies d'ullastre, vegetació d'alta muntanya, vegetació de ribera i vegetació del litoral.

1. Els boscs

Els boscs de Mallorca, formats generalment per pi (*Pinus halepensis*) i alzina (*Quercus ilex*), o bé una mescla de les dues espècies, suposen el 80 % de la superfície forestal de l'illa (120.269 ha), diversifiquen el paisatge i contenen una gran riquesa florística, que es converteix en els reservoris de biodiversitat més importants de l'illa.

Per al cas de la serra de Tramuntana, els boscs configuren un paisatge únic i d'enorme bellesa, un veritable mar verd d'arbres que es fusiona amb el mar a la costa escarpada, font d'inspiració de poetes i pintors de tot el món.

Els pinars són la formació boscosa més extensa i rica en espècies vegetals de Mallorca i Cabrera, amb una distribució que va des del nivell del mar fins a més dels 500 metres d'altitud. Ocupen devers 47.889 ha com a formació de pinar pur, encara que habitualment es pot trobar com a bosc mixt amb l'alzina i l'ullastre, que a Mallorca i Cabrera suposen més de 30.300 ha de superfície. Presenten estrats arbustius molt diversificats on es troben, entre altres espècies pròpies del pinar mediterrani, el xiprell (*Erica multiflora*), l'estepa blanca (*Cistus albidus*), l'estepa negra, el ginebró, etc. Aquest estrat arbustiu sol donar cobertura a una catifa de fenasset (*Brachypodium retusum*). A causa de la seva condició de comunitat capdavantera i colonitzadora, és habitual que el pinar ocupi els conreus i les marjades abandonats, improductius per a l'agricultura.

El pinar, juntament amb el savinar, esdevé molt important al litoral, especialment pel seu paper fixador de dunes i per contenir un gran nombre d'espècies de flora molt específiques d'aquest ambient salí i arenós.

Els boscs d'alzinar, en canvi, són més ombrívols i humits, i aquest fet condiciona la presència d'espècies arbustives. Es distribueixen des del nivell del mar fins als 900 metres d'altitud, on habitualment podem trobar la presència d'arbusts, com ara la mata (*Pistacia lentiscus*), l'heura (*Hedera helix*), l'aladern (*Phillyrea media*), la murta (*Myrtus communis*), el marfull (*Viburnum tinus*), la falzia (*Asplenium communis*), el pa porcí (*Cyclamen balearicum*), l'arbocera (*Arbutus unedo*), l'aritja (*Smilax aspera*), etc. L'alzinar en estat pur ocupa una extensió d'11.178 ha, encara que també el podem trobar en forma de bosc mixt d'alzines amb pins i bosc mixt d'alzines i ullastres.

L'activitat humana tradicional de l'alzinar de les Illes ha estat ben intensa durant segles: la seva intensa explotació pels carboners, llenyataires, calciners, pastors de porcs, etc. ha fet que avui no trobem alzinars que no hagin estat modificats per l'activitat humana. Uns alzinars singulars de la serra de Tramuntana són els desenvolupats sobre els roquissars càrstics de lapiaz, on els arbres aprofiten les esquerdes de la roca per poder arrelar i subsistir. Aquest fet de condicions límit de disponibilitat de terra i nutrients, a més de generar un paisatge de gran bellesa, configura una formació singular que s'ha de preservar per la seva fragilitat.

Ambdues formacions boscoses poden coexistir en forma de bosc mixt de pi i alzina en què, en funció de les característiques ecològiques de cada microclima, la formació forestal evolucionarà cap a una formació pura de pinar, o d'alzinar, o bé es mantindrà l'equilibri entre les dues espècies arbòries.

Les màquies d'ullastre són un dels exponents més representatius de la vegetació mediterrània a causa del seu caràcter termòfil i xèric, plenament adaptada a les dures condicions del clima, que diversifiquen el paisatge insular i són font indispensable d'aliment i recursos per a la fauna.

L'activitat cinegètica tradicional de Mallorca ha estat estretament lligada a aquesta formació, especialment amb la caça dels tords amb filats, una modalitat selectiva i respectuosa que ha propiciat una font de recursos de subsistència als habitants de la Serra durant les dures condicions de l'hivern. Situats a les cotes més baixes de l'illa i en vessants assolellats, és una formació dominada principalment per l'ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*), encara que també s'hi troben espècies pròpies d'altres formacions com la mata (*Pistacia lentiscus*) i el llampúgol (*Rhamnus alaternus*), a més de tot un món divers d'espècies com la ginesta borda (*Ephedra fragilis*), la lleterassa (*Euphorbia dendroides*), l'aladern (*Phillyrea latifolia*), l'argelaga (*Calicotome spinosa*), l'esparreguera (*Asparagurs*

stipularis), la rapa (*Arum italicum*), la rapa de frare (*Arisarum vulgare*), la rogeta (*Rubia peregrina*), etc.

Ocupa una extensió gens menyspreable d'aproximadament 26.176 ha que poblen Mallorca i Cabrera, principalment la zona sud-oest (marina de Lluçmajor, Santanyí i ses Salines) i nord-est de Mallorca (marina de Santa Margalida i Petra).

2. La vegetació d'alta muntanya es concentra a les parts altes de l'illa de Mallorca, especialment a la serra de Tramuntana i del Llevant de Mallorca. Configura la vegetació més singular i especial de la Serra, no solament per la quantitat d'endemismes insulars que conté, sinó també les especificitats vegetals adaptades al mitjà hostil i extrem en què es desenvolupen, per la qual cosa mereixen una especial sensibilitat i protecció. A grans trets, es poden classificar en:

- Boixedes i vegetació culminal, lligades a les condicions més fredes i humides de la Serra. Aquestes formacions estarien formades principalment per boix (*Buxus balearica*), l'única espècie que actualment arriba a formar bosquines, a més del teix (*Taxus baccata*), el rotaboc (*Acer opalus* var. *granatense*), la pomera borda (*Sorbus aria*), el corner (*Amelanchier ovalis*) i el grèvol (*Ilex aquifolium*), comunitats molt més abundants en el passat, testimonis del bosc fred i humit del Quaternari i format per algunes espècies caducifòlies. L'expansió i la conservació d'aquestes formacions està fortament condicionada per la sobrepoblació de cabra assilvestrada.
- Comunitats de socarrells i eixorba-rates, emblemàtiques i singulars per la quantitat d'espècies endèmiques (més de 40) de coixinets espinosos que no s'aixequen més de 40 cm del terra, de forma arrodonida i abundant. Es poden trobar en llocs més culminals de la serra de Tramuntana i en llocs d'agricultura abandonada, però sempre exposats als forts vents. Les espècies més singulars són els eixorba-rates blanc i negre (*Teucrium marum* i *Astragalus balearicus*), que coexisteixen sovint amb l'aritja (*Smilax aspera*) o els socarrells litorals del cap de Formentor (*Dorycnium fulgurans*).
- La vegetació dels penyals, que són veritables santuaris de biodiversitat insular a causa de la seva especialització i la gran quantitat d'endemismes que contenen. Destaquen la violeta de penyal (*Hippocrepis balearica*), la *Globularia cambessedesii*, la didalera (*Digitalis minor*) i, en els llocs de més terra i arrecerada, hi trobam l'emblemàtica peònia (*Paeonia cambessedesii*), entre moltes altres, sovint caracteritzades per flors vistoses.
- Les rossegueres són un hàbitat també caracteritzat per l'especialització de la vegetació en un substrat mòbil amb pocs recursos. Protagonitzat especialment per l'aritja (*Smilax aspera*) i la carnassa (*Pastinaca lucida*), que coexisteixen amb endemismes propis d'aquests llocs.
- Les carritxeres són una de les formacions més esteses de la serra de Tramuntana, encara que també ocupen importants extensions del Llevant

de Mallorca. Cobertes per càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), molt afavorida per l'activitat humana lligada a la crema intencionada i recurrent de pastures per al bestiar, especialment l'oví i el caprí. Aquest fet d'aquest maneig recurrent d'incendis intencionats ha configurat una comunitat florísticament pobre i, a causa de la seva afectació a la capa edàfica, fa que la recuperació de la vegetació estigui compromesa i que arribi, en determinats llocs de la Serra i del Llevant de Mallorca, a una degradació de l'ecosistema proper a la desertificació. Aquesta formació ocupa una superfície estimada de més de 20.000 ha a Mallorca, i és la formació forestal desarbrada amb més extensió.

3. Les zones humides, com els torrents, les fonts i els barrancs, són formacions de poca extensió a l'illa, però d'enorme interès ecològic i paisatgístic. Dominat majoritàriament per juncàcies i ciperàcies, a més de la murta (*Myrtus communis*), l'olivella (*Cneoron tricocon*), el cirerer de pastor (*Crataegus monogyna*), l'aranyoner (*Prunus spinosa*), el roser bord (*Rosa sempervirens*), lianes i falgueres, protegides pels arbres típics d'aquests ecosistemes, com ara tamarius (*Tamarix* spp.) i agnocasts (*Vitex agnus-castus*), el llorer (*Laurus nobilis*), les figueres (*Ficus carica*) i, en llocs més humanitzats, per polls (*Populus nigra*), oms (*Ulmus minor*) i freixes (*Fraxinus angustifolia*). Es tracta d'uns ecosistemes d'una riquesa biològica inqüestionable i d'un paper clau en la connectivitat i la mobilitat de la fauna entre els diversos paisatges de l'illa.

4. Els ecosistemes dunars, presents en tot el litoral mallorquí, hi ha matolls, matolls i màquies, descrites en els apartats anteriors, encara que amb especificitats de flora pròpies d'aquests hàbitats. Tenen una menció especial els pinars litorals sobre roca o dunes que configuren un paisatge molt singular i típic de la costa mallorquina. Els cadequers (*Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa*) i els alzinars litorals formats per *Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata* creixen sobretot sobre estrats arenosos i es pressuposa que antigament ocupaven extensions més importants. Els savinars des Trenc, al sud de Mallorca, estan considerats com uns dels millors del món, ja que, a més d'una estructura arbustiva ben conformada, conserven importants singularitats biòtiques. A part d'aquestes formacions, hi trobam vegetació pròpia dels sistemes dunars, molt especialitzada per poder suportar les dures condicions salines i de sòl mòbil del litoral.

2.3.2. Menorca

El tret més característic de l'illa de Menorca respecte a les altres illes de l'arxipèlag és la seva diversitat geològica, que es tradueix en trets diferencials i singulars de la flora forestal. Presenta amb més de la meitat de la seva superfície forestal (devers 36.225 ha, la qual cosa suposa el 52,1 % de l'extensió de l'illa) i es caracteritza per tenir boscs més frondosos, on la presència de l'ullastre i l'alzina

guanyen protagonisme respecte al pinar. Les màquies d'ullastre configuren el paisatge cultural menorquí, on la interacció de l'activitat humana ha tingut un paper clau a través de la història.

Un altre element ambiental que reforça la singularitat és el fort vent de tramuntana, que actua com a factor limitant del creixement de la vegetació a la zona nord, la qual cosa ha afavorit importants especialitzacions de la flora i una elevada concentració d'endemismes.

1. Els boscs

La major part de la superfície forestal de l'illa de Menorca són boscs (33.497 ha), on les principals formacions boscoses són les màquies d'ullastre, l'alzinar i els boscs mixts de pi (*Pinus halepensis*) i alzina (*Quercus ilex*).

Pràcticament la meitat de les formacions forestals arbrades són màquies d'ullastrar (16.081 ha), la qual cosa demostra la importància cultural i natural que té aquesta formació per a l'illa de Menorca. El paisatge cultural de l'illa és el configurat per un mosaic agroforestal molt típic de Menorca, on la màquia d'ullastre s'ha vist afavorida. Un equilibri entre l'activitat humana ramadera i la natural que genera molta diversitat d'hàbitats i possibilita el refugi i l'establiment d'una gran biodiversitat. A Menorca, a l'ullastre (*Olea europaea* var. *sylvestris*) l'acompanyen altres espècies, preferentment escleròfiles, de faneròfits com la mata (*Pistacia lentiscus*), l'aladern (*Phillyrea media*), els llampúgols (*Rhamnus alaternus*) o l'arangí bord (*Prasium majus*), entre d'altres. Aquest hàbitat es distribueix en sòls poc profunds o massa secs per al desenvolupament de l'alzinar i en llocs arrecerats dels forts vents de la tramuntana menorquina.

Els pinars i els boscs mixts són la segona formació més important en extensió de l'illa de Menorca, i es distribueixen des del nivell del mar fins a la cota més alta de l'illa. Els pinars purs de pi blanc ocupen devers 7.330 ha concentrades especialment a la zona nord de l'illa (es Mercadal i Maó, principalment) i la zona sud de Cala Galdana. En canvi, els boscs mixts, formats per pi i alzina o bé per pi i ullastre, representen aproximadament 5.342 ha forestals i són les formacions boscoses amb més biodiversitat vegetal de Menorca. En funció de la seva ubicació a l'illa, sobre sòl calcícol o silicícol la flora de marina que l'acompanya és diferent. Així, als pinars sobre sòl calcícol hi trobam xiprell (*Erica multiflora*), estepa blanca (*Cistus albidus*) i romaní (*Rosmarinus officinalis*), entre les més representatives. En canvi, als pinars sobre sòl silicícol hi destaquen les espècies com ara bruc (*Erica scoparia* i *E. arborea*), estepes (*Cistus monspeliensis* i *C. salvifolius*), arbocera (*Arbutus unedo*), mata (*Pistacia lentiscus*) i aladern (*Phillyrea media*) o murta (*Myrtus communis*), entre d'altres.

El pinar, juntament amb el savinar, esdevé molt important al litoral, especialment pel seu paper fixador de dunes i perquè conté un gran nombre d'espècies de flora molt específiques d'aquest ambient salí i arenós.

Els boscs d'alzinar, en canvi, ocupen una extensió més reduïda en estat pur, que arriba a les 1.650 ha forestals, amb una distribució més pròpia de zones més ombrívols i humides del centre de l'illa. El sotabosc està més desenvolupat en sòls silicis. Formen part del sotabosc el pa porcí (*Cyclamen balearicum*) o la pampalònia (*Paeonia cambessedesii*), entre les més típiques d'aquesta formació com ara la mata (*Pistacia lentiscus*), l'heura (*Hedera helix*), l'aladern (*Phillyrea media*), la murta (*Myrtus communis*), el marfull (*Viburnum tinus*), la falzia (*Asplenium communis*), el pa porcí (*Cyclamen balearicum*), l'arbocera (*Arbutus unedo*), l'aritja (*Smilax aspera*), etc.

Una singularitat de l'illa de Menorca, propiciada pels sòls silicis de la meitat sud de l'illa, és la presència de l'alzina surera, avui reduïda a molt poca superfície.

De la mateixa manera ocorre amb el pi marítim o pinastre (*Pinus pinaster*), autòcton de Menorca i present en els sòls descarbonatats amb brolles silicícoles. Les reduïdes poblacions d'aquesta espècie presents a l'illa, fortament maltractades per l'incendi forestal de l'any 2006, són el motiu pel qual es va incloure en el Catàleg balear d'espècies amenaçades com «en perill d'extinció» i se n'ha elaborat un pla de recuperació amb la plantació de nous exemplars.

A Menorca, com a la resta de les Balears, el bosc de ribera no ocupa grans extensions, però són formacions d'enorme interès per a les funcions biològiques i ambientals que generen. Així, ocupen zones puntuals de l'illa, especialment als barrancs i a les voreres de torrents, sovint amb espècies arbòries caducifòlies com els polls (*Populus nigra*), els àlbers (*P. alba*) i les omedes (*Ulmus minor*). És habitual trobar-hi la prounga (*Vinca difformis*), el fenàs de bosc (*Brachypodium sylvaticum*) o la coa de cavall (*Equisetum telmateia*) entre les espècies acompanyants més habituals. El bosc de ribera és essencial per al desenvolupament de moltes funcions ambientals i ecològiques, com ara la regulació del cicle de l'aigua, la mobilització de les espècies de fauna mitjançant la creació de corredors biològics i la generació d'un paisatge diversificat. Les omedes de les Illes Balears presenten un elevat interès de conservació a causa de la greu malaltia fúngica de la grafiosi, que compromet greument la conservació de l'espècie i, en conseqüència, de la formació vegetal.

2. Vegetació arbustiva i herbàcia: són formacions forestals desproveïdes d'arbrat (o amb arbrat dispers), on les espècies de flora que hi són presents estan condicionades per les característiques ambientals i geològiques de l'entorn. Aquestes formacions ocupen una extensió aproximada de 2.700 ha forestals a l'illa de Menorca i es poden classificar en marines, socarrells i herbassars:

- Les marines són formacions arbustives caracteritzades per la gran diversitat de flora que poden contenir. Així, hi trobam marines d'erms i roquissars, més típiques de sòls pobres o rocosos, en què la presència de *Teucrium balearicum* o *T. subspinosum* és habitual. Altres marines són les esclerofil·les, en què sol predominar alguna espècie arborescent, com pot ser la mata (*Pistacia lentiscus*), l'ullastre (*Olea europaea*), l'alzina (*Quercus ilex*), la savina (*Juniperus* sp.) o el llorer (*Laurus nobilis*), o bé marines on la presència de certes espècies arbustives marquen la diferència, com ara xiprell (*Erica multiflora*), mula (*Euphorbia dendroides*), càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), garballó (*Chamaerops humilis*), ullastró (*Globularia alypum*), brucs (*Erica arborea*), etc. Quan les marines estan en ambients més silicícoles la presència de l'estepa negra (*Cistus monspeliensis*) i l'estepa borrera (*Cistus salvifolius*) és més freqüent; en canvi, quan es desenvolupen sobre sòls calcícoles, el romaní (*Rosmarinus officinalis*), l'estepa blanca (*Cistus albidus*) i l'estepa negra (*C. monspeliensis*) són les més significatives.
- Una de les singularitats dels hàbitats forestals de socarrells són la gran quantitat d'endemismes que en formen part. Les formes arrodonides en coixinet i de fulles petites indiquen la seva adaptació als forts vents i les duríssimes condicions de salinitat. Hi són presents les diferents espècies menorquines de socarrell (*Launaea cervicornis*, *Lotus fulgurans*, *Anthyllis hystrix* i *Femeniasia balearica*), acompanyades per camamil·la (*Santolina magonica*), lletrera (*Euphorbia pithyusa*) o camamil·la de la mar (*Senecio rodriguezii*), entre d'altres.
- Els herbassars menorquins estan classificats principalment per fenassars (*Brachypodium* sp.), per altres gramínies pròpies de llocs antropitzats o subnitricats (*Stipa* sp. o *Piptatherum* sp.) i per càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*), aquest darrer mereix una atenció especial per la gestió cultural que se n'ha fet al llarg de la història i pel greu problema d'incendis forestals i de degradació que se n'ha derivat.

3. La vegetació de ribera i de les zones humides de Menorca està condicionada per la quantitat i la qualitat de l'aigua que hi és present, i del grau de moviment d'aquesta. Així, a les aigües dolces embassades com és el cas de les basses temporals menorquines, és habitual trobar-hi una gran varietat de flora, entre les quals destaquen els *Juncus* sp., *Carex* sp., *Eleocharis* sp., *Lotus* sp., *Lythrum* sp., *Ranunculis* sp. i moltes més. En canvi, a les aigües salabroses hi destaquen els caròfits i briòfits del gènere *Riella*. La presència dels canyars de *Phragmites australis* són habituals a les zones humides de Menorca, com a l'albufera des

Grau, sovint acompanyats de jonc boval (*Schoenoplectus lacustris*), boval (*Thypha* sp.), jonquet (*Eleocharis* sp.), *Carex* sp., mansega (*Cladium mariscus*), etc.

4. La vegetació litoral i dunar més significativa de l'illa de Menorca es pot classificar en marines herbàcies salines, platges i dunes i penya-segats i roquissars litorals. La característica comuna de la flora d'aquests ambients és la capacitat de suportar els forts vents i la salinitat del litoral, la qual cosa genera especificitats en la flora vascular. Així, el grau de desenvolupament d'aquestes formacions estarà fortament condicionat per aquests factors limitants. Les marines herbàcies poden estar formades per càrritx (*Carex* sp.), herbassars de *Plantago* sp. fenassars o junciformes (*Juncus* sp.). Quan les condicions salines són més evidents, hi ha presència d'espècies de *Limonium* sp. A les platges i les dunes és on podem trobar més desenvolupament de les formacions forestals, on les espècies herbàcies del tipus borró (*Ammophila arenaria*) o les gramínies dunars poden anar acompanyades per bosc baix de savina (*Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata*), pinar de pi blanc o alzinar, que possibiliten un paper estabilitzador de les dunes. Als penyals litorals menorquins, on la disponibilitat de sòl és reduïda, és habitual trobar-hi el fonoll marí (*Crithmum maritimum*) i tota la gran varietat i especificitat del gènere *Limonium*.

2.3.3. Pitiüses

Les característiques climàtiques d'Eivissa i Formentera, més meridionals, on la precipitació tot just supera els 600 mm anuals, les diferencien de les Gimnèsies, de caràcter molt més tirrènic. Aquest ambient semiàrid, juntament amb els relleus modestos de roques calcàries, dolomítiques i margues, condiciona la vegetació forestal que s'hi desenvolupa, que genera trets característics propis de les Pitiüses. Eivissa, amb 29.913 ha, i Formentera, amb 4.398 ha de superfície forestal, suposen més de la meitat de l'àrea total de les Pitiüses de vocació forestal (el 52,4 %), on les denses formacions boscoses de pi blanc (*Pinus halepensis*) protagonitzen el paisatge insular.

Entre les singularitats forestals de les Pitiüses cal destacar les formacions de savinar (*Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata*), la presència del coscoll (*Quercus coccifera*) i el pi ver (*Pinus pinea*), aquest darrer probablement introduït però que arriba a formar petits boscs per aprofitar-ne els pinyons, un recurs important en èpoques de subsistència.

1. Els boscs

La major part de la superfície forestal de les Pitiüses són boscs (28.292 ha d'Eivissa i 3.652 ha de Formentera), on les principals formacions boscoses són els pinars,

els savinars i els boscs mixts d'aquestes dues coníferes. L'alzina (*Quercus ilex* subsp. *ballota*) no arriba a formar boscs, només alguns peus aïllats, i l'ullastrar (*Olea europaea* var. *sylvestris*) és d'una extensió tan reduïda que és gairebé anecdòtica.

El pinar de pi blanc (*Pinus halepensis*) condiciona totalment el paisatge de les Pitiüses. De fet, es creu que, etimològicament, aquest nom prové de l'atribució de l'autor clàssic Diodor (segle I aC), com a illa on abunden els pins. Aquest fet demostra la importància de la seva presència. El pinar ocupa 23.246 a Eivissa i 1.651 ha a Formentera, distribuït àmpliament per tot el territori insular. Al pi blanc l'acompanyen sovint la savina (*Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata*) i el ginebró (*Juniperus oxycedrus*), que atribueixen un caràcter especial al pinar.

Quan la presència de la savina és important, es constitueix en forma de bosc mixt de pi i savina que a l'illa d'Eivissa arriba a superar les 4.170 ha i a Formentera arriba a les 751 ha.

Tant en la formació de pinar pur com de bosc mixt de pi i savina, les espècies de flora que els acompanyen són la mata (*Pistacia lentiscus*), el cepell (*Erica multiflora*), el romaní (*Rosmarinus officinalis*), l'estepa blanca (*Cistus albidus*), més abundant a Eivissa que a Formentera, i el raspall o granerola (*Cneorum tricocon*). Altres espècies no tan abundants, però no menys rellevants del bosc pitiús, són l'estepa borda (*Cistus salvifolius*), l'estepa negra (*Cistus monspeliensis*), l'esparreguera (*Asparagus horridus*) i l'espinalera (*Rhamnus lyciodes* subsp. *oleoides*). Les herbàcies més comunes que s'hi troben són la rapa de frare (*Arisarum vulgare*) i el cerver (*Brachypodium retusum*), que ocupa grans extensions. Cal destacar la *Genista dorycnifolia*, emblemàtic endemisme eivissenc d'espectacular florida a la primavera que té bones poblacions al sud d'Eivissa; en canvi, al nord d'aquesta illa forma denses poblacions la ginesta (*Cytisus fontanesii*). A diferència d'Eivissa, a Formentera hi abunda l'albada (*Anthyllis cytisoides*).

El savinar de *Juniperus phoenicea* subsp. *turbinata* arriba a constituir-se com una formació boscosa pura, especialment important i singular a l'illa de Formentera, on arriba a ocupar un terç de la seva superfície forestal arbrada, amb devers 1.227 ha. A Eivissa, arriba a les 627 ha, sempre en zones costaneres.

2. La vegetació arbustiva i herbàcia ocupa una extensió reduïda a les Pitiüses, que tot just supera les 2.000 ha forestals entre les dues illes. Així i tot, ateses les particularitats ambientals d'aquestes illes, les formacions arbustives i herbàcies són especialment riques i diverses.

- Els farigolars (timonedes): característics de la vegetació de les Pitiüses en els llocs on s'ha desproveït d'arbrat o bé on la presència de sòls degradats és important, abunda la presència de la frígola de

Sant Joan (*Thymbra capitata*), ben apreciada per la població eivissenca per a usos medicinals, per aromatitzar les figues seques i per anisar les herbes. Hi són presents també la frígola borda (*Micromeria inodora*), les natetes del gènere com *Micromeria*; l'herba de Sant Ponç (*Teucrium capitatum*) i el tomaní (*Lavandula dentata*), la viveta (*Helichrysum stoechas*) conviu amb la *Phagnalon rupestre* i la *Phagnalon saxatile* i l'herba moreta (*Sanguisorba verrucosa*).

- La flora de penyal: la gran varietat i singularitat de la flora pitiüsa es concentra en els penyals. Els endemismes i les principals rareses es troben a les timbes de Corona, als penya-segats de la Mola i als cims de les talaies, a causa del microclima propi d'aquests ambients. Hi trobam, així, espècies emblemàtiques de la flora pitiüsa, com ara la vistosa col de penya (*Lomelosia cretica*), la mançanella de talla gran (*Helichrysum pendulum*), exclusiva d'Eivissa i es Vedrà. La frígola endèmica (*Thymus richardii* subsp. *ebusitanus*), la porrassa de fruits grans (*Asphodelus cerasiferus*), la llentiera borda (*Hippocrepis grossii*), l'asparagàcia (*Barnard numidico*) i la *Silene hifacensis*, molt rara, configuren un dels hàbitats de més riquesa i importància biològica per la seva singularitat endèmica i per la seva raresa de les Pitiüses. Moltes d'aquestes espècies tan singulars les trobam a la costa dels Amunts d'Eivissa, considerada per molts autors i autores com la zona forestal més salvatge i bella de les Pitiüses.
- La vegetació de ribera i de les zones humides és una excepció ecològica a les duríssimes sequeres estivals. Aquestes zones, que coincideixen amb fonts o vores de torrent, són també ambients on la petjada humana és més intensa, probablement perquè l'aigua també és un tresor que imposa límits als illencs. La vegetació de sòls humits és, per tant, la que més pot haver canviat a les Illes. Abunda la presència d'espècies com el socarrell (*Lotus dorycnium* i *Lotus hirsutum*), la murta (*Myrtus communis*) a les lleres, la vidriella (*Clematis flammula*), el braser (*Rubus ulmifolius*), els rosers salvatges (*Rosa sempervirens* i *Rosa agrestis*). Molt nombrosa és la canya (*Arundo donax*), espècie introduïda als torrents de les Pitiüses que desplaça la vegetació autòctona. Cal destacar a Eivissa les comunitats de baladre (*Nerium oleander*), característiques de bona part dels torrents de la meitat nord de l'illa.

3. La vegetació litoral i dunar. El grup florístic de més interès a Eivissa i Formentera és la flora litoral, adaptada als sòls condicionats per la proximitat del mar, carregats de sal, sotmesos a la influència dels vents. A causa del medi hostil on es desenvolupen, hi trobam un conjunt d'organismes particulars, alguns dels quals són rars o inexistents a la resta de les Illes Balears. Els sistemes dunars ben constituïts abunden sobretot al litoral de Formentera i a l'illa de s'Espalmador. Prop de la platja es troben les brassicàcies (*Cakile maritima*) i les amarantàcies

(*Salsola kali*). Ja més endins, el trèvol femella (*Lotus cytisoides*), les poàcies (*Elymus farctus*), el card marí (*Eryngium maritimum*), el liri de mar (*Pancratium maritimum*) i el molinet (*Silene cambessedesii*). El càrritx de platja (*Ammophila arenaria*) és abundant a Formentera i a s'Espalmador, juntament amb la botja (*Ononis ramosissima*) i la *Calystegia soldanella*. La *Linaria pedunculata* és exclusiva de Formentera i el *Lotus halophilus* és present també a Formentera i al sud d'Eivissa. Els savinars del litoral de les Pitiüses són una formació d'alt valor ecològic per la seva biodiversitat original, acompanyats sovint per la *Diplotaxis ibicensis*, el *Chaenorhinum formenterae*.

4. La vegetació dels illots. Els illots i les illes deshabitades constitueixen la gran reserva ecològica de les Pitiüses, en què sobresurt de forma majúscula la des Vedrà i de s'Espartar. Cal destacar els endemismes com *Silene hifacensis*, *Diplotaxis ibicensis*, *Teucrium cossonii* subsp. *punicum*, *Asperula pau*i, *Limonium pseudoebusitanum*, etc. A s'Espartar tenen especial importància les comunitats d'espart (*Macrochloa tenacissima*) més extenses de les Pitiüses, poàcies de fulles dures que havien estat aprofitades tradicionalment per fabricar cordes i senalles, acompanyat de *Lygeum* sp. i la raríssima corretjola (*Convolvulus valentinus*).

2.3.4. Evolució de la superfície forestal

Durant els darrers 50 anys els espais forestals de les Illes s'han incrementat en més d'un 26 % entre 1960 i 2010, i han passat dels 176.590 registrats en el primer Inventari forestal nacional publicat el 1970 als més de 220.786 comptabilitzats en el darrer IFN (2012), de les quals la major part, devers 185.712,44 ha (el 84,11 %), són boscs.

Més del 40 % de la superfície de les Illes Balears té vocació forestal, on els boscs són la formació més significativa.

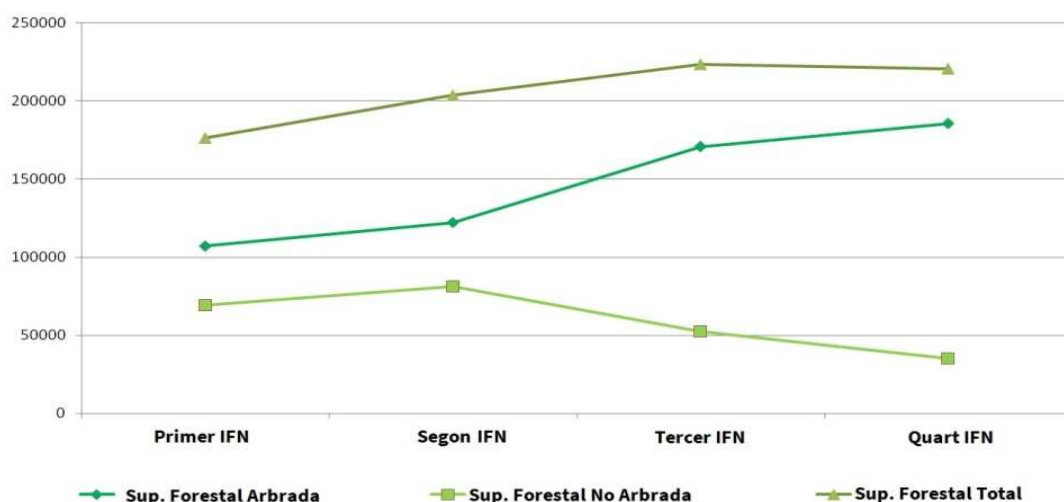

Figura 1: Evolució de la superfície forestal

No solament s'ha incrementat la superfície, sinó que també s'ha incrementat el nombre d'arbres, en què els pins són l'espècie més nombrosa. En el conjunt de les Illes Balears tenim més de 67 milions d'arbres forestals, en què 34 milions són a l'illa de Mallorca. Això demostra la consolidació i l'evolució cap a la maduresa del bosc illenc.

Aquest creixement que s'observa és espectacular si el comparam amb altres fonts bibliogràfiques històriques. Malgrat que les dades no són directament comparables, serveixen per analitzar la tendència expansiva dels espais forestals. Per exemple, a l'illa de Mallorca el creixement és espectacular, atès que s'ha passat de devers 3 milions d'arbres comptabilitzats per l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria a la fi del segle XIX a devers 46 milions actuals, dels quals 16,2 milions són pins.

2.4. ESPAIS PROTEGITS

Els espais naturals protegits són les zones terrestres i marines de les Illes Balears declarades com a tals de la manera que preveu la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), atenent la seva representativitat, singularitat, fragilitat o interès dels seus elements o sistemes naturals.

Els espais naturals protegits es classifiquen en les figures següents en funció dels béns i valors que es volen protegir:

- Parc nacional.

- Parc natural.
- Paratge natural.
- Reserva natural, que pot ser integral o especial.
- Monument natural.
- Paisatge protegit.
- Lloc d'interès científic i microreserva.

A les Illes Balears actualment hi ha els espais naturals protegits següents:

- Parc Nacional Maritimoterrestre de l'Arxipèlag de Cabrera.
- Parc Natural de s'Albufera de Mallorca.
- Parc Natural de Mondragó.
- Parc Natural de s'Albufera des Grau.
- Parc Natural de sa Dragonera.
- Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera.
- Parc Natural de la Península de Llevant.
- Parc Natural Maritimoterrestre es Trenc - Salobrar de Campos.
- Paratge Natural de la Serra de Tramuntana.
- Reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i dels illots de Ponent.
- Reserva Natural de s'Albufereta.
- Monument Natural de les Fonts Ufanes.
- Monument Natural del Torrent de Pareis.

Aquests espais, juntament amb els llocs de la xarxa ecològica europea Natura 2000, constitueixen els espais de rellevància ambiental de les Illes Balears, de conformitat amb la LECO. Els llocs de la xarxa Natura 2000 es classifiquen en:

- Llocs d'importància comunitària (LIC)
- Zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA)
- Zones especials de conservació (ZEC)

Actualment a les Illes Balears hi ha declarats 140 LIC, 65 ZEPA i 93 ZEC.

2.5. POBLACIÓ

La població de les Illes Balears l'any 2020 és d'1.171.543 habitants, segons el padró de població en data 1 de gener de 2020 de l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT), la qual cosa implica un creixement d'un 6,95 % respecte a la població de la comunitat autònoma de l'any 2009, amb una densitat de població de 235,65 hab/km², la sisena més alta de l'Estat, i que presenta variacions destacables entre les diferents illes.

	<i>Població total</i>	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>Densitat pob.</i>
Illes Balears	1.171.543	584.298	587.245	235,65
Mallorca	912.171	452.882	459.289	251,80
Menorca	95.641	47.661	48.030	137,67
Eivissa	151.827	77.577	74.250	265,54
Formentera	11.904	6.228	5.676	144,29

Taula 2: Distribució de la població de les Illes Balears l'any 2020

	<i>TOTAL IB</i>	<i>MALLORCA</i>	<i>MENORCA</i>	<i>EIVISSA</i>	<i>FORMENTERA</i>
2009	1.095.426	862.397	93.915	129.562	9.552
2010	1.106.049	869.067	94.383	132.637	9.962
2011	1.113.114	873.414	94.875	134.460	10.365
2012	1.119.439	876.147	95.178	137.357	10.757
2013	1.111.674	864.763	95.183	140.354	11.374
2014	1.103.442	858.313	93.313	140.271	11.545
2015	1.104.479	859.289	92.348	140.964	11.878
2016	1.107.220	861.430	91.601	142.065	12.124
2017	1.115.999	868.693	91.170	143.856	12.280
2018	1.128.908	880.113	91.920	144.659	12.216
2019	1.139.460	896.038	93.397	147.914	12.111
2020	1.171.543	912.171	95.641	151.827	11.904

Taula 3: Evolució de la població entre els anys 2009-2020

2.5.1. Demografia

L'estructura de la població mostra que les Illes Balears presenten una piràmide de població regressiva amb creixement negatiu i una població envellida, amb 183.224 persones amb més de 64 anys.

A la base de la piràmide destaca una lleu recuperació que podria tenir la seva explicació en la incorporació de població immigrant, jove i en edat fecunda.

ILLES BALEARS	Ambdós sexes	Homes	Dones
0-4	52.459	26.947	25.512
5-9	58.886	30.214	28.672
10-14	62.015	31.994	30.021
15-19	58.796	30.221	28.575
20-24	62.247	31.715	30.532
25-29	75.695	37.870	37.825
30-34	85.240	42.803	42.437
35-39	96.947	49.346	47.601
40-44	105.606	54.888	50.718
45-49	100.566	52.170	48.396
50-54	88.577	45.088	43.489
55-59	77.220	38.357	38.863
60-64	64.065	31.164	32.901
65-69	53.166	25.795	27.371
70-74	46.286	21.924	24.362
75-79	34.230	15.501	18.729
80-84	23.463	9.616	13.847
85 o més	26.079	8.685	17.394

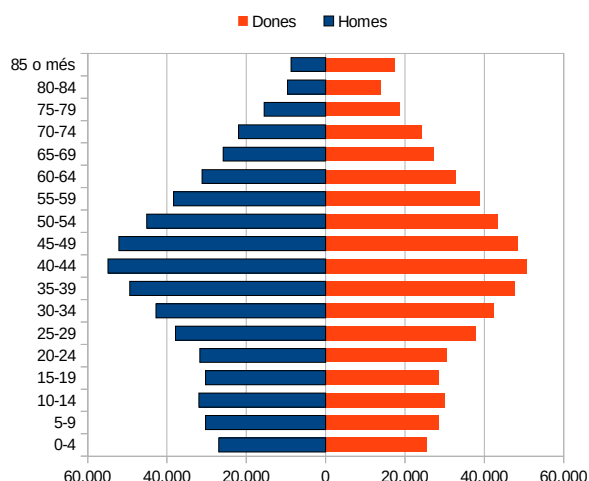

Figura 2: Distribució de la població. Any 2020 (elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT 1/1/2020)

El fort increment que aquesta població estrangera ha presentat en la primera dècada de segle constitueix una de les fites més destacables a escala poblacional i presenta uns increments extraordinaris. Si ben l'any 2000 la població estrangera representava un 8 %, a partir de l'any 2005 aquesta població s'incrementa gradualment i arriba a aconseguir el 16,76 %. L'any 2009 arriba a aconseguir la seva representativitat màxima, amb un 21,90 %. És a partir de l'any 2013 quan s'inicia un moderat descens d'aquesta població estrangera, població immigrant que majoritàriament acudia a les Illes a la recerca de feina, i en l'actualitat es manté en taxes de representativitat que superen el 17 %.

La resposta a aquests creixements de població estrangera resident es deuen, com ja s'ha apuntat anteriorment, a aquest efecte crida que es va produir per la bonança econòmica en els anys del boom de la construcció, i també a canvis legislatius que van facilitar la regularització de població que es trobava en situació irregular. Per contra, els descensos que es produeixen, especialment a partir de l'any 2013, es justifiquen per l'impacte que la crisi econòmica ha tingut, especialment entre les classes socials treballadores que van trobar en el sector de la construcció una sortida laboral, i també per les facilitats perquè molta d'aquesta població immigrant obtingués la nacionalitat espanyola.

2.5.2. Estacionalitat poblacional

A l'efecte poblacional, el factor que condiciona el disseny de les infraestructures de les Illes majoritàriament és el turisme. Les Illes Balears constitueixen un important centre receptor de turistes, una destinació mundialment coneguda on l'oferta de sol i platja constitueix el principal reclam, que condiciona l'estacionalitat de l'activitat turística i, per tant, la consegüent concentració de turistes, especialment en els mesos d'estiu.

La xifra de turistes que van escollir les Illes Balears com a destinació l'any 2019 va ser de 16.444.775, dels quals 13.537.859 eren estrangers, xifra que representa un increment de més del 30 % respecte a les xifres de l'any 2009 (font: IBESTAT).

Malgrat tot el que s'ha exposat, a poc a poc es van consolidant ofertes complementàries a la tradicional de sol i platja que, fins i tot sense trencar aquesta estacionalitat, han aconseguit ampliar la concentració de visitants entre els mesos de maig i octubre.

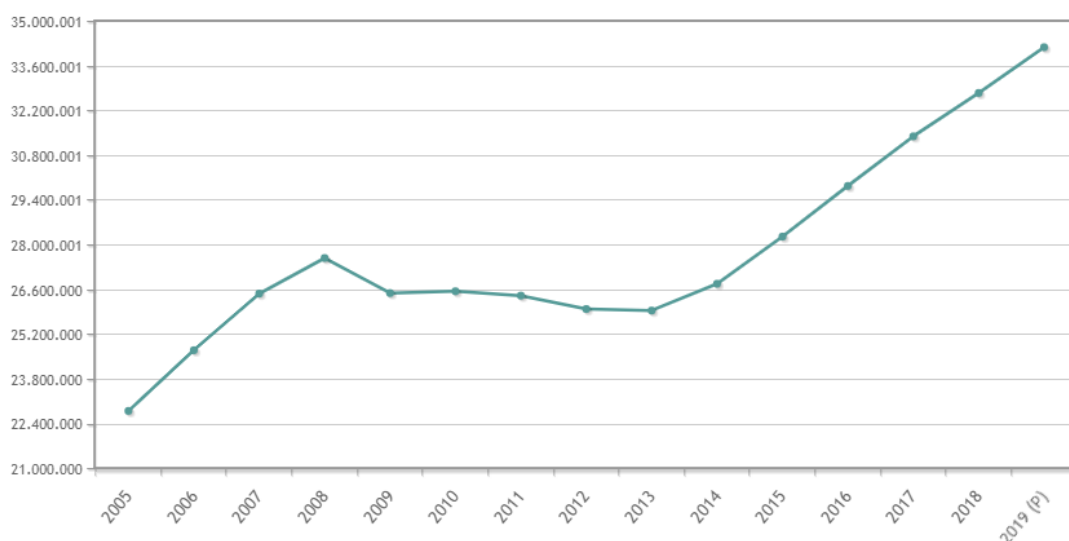
Les Illes Balears disposaven l'any 2020 de 2.868 establiments turístics amb un total de 443.705 places que representen creixements del 9,34 % i 4,92 % respectivament respecte a les xifres de l'any 2009. Entre les tipologies d'allotjament que manifesten creixements més grans en el període 2009-2020 són les d'agroturisme, hotel rural i turisme d'interior (inclosos els habitatges vacacionals), que, encara que minoritàries quant a nombre de places i visitants respecte al global, comporten com a resultat un allargament de la temporada estival tradicional i produeixen més permeabilitat de turistes en tot el territori.

Amb tot això, i a fi d'estimar la càrrega demogràfica, l'IBESTAT ha desenvolupat un índex que reflecteix no solament la població resident sinó que inclou la població estacional, aquesta darrera deduïda dels fluxos que entren i surten dels diferents ports i aeroports de les Illes Balears. Segons aquests càlculs estimatius es desprèn que el dia de màxima càrrega poblacional de l'any 2019 va ser el 5 d'agost, amb un total de 2.035.685 persones, la qual cosa equivaldria a una densitat de població de 407,8 hab/km².

2.6. ESTRUCTURA PRODUCTIVA

Una forma d'estimar la mida d'una economia és observar l'evolució del producte interior brut. El 2019 la xifra del PIB de les Illes Balears va ser de 34.172 milions d'euros, per la qual cosa és l'onzena economia en el rànquing de les comunitats autònomes.

Si ens fixam en la variable del PIB per capita, un mesurador de la riquesa de la ciutadania, les Illes Balears van ocupar el sisè lloc per darrere de Madrid, el País Basc, Navarra, Catalunya i Aragó, l'any 2019.

Figura 3: Evolució del PIB a preus de mercat i per capita de les Illes Balears (font INE)

El sistema econòmic de les Illes Balears presenta peculiaritats notòries i es basa en una preponderància del sector terciari, especialment de les activitats turístiques, molt per sobre de les altres activitats econòmiques. En la gràfica següent es pot observar l'evolució del nombre d'empreses en els darrers quinze anys.

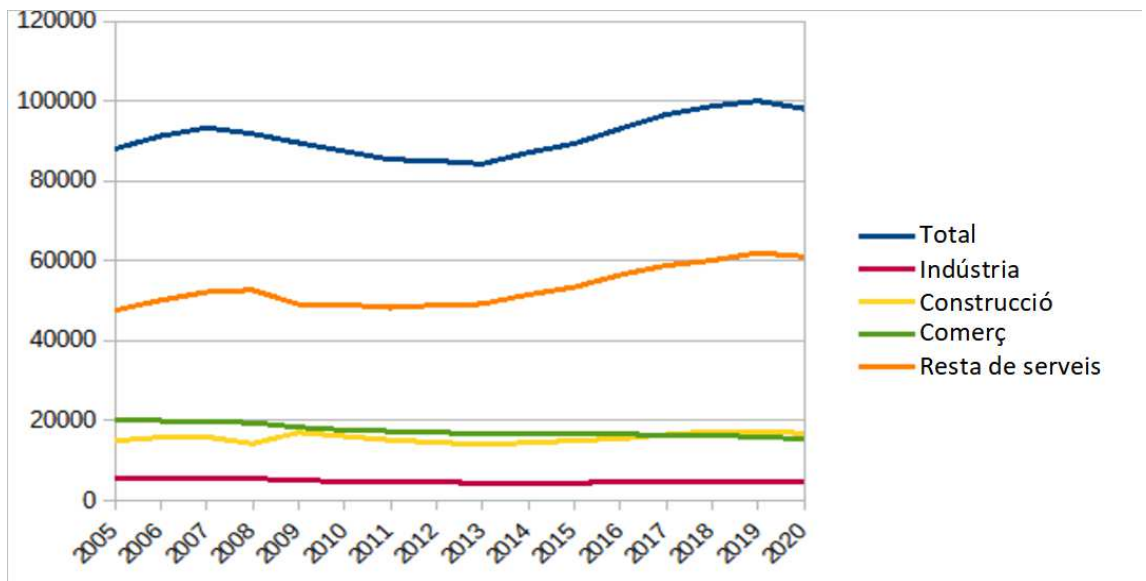

Figura 4: Empreses actives segons sector econòmic a les Illes Balears. Font INE

Aquesta gràfica mostra la predominança que té el sector terciari en l'àmbit de les Illes Balears. No obstant això, es pot observar una caiguda important d'aquest sector amb l'inici de la crisi econòmica l'any 2008, però que s'ha anat recuperant de manera important des de 2014.

3. ESTADÍSTICA

Com a base del document del Pla, s'analitzen a continuació les dades disponibles per a la caracterització dels incendis forestals a les Illes Balears en la sèrie 2007-2021 (quinze anys), aproximadament des de l'entrada en vigor del darrer pla fins a la data disponible més recent.

Encara que es disposi de dades del nombre d'incendis i superfície recorreguda pel foc per any des dels anys 70, es considera que una sèrie de quinze anys pot reflectir de manera fidedigna la realitat, la tendència i la dinàmica de l'afectació per sinistres produïts per incendi forestal en l'àmbit de les Illes Balears.

3.1. NOMBRE D'INCENDIS FORESTALS I SUPERFÍCIE AFECTADA

Respecte al nombre de sinistres, la mitjana en la sèrie esmentada és de 103,7 sinistres per any a la comunitat autònoma, principalment a les illes de Mallorca i Eivissa.

Respecte a la superfície afectada, la mitjana és de 522,3 ha, encara que amb moltíssima variabilitat entre anys, i també principalment a les dues illes esmentades anteriorment. De la superfície forestal afectada per incendi en aquests quinze anys, un 47 % ha estat terreny forestal arbrat i la resta, un 53 %, desarbrat.

<i>Illa</i>	<i>Sinistres per any</i>		<i>Superfície afectada (ha) per any</i>	
Mallorca	65,6	63,3 %	376,0	72,0 %
Menorca	6,3	6,0 %	7,7	1,5 %
Eivissa	27,8	26,8 %	136,2	26,1 %
Formentera	4,0	3,9 %	2,3	0,4 %
Illes Balears	103,7		522,3	

Taula 4: Mitjanes respecte al nombre de sinistres i superfície afectada per incendi forestal, sèrie 2007-2021

La tendència general en aquesta sèrie és d'una lleugera disminució del nombre de sinistres per any, encara que amb importants variacions (amb una amplitud entre 66 i 114 sinistres els darrers deu anys). Respecte a la superfície forestal recorreguda pel foc, la variabilitat per any és elevada, i destaca especialment els anys 2011 (incendi de Morna, Eivissa) i 2013 (incendi d'Andratx, Mallorca), per sobre de les 2.000 ha/any. A partir de l'any 2014, no s'ha produït cap incendi d'aquestes dimensions, i no s'han superat les 500 ha cap any.

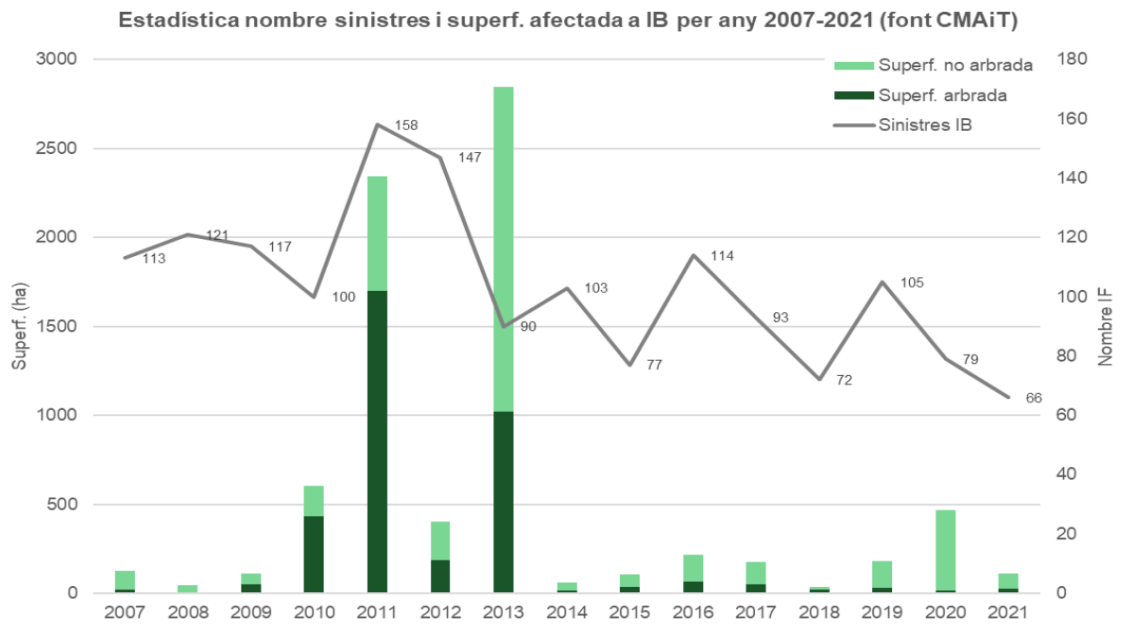

Figura 5: Nombre de sinistres i superfície afectada per incendi forestal i any, sèrie 2007-2021 (font: CMAT)

La distribució de sinistres per illa és bastant similar en els diferents anys de la sèrie analitzada, no així en superfície cremada.

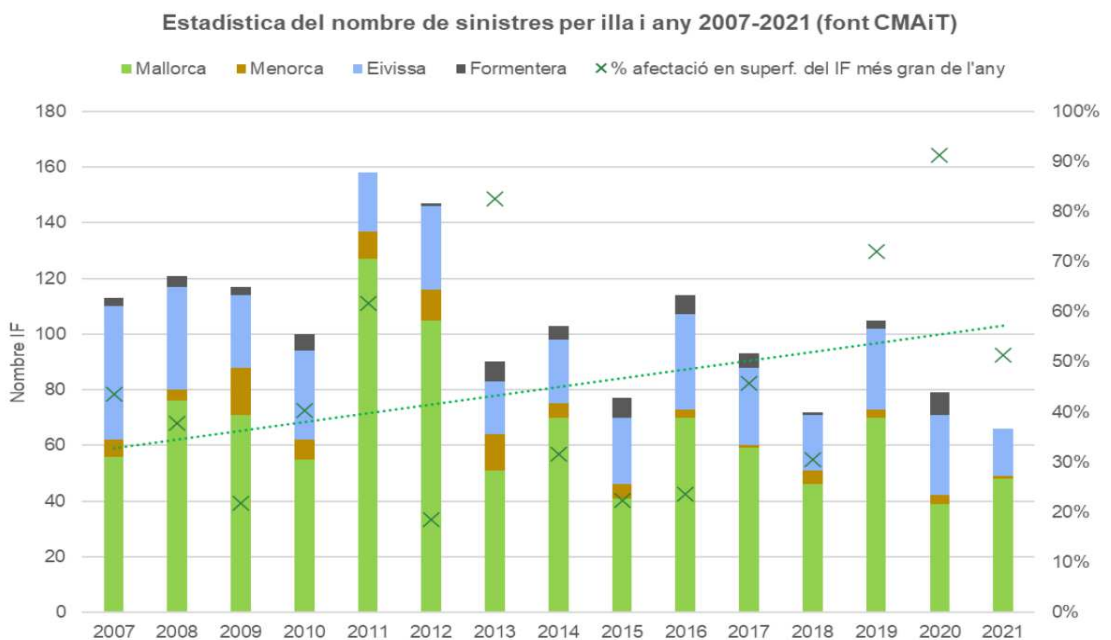

Figura 6: Nombre de sinistres per illa i any, i percentatge d'afectació del sinistre més important de l'any respecte a la superfície total afectada, sèrie 2007-2021* (font: CMAT)

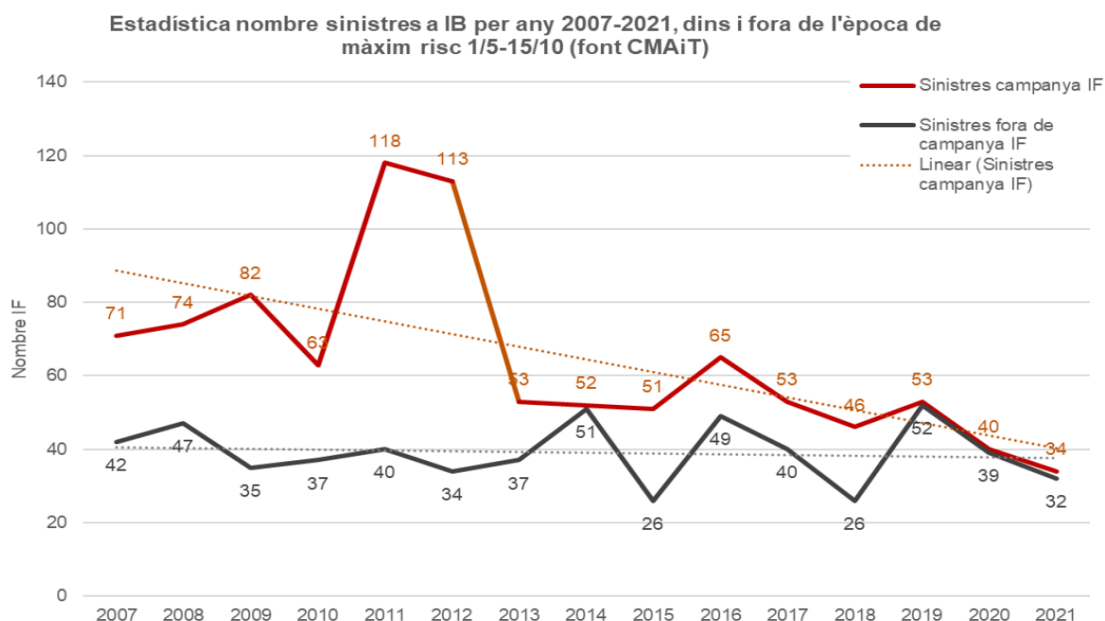

Figura 7: Nombre de sinistres per any, en època de perill alt (1/5-15/10) i època de perill baix, sèrie 2007-2021 (font: CMAiT)

Analitzant l'evolució del nombre de sinistres per incendi forestal en la sèrie, s'observa una disminució clara del nombre d'incendis dins l'època de perill alt (de l'1 de maig al 15 d'octubre). No obstant això, aquesta tendència no apareix si s'analitzen únicament els sinistres en l'època de perill baix (resta de l'any). És a dir, els incendis a l'estiu mostren una tendència a la baixa, fruit d'anys de treballs de sensibilització i conscienciació, però no disminueixen a l'hivern.

D'altra banda, s'aprecia com aquests darrers anys ha crescut la ràtio de la superfície recorreguda pel sinistre amb més terreny cremat, respecte al total cremat de l'any. Això és un reflex de la «paradoxa de l'extinció», en què un nombre limitat de sinistres concentren gran part de la superfície afectada, fruit de tenir una gran capacitat d'atac a gairebé la totalitat dels focs però molt limitada en alguns d'aquests, una vegada que no estan en capacitat d'extinció. Globalment, s'estima que a les Illes Balears l'1 % dels sinistres crema el 78 % de la superfície.

3.2. DISTRIBUCIÓ MENSUAL DELS INCENDIS

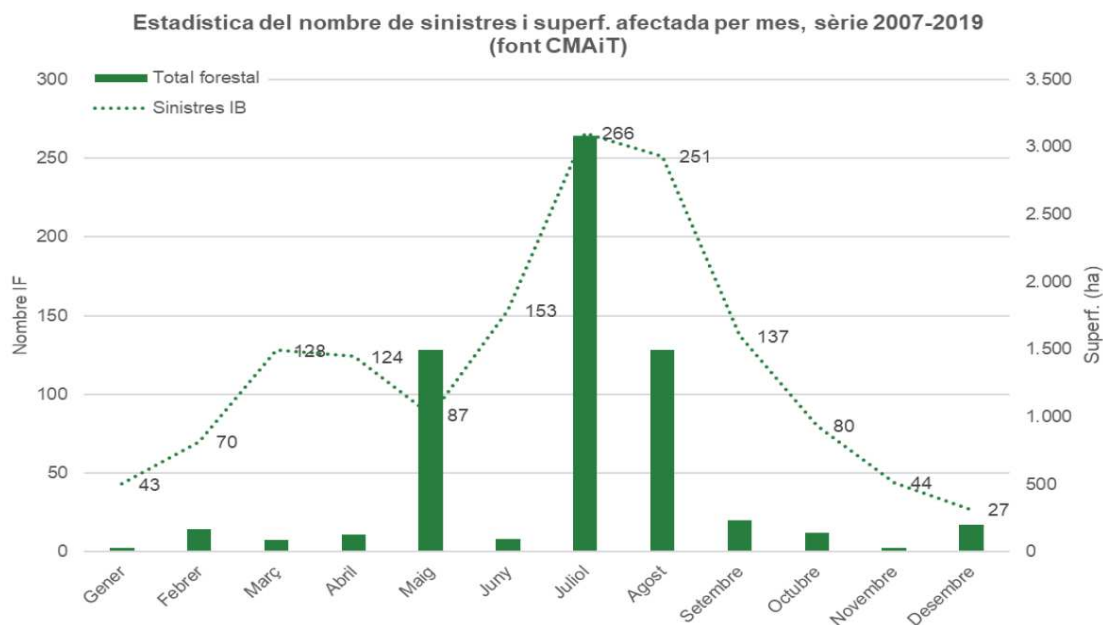

Figura 8: Distribució mensual de tots els sinistres i superfície afectada, sèrie 2007-2019 (font: CMAT)

La distribució mitjana dels incendis forestals a les Illes Balears segueix un patró habitual, amb un màxim en els mesos d'estiu, amb un pic marcat al juliol i a l'agost. El juny i el setembre són bastant simètrics. Els mesos amb menys nombre de sinistres recauen al desembre, al gener i al febrer, per aquest ordre. S'aprecien més incendis al març o a l'abril que no al maig, presumptament per l'efecte informatiu en la població de l'entrada en l'època de perill alt (1 de maig). Aquest efecte està més marcat a Mallorca que a la resta d'illes.

Respecte a superfície afectada, que és una variable de gran variabilitat en la sèrie, destaquen els mesos de maig (per efecte de l'incendi de Morna, a Eivissa) i juliol (també per l'efecte de l'incendi d'Andratx, a Mallorca). En tot cas, continuen sent els mesos de juliol i agost quan es produeix més afectació per incendis. En el cas de Menorca, destaquen els mesos de setembre i octubre.

Desagregant el nombre de sinistres per illa i quinquenni, també s'aprecia la disminució dels sinistres dins l'època de màxim risc, en comparació de la resta de l'any, tal com s'ha exposat en l'apartat anterior.

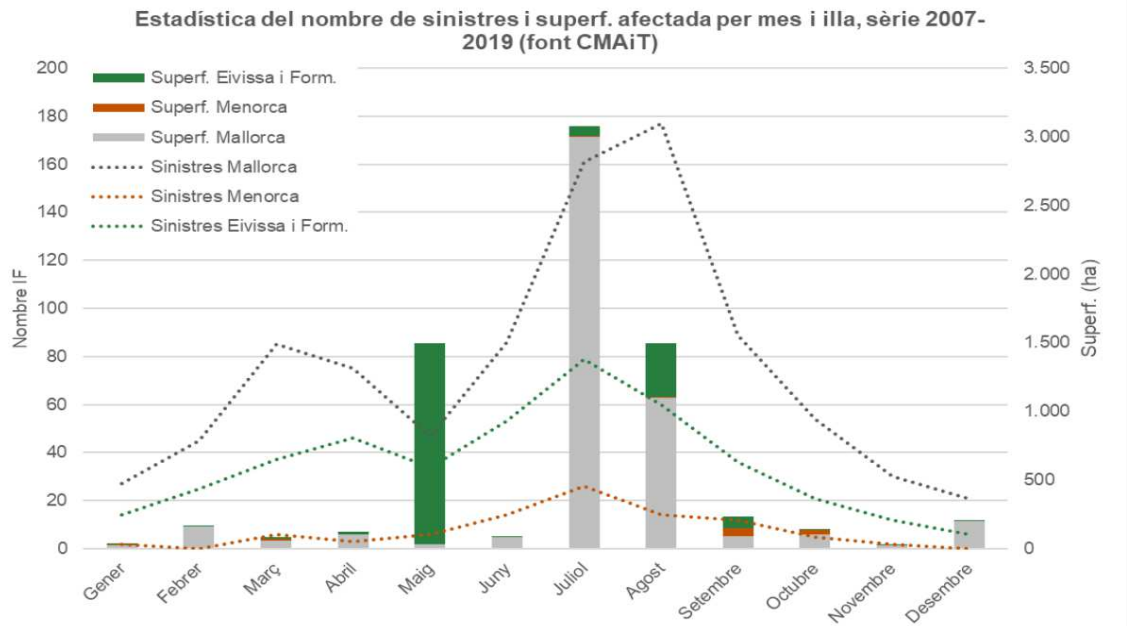

Figura 9: Distribució mensual de tots els siniestres i superfície afectada, per illa, sèrie 2007-2019 (font: CMAT)

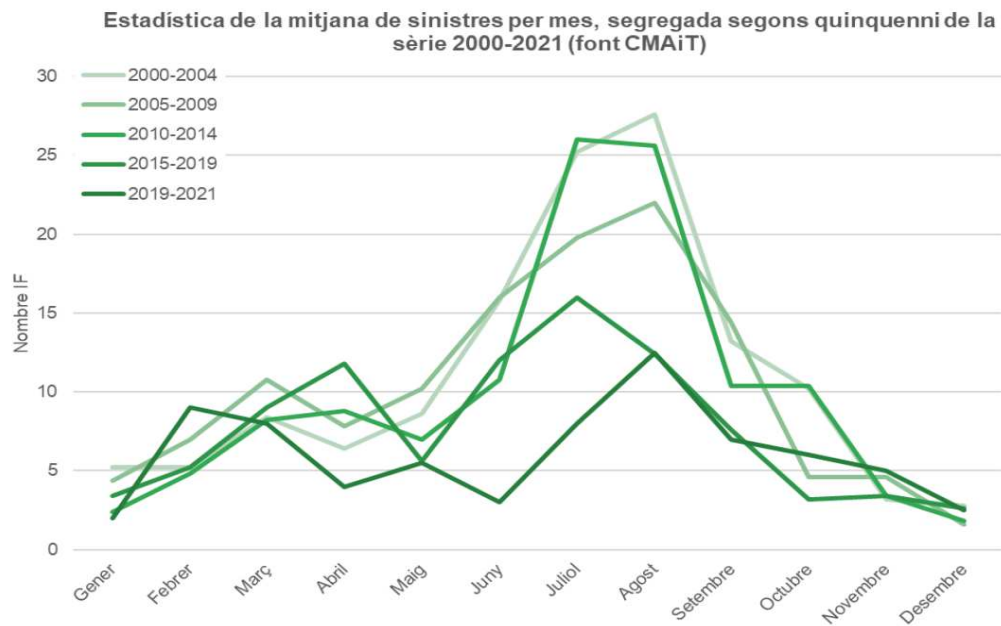

Figura 10: Distribució mensual de tots els siniestres i superfície afectada, per quinquenni, sèrie 2000-2021 (font: CMAT)

3.3. CAUSALITAT

Des del punt de vista de la causalitat dels incendis produïts des de l'any 2000, el 54 % dels sinistres són negligències i causes accidentals, amb diferents tipologies dins aquest grup de causes. Per a la resta de grups, el 33 % es correspon amb incendis intencionats (amb diferents motivacions), el 8 % a causes naturals (rajos), el 4 % a causes desconegudes i l'1 % a reproduccions de focs ja extingits.

Grup de causalitat dels sinistres, sèrie 2000-2019 (font CMAiT)

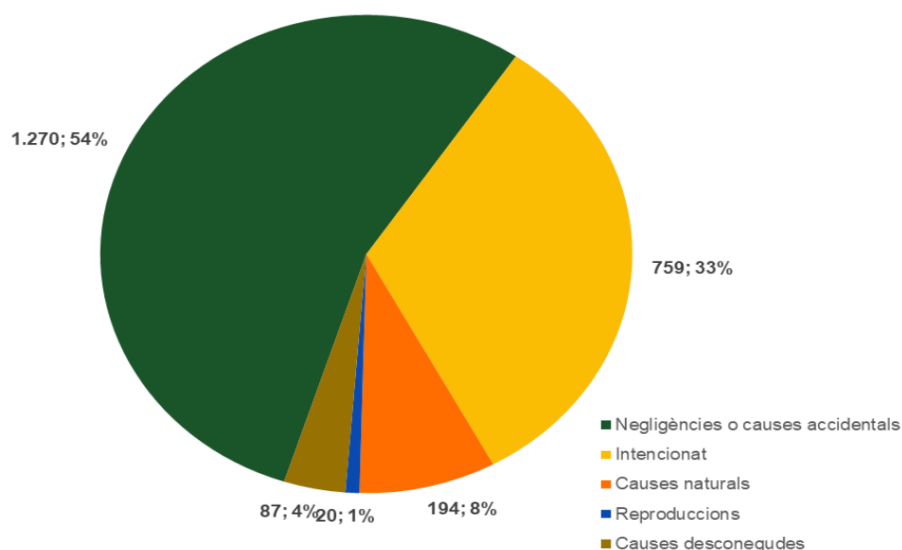

Figura 11: Grup de causalitat dels sinistres, sèrie 2000-2019 (font: CMAT)

Dins el grup de causa de negligències i causes accidentals, a part dels sinistres en què no s'ha pogut determinar la causa no intencional, les principals en la sèrie 2000-2019 han estat per persones fumadores i per cremes de diferent tipus (agrícoles i forestals). També destaquen amb freqüència sinistres per motors i màquines, per línies elèctriques, per cremes d'escombraries, gamberrades, etc., entre altres múltiples causes.

Tipologia de negligències o causes accidentals, sèrie 2000-2019 (font CMAiT)

Figura 12: Tipologies de negligències o causes accidentals, sèrie 2000-2019 (font: CMAT)

Analitzant la distribució mensual per grup de causes, s'observa un pic clar a l'estiu respecte a les causes intencionals. No obstant això, la distribució temporal de les negligències es distribueix certament de manera bimodal, amb un primer pic a la primavera i amb un segon pic entre juny i agost, i apareix una altra vegada el possible efecte informatiu de l'entrada en època de risc. Respecte als incendis per raig, el setembre és el mes que destaca, amb l'entrada de les tempestes de final d'estiu.

Des de l'òptica de les dues principals tipologies de causes no intencionals, es veu clarament, d'una banda, com destaquen les cremes agrícoles i forestals al març i a l'abril, i com en canvi ho fan les persones fumadores al juliol i a l'agost.

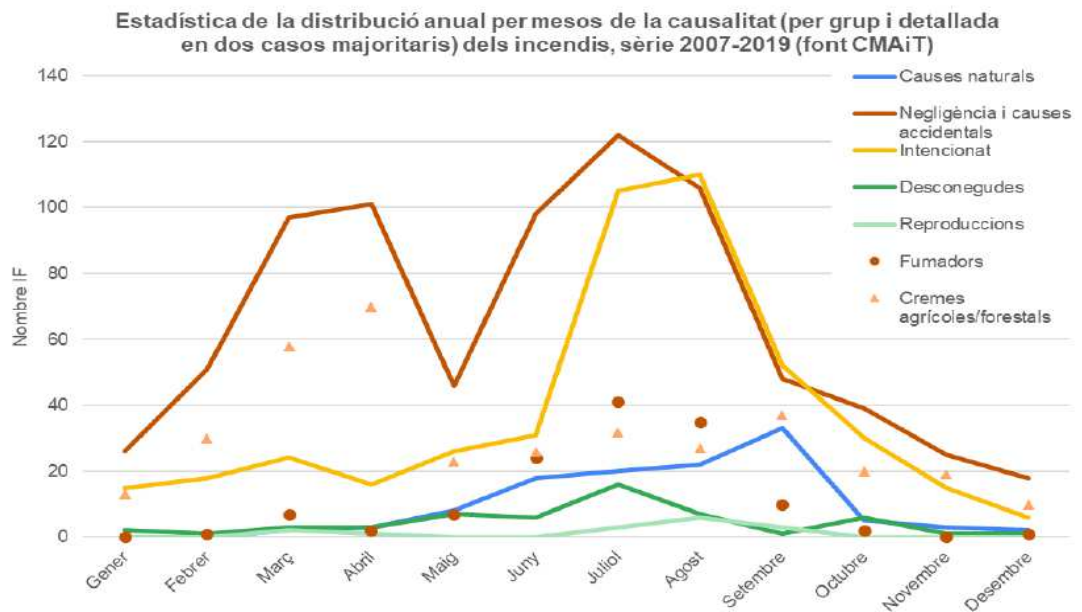
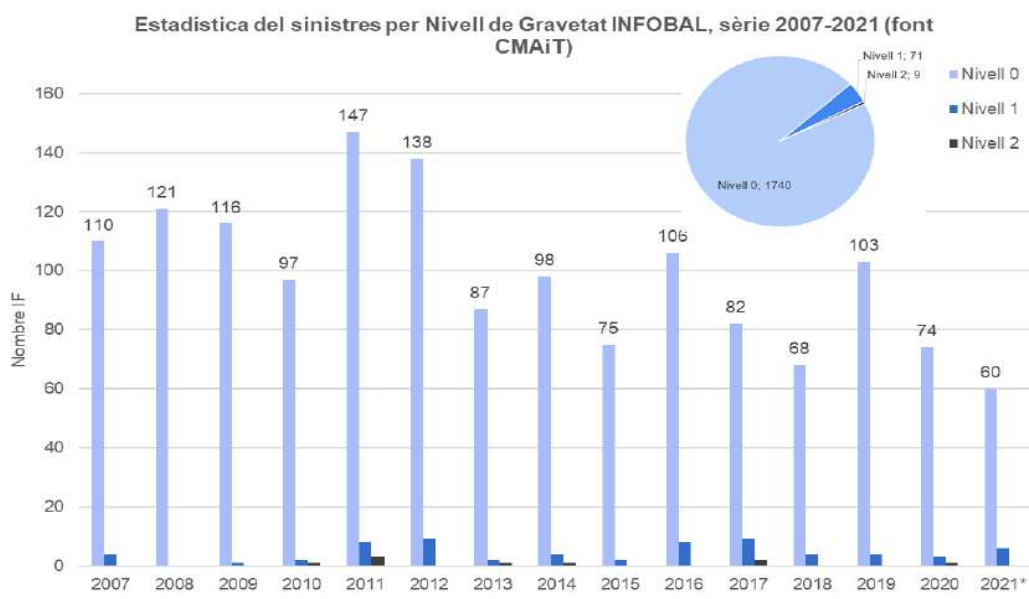

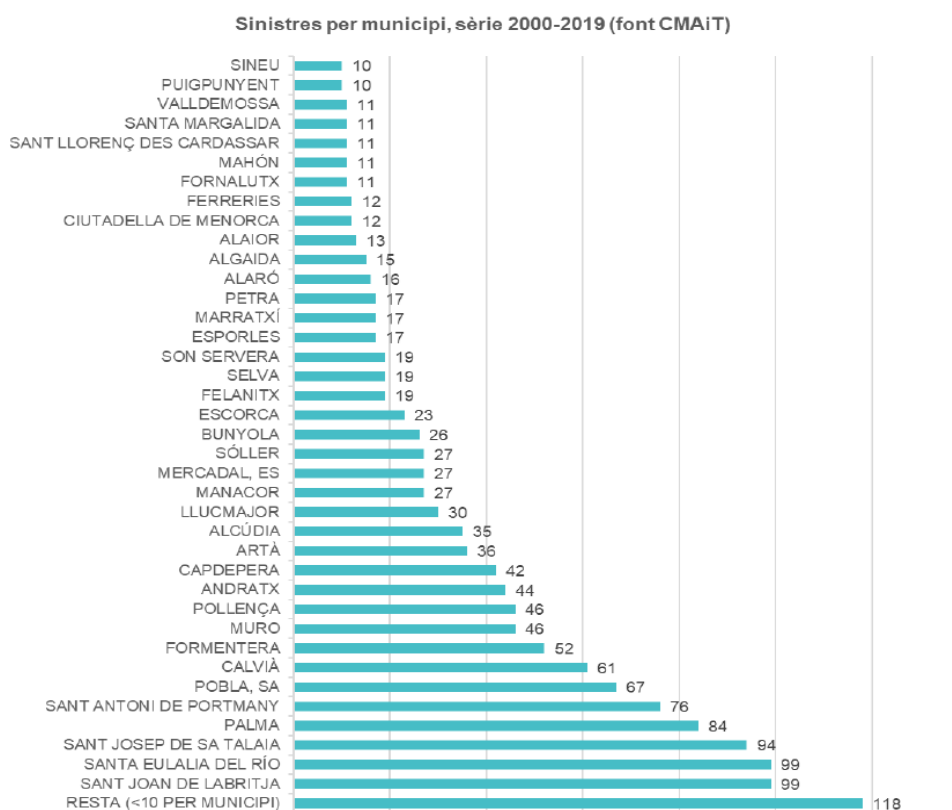
Figura 13: Distribució mensual per grups de causa i detallada en dos casos de negligència majoritaris, sèrie 2000-2019 (font: CMAT)

3.4. GRAVETAT DELS INCENDIS

Respecte als nivells dels incendis en la sèrie 2007-2021, el 96 % han estat de nivell 0 (1740). A part d'això, s'han produït 71 incendis de nivell 1 i 9 incendis de nivell 2. De la sèrie de quinze anys, solament en sis anys s'han produït sinistres de nivell 2.

Figura 14: Incendis categoritzats per nivell de gravetat de l'INFOBAL, sèrie 2007-2021 (font: CMAiT)

Figura 15: Incendis per municipi de qualsevol nivell, sèrie 2000-2019 (font: CMAiT)

4. AVALUACIÓ DEL RISC

Una de les funcions bàsiques de l'INFOBAL és establir la zonificació del territori en funció del risc i les previsibles conseqüències dels incendis forestals.

D'una banda, segons la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, en la zonificació hi han de figurar, almenys, les declarades zones d'alt risc (ZAR) d'incendi definides com a tals en la Llei de forests i establertes per decret de la comunitat autònoma. En l'actualitat, estan definides pel IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de les Illes Balears.

D'altra banda, la Directriu estableix que s'han de quantificar les previsibles conseqüències, especialment la vida i la seguretat de les persones.

Per tant, la cartografia d'aquest Pla adopta el mapa de risc del IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals, que inclou les ZAR. També s'hi inclouen les zones vulnerables des del punt de vista de protecció civil. Tot això dona com resultat la cartografia de risc per a protecció civil, que complementa l'enfocament mediambiental del IV Pla forestal.

4.1 ANÀLISI DEL RISC I ZONIFICACIÓ

4.1.1. Models de combustible

Les característiques físiques i químiques dels combustibles determinen la possibilitat d'iniciar-se un foc, el seu comportament posterior i l'energia alliberada i, per tant, la dificultat de controlar-lo. Les diferents espècies i les formacions vegetals es defineixen per la seva inflamabilitat i combustibilitat quant a la seva relació amb els incendis forestals.

En el IV Pla General de Defensa contra els Incendis Forestals de Balears es fa una revisió de la cartografia existent i s'agrupen les estructures de vegetació en classes que pel seu comportament poden assimilar-se als models de combustible de Rothermel, i es tenen en compte per definir-los el tipus de formació, les espècies presents i la fracció de cabuda coberta.

El resultat obtingut és el següent:

<i>Model de Combustible</i>	<i>Descripció</i>	<i>Superfície (ha)</i>	<i>Percentatge (%)</i>
-----------------------------	-------------------	------------------------	------------------------

0	Incombustible	34.556	6,93
1	Pastures baixes	209.384	42,01
2	Pastures fortes amb matoll	73.973	14,83
3	Herbassars molt alts	12.651	2,53
4	Matoll o arbrat jove molt fort i dens	32.744	6,57
5	Matoll dens i baix	50.636	10,15
6	Matoll dens i alt	65.622	13,16
7	Matoll alt inflamable, freqüentment sota arbrat	4.932	0,99
8	Bosc net de fulla petita i compacta	6.504	1,31
9	Bosc net de fulla gran i esponjada	1.403	0,28
10	Restes de llenyes fruit de vendavals o plagues	1.454	0,29
20	Mixt de pastura forta amb afloraments rocosos	4.537	0,91

Taula 5: Models de combustible

Amb això, a escala general de l'arxipèlag la principal estructura es correspon amb el model 1, de pastures baixes, la qual cosa suposa un 42 % del total (i que s'identifiquen habitualment amb conreus agrícoles), la qual cosa, sumada al gairebé 14 % de model 2, implica que més de la meitat de la superfície de les Illes Balears es corresponen a models de pasturatge. Entre la resta de casos, destaquen els models 5 i 6, amb un 10 i 13 %, mentre que en els models d'arbrat els percentatges són molt baixos, fins i tot inferiors a l'1 %.

4.1.2. Punts crítics i punts estratègics de gestió

Els punts crítics són punts del terreny que suposen una elevada perillositat en cas d'incendi forestal per l'efecte multiplicador de la propagació de fronts, atès que són punts de canvi de comportament que, per la interacció de la topografia o la vegetació amb el moviment de l'incendi, n'amplien el potencial.

Per poder identificar els elements del relleu que influeixen en els principals canvis de comportament del foc, s'utilitza el sistema d'anàlisi de camp anomenat

Campbell Prediction System (CPS), sistema d'anàlisi i nomenclatura de comportament d'incendis forestals.

Els punts crítics es classifiquen segons la seva localització orogràfica en:

- Nusos de barranc
- Nusos de cresta
- Coll

Per orientar i facilitar la gestió, els punts s'ordenen per prioritats i s'estableixen les categories següents:

- Prioritat 1: escala de treball 1:200.000, s'analitza el relleu a escala de massissos. S'identifiquen les crestes i els punts crítics significatius dels incendis que poden afectar una part important del massís (10.000 ha).
- Prioritat 2: escala de treball 1:100.000, es reflecteixen tots els massissos de les illes. S'identifica el macrorelleu que influeix sobre el moviment i canvis de comportament dels GIF (1.000 ha).
- Prioritat 3: escala de treball 1:50.000, es reflecteixen totes les crestes i els punts crítics que influeixen en el canvi de comportament d'incendis forestals de certa entitat (100 ha).

S'han identificat 1.077 punts crítics en tot l'arxipèlag, distribuïts de la manera següent:

<i>Tipus</i>	<i>Ordre</i>	<i>Mallorca</i>	<i>Menorca</i>	<i>Eivissa</i>	<i>Formentera</i>	<i>TOTAL</i>
Nus de cresta	1	10	3	-	-	13
	2	109	17	32	-	158
	3	244	40	53	-	337
Nus de barranc	1	14	2	1	-	17
	2	59	28	34	-	121
	3	221	28	53	3	305
Coll	1	6	-	1	-	7
	2	27	-	10	-	37
	3	73	-	9	-	82

Taula 6: Punts crítics

Els punts estratègics de gestió (PEG), al seu torn, són localitzacions del territori en les quals la modificació del combustible i/o la preparació d'infraestructures permeten al dispositiu d'extinció executar maniobres d'atac segures per limitar la potencialitat d'un gran incendi forestal (GIF).

Els PEG són infraestructures d'extinció planificades per fer front a un incendi de referència, el disseny del qual s'integra en una estratègia i tàctiques predeterminades. Estan associats a llocs amb característiques adequades per desplegar maniobres d'extinció conegudes, segures, acordades i dimensionades. Es poden planificar sobre punts crítics o sobre altres zones clau.

4.1.3. Incendis tipus i zones de règim homogeni

La identificació de les tipologies d'incendis forestals en termes de recurrència, intensitat i patró espacial d'afectació permet la integració real del foc tant en la gestió i planificació forestal com en l'extinció, i proporciona a les persones gestores i cossos d'extinció una eina que permet la millora de l'eficiència d'ambdues línies d'actuació a través del desenvolupament de models silvícoles que integrin el foc per a les zones identificades com a més vulnerables.

Per obtenir els incendis tipus, s'ha generat una base de dades geogràfica de perímetres d'incendis forestals històrics, s'han identificat les corresponents situacions meteorològiques de manera sinòptica i s'han reconstruït les propagacions dels incendis més importants.

Els incendis tipus obtinguts són els següents:

1. Topogràfic estàndard (ET)

- Patró de propagació: topogràfic.
- Factor característic: vents de vessant i de vall.
- Situació sinòptica: vessant i vall.
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment es regeix pel pendent i pels vents de vall i vessant (diürns i nocturns). La forma dels perímetres segueix vessants i conques hidrogràfiques. Els punts crítics es troben en els barrancs i nusos de barranc.
- Incendi de referència: Artà, 08/10/1999.

2. Topogràfic litoral (TB)

- Patró de propagació: topogràfic.
- Factor característic: brisa marina.
- Situació sinòptica: brisa marina.
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment es regeix pel pendent i per les brises marines. Les brises presenten un gir horari i canvis de velocitat definits i previsibles. Els punts crítics es troben en els barrancs i

nusos de barrancs. Destaquen les obertures del flanc afectat per la brisa marina.

- Incendi de referència: Calvià, 25/08/2011.

3. Vent en planes (VLL)

- Patró de propagació: vent.
- Factor característic: planes.
- Situació sinòptica: -
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment segueix la direcció del vent i s'obre en un angle de 30° a 60° segons la força del vent. No presenta punts crítics.
- Incendi de referència: -

4. Vent en canons (VCÑ)

- Patró de propagació: vent amb canons.
- Factor característic: planes amb canons.
- Situació sinòptica: -
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment segueix els canons, obrint el perímetre en l'eix del canó. Apareixen fortes turbulències a l'interior del canó. Una vegada que l'incendi surt de l'interior del canó es comporta com a vent en planes (VLL). Els punts crítics es troben en els barrancs i nusos de barranc.
- Incendi de referència: Ciutadella, 05/05/1995.

5. Vent amb relleu (VR)

- Patró de propagació: vent amb relleu.
- Factor característic: zones muntanyoses.
- Situació sinòptica: -
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment es regeix pel vent i les crestes. Segueix les crestes en serres alineades en la direcció del vent. En serres perpendiculars a la direcció del vent apareixen els contravents on la propagació es regeix per la turbulència generada a sotavent i no pel vent general, de manera que obre el perímetre a sotavent de la serra. Els punts crítics es troben en les crestes i nusos de cresta.
- Incendi de referència: Escorca, 14/09/1993.

6. Convecció estàndard (CE)

- Patró de propagació: convecció.
- Factor característic: macrotopografia.
- Situació sinòptica: advecció massa càlida de sud.
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment es regeix per la seva pròpia columna de fum i el llançament massiu de focus secundaris. La macrotopografia i el vent sinòptic condueixen l'incendi. Els punts crítics es troben en els barrancs i nusos de barranc principals. L'incendi no interpreta la microtopografia.
- Incendi de referència: Andratx, 01/06/1994.

7. Convecció amb vent (CV)

- Patró de propagació: convecció.

- Factor característic: vent significatiu.
- Situació sinòptica: retirada d'advecció càlida de sud.
- Esquema de propagació i oportunitats d'extinció: el moviment es regeix per la seva pròpia columna de fum i el llançament massiu de focus secundaris. El vent sinòptic condueix l'incendi i li afegeix velocitat de propagació. El vent augmenta la distància de llançament de focus secundaris, creant nous punts d'ignició fora de la zona d'influència de la columna convectiva i accelerant la propagació general de l'incendi. La columna i els focus secundaris segueixen la direcció del vent però el foc crema al seu pas grans conques topogràfiques. Els punts crítics es troben en les crestes, els nusos de cresta, els barrancs i els nusos de barrancs.
- Incendi de referència: Artà, 31/08/1992.

Amb això es compta amb la informació de partida per avaluar el comportament del foc en els diferents elements territorials i serveix de base per a la definició i la delimitació de les zones de règim homogeni (ZRH).

Les ZRH són les que presenten característiques semblants que condicionen la seva resposta als incendis forestals: orografia, règim de vents generals, vents locals, vegetació i incendis tipus. A les Illes Balears hi ha 13 ZRH: 9 a Mallorca, 3 a Menorca i 1 a Eivissa i Formentera.

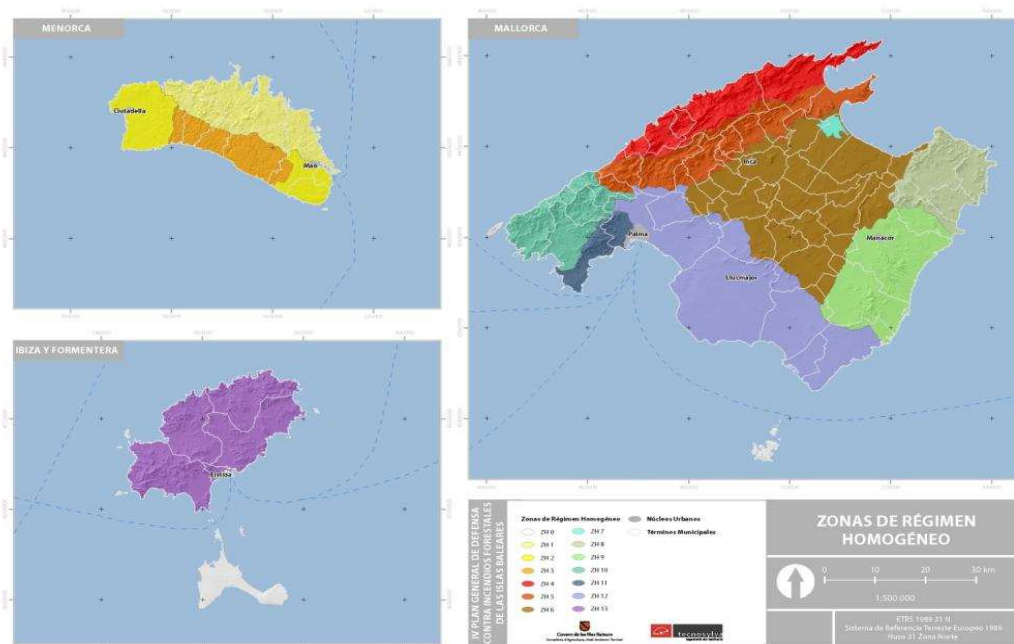

Figura 16: Zones de règim homogeni

4.1.4. Zonificació del risc

En el IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'ha calculat el nivell risc d'incendi forestal mitjançant la integració de tres factors: la perillositat potencial, la importància de protecció i la dificultat d'extinció, de manera que es pot obtenir una descripció quantitativa de la realitat territorial en relació amb els incendis forestals i s'estableix una zonificació que permet discriminar les diferents àrees de defensa prioritària.

L'avaluació del risc s'estableix mitjançant la progressiva integració dels paràmetres que intervenen en la determinació de la perillositat potencial dels incendis per a cada punt de la superfície forestal present en el territori balear.

Es determina, mitjançant modelització del comportament del foc a través de simulacions, la presència del perill estructural del territori forestal balear, en funció de la facilitat intrínseca que mantenen les seves característiques físiques i ambientals per propagar el foc.

Se seleccionen les conques hidrogràfiques com a unitats naturals per a l'anàlisi del risc, i per als seus àmbits respectius, es concreta el perill estadístic que els correspon segons la geolocalització dels incendis registrats, considerant-ne la freqüència, la gravetat i la causalitat.

Figura 17: Zonificació per al perill estadístic

Successivament es caracteritzen i es valoren territorialment els elements de risc, es ponderen els elements de risc antròpics i es pren en consideració l'especial situació de les zones d'interfície urbana forestal presents en cadascuna de les illes.

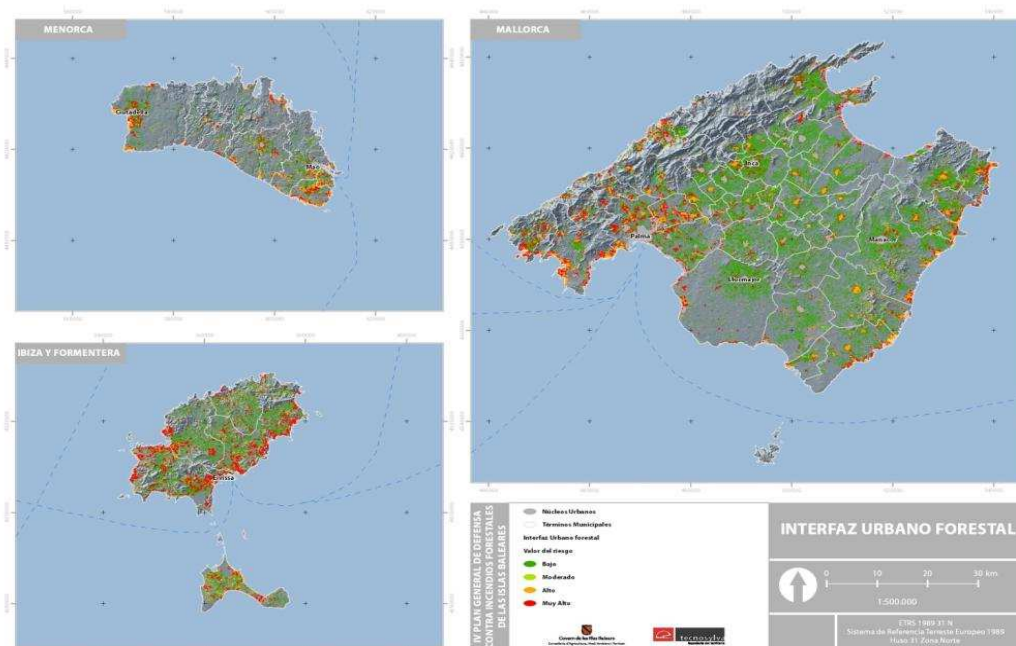

Figura 18: Interfície urbana forestal

Conjuntant tota l'anàlisi practicada es determina el factor de perillositat, que incorpora tant l'índex de probabilitat (valoració del perill estadístic juntament amb els elements de risc), com l'índex de criticitat (que incorpora la presència i la severitat de punts crítics en cada unitat territorial avaluada).

Els aspectes anteriorment valorats que defineixen el factor de perillositat s'han d'interrelacionar amb el perill estructural per obtenir amb això la perillositat potencial, segons l'expressió següent:

$$\text{Perill potencial} = \text{Factor de perillositat} * \text{Perill estructural}$$

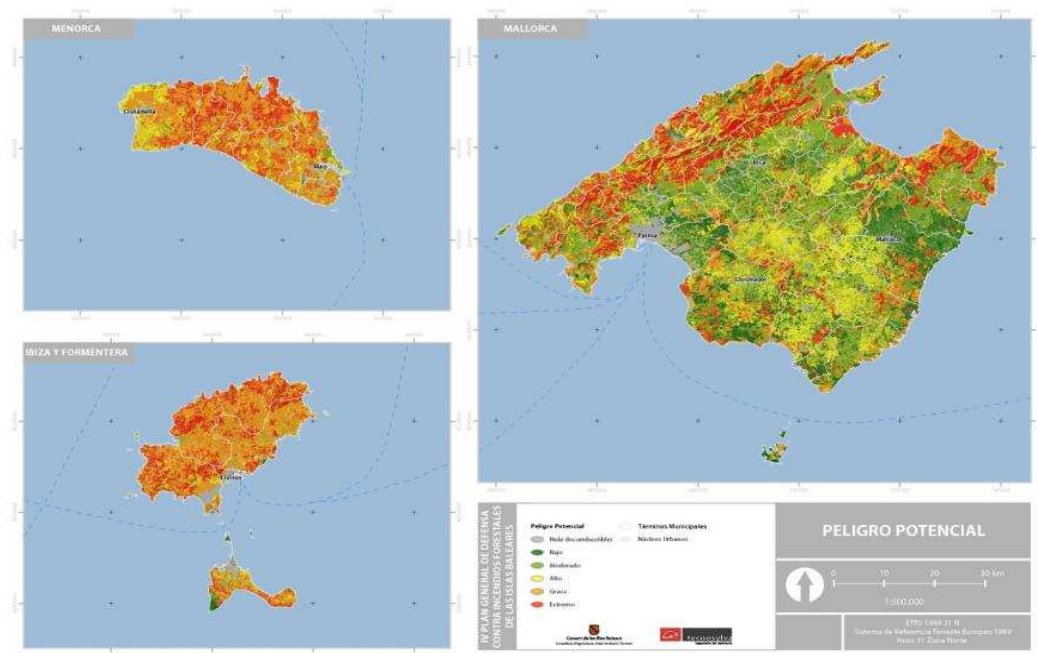

Figura 19: Perillositat potencial

Al seu torn, han de ser considerats els paràmetres lligats a la vulnerabilitat present en cada localització que pot resultar afectada per un incendi forestal, per la qual cosa s'avaluen els aspectes que caracteritzen la qualitat i la fragilitat.

El valor de qualitat incorpora avaluació dels factors socioeconòmics, existències de recursos, diversitat dels sistemes i figures de protecció ambiental. El de la fragilitat també quantifica valors socioeconòmics, a més de les capacitats de producció i la possibilitat de processos de desertificació.

S'obté un valor global de la vulnerabilitat considerant conjuntament tots aquests elements segons l'expressió:

$$\text{Vulnerabilitat} = \text{Qualitat (valor)} + \text{Fragilitat}$$

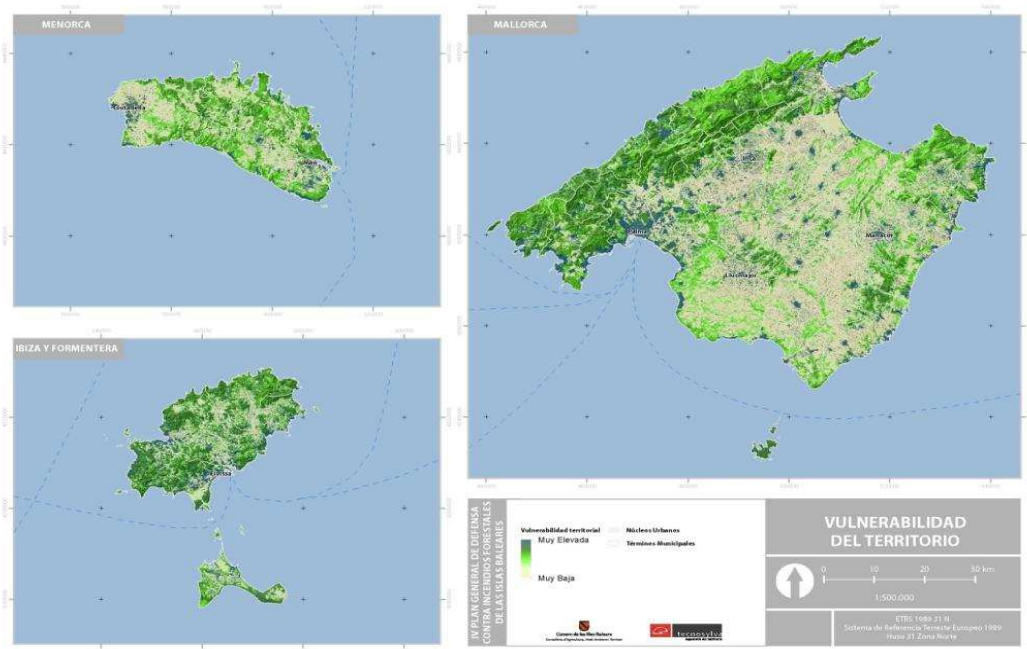

Figura 20: Vulnerabilitat del territori

Igualment, s'analitzen les capacitats existents per limitar els nivells d'afectació derivats dels incendis forestals en funció de les dificultats d'extinció que es determinen per a cada unitat territorial que es pugui veure sotmesa a aquest tipus de risc.

Per a l'estudi dels aspectes més rellevants que comprometen de manera territorial i operativa les capacitats d'intervenció en l'extinció respecte als mitjans disponibles, es tenen en consideració elements territorials (accessibilitat, que sigui transitable i isòcrones d'intervenció), així com altres factors de caràcter operatiu (potencial d'extinció, infraestructures de suport i recursos logístics).

$$\text{Dificultat d'extinció} = \text{Factor territorial} + \text{Factor operatiu}$$

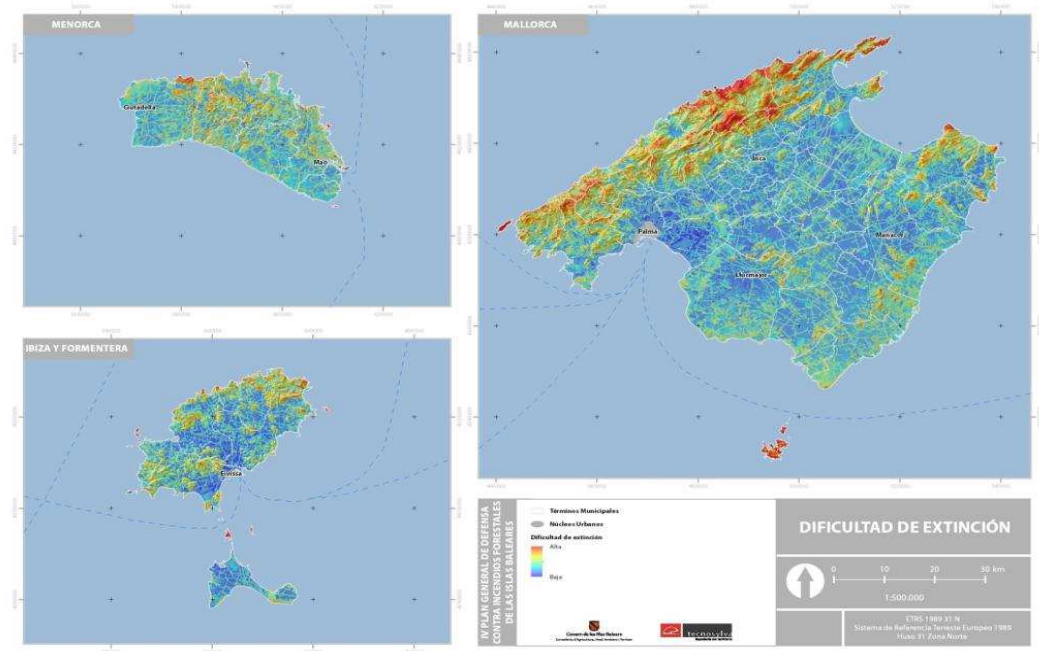

Figura 21: Dificultat d'extinció integrada

La conjunció dels tres valors anteriorment descrits proporciona el valor del risc per incendi forestal per a cada punt del territori. La suma ponderada dels valors obtinguts sobre la perillositat potencial, la vulnerabilitat i la dificultat d'extinció proporciona una descripció quantitativa de la realitat territorial en relació amb el risc integrat per causa d'incendi forestal.

S'estima, per al càlcul definitiu del valor de risc, que s'ha de prestar la màxima atenció a les àrees amb més probabilitats de veure's afectades per incendis forestals consolidats, per la qual cosa s'atorga més pes (x2) a la perillositat potencial. Igualment, s'estima determinant el nivell de vulnerabilitat (x1,5) present a cada zona susceptible de ser afectada pel foc. El factor lligat a la dificultat d'extinció manté en la ponderació final el seu valor original.

Així, l'avaluació definitiva del valor de risc es calcula mitjançant l'expressió següent:

$$\text{Valor de risc} = 2 * \text{Perillositat potencial} + 1,5 * \text{Vulnerabilitat} + \text{Dificultat d'extinció}$$

A partir d'aquests tres elements, avaluats tal com s'ha descrit, es fa la classificació de la superfície balear segons sis nivells de risc, en funció del valor ponderat de risc que resulta per a cada punt del territori.

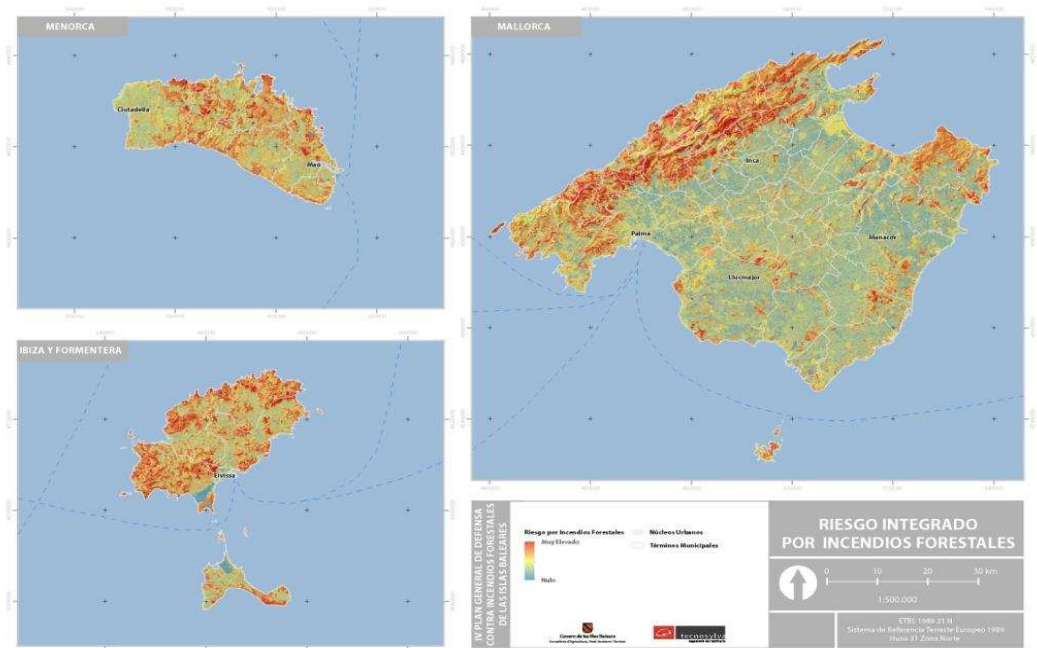

Figura 22: Risc integrat per incendis forestals

L'agregació dels nivells amb valor de risc «alt», «molt alt» i «extrem» permet definir en cadascuna de les illes les seves corresponents zones d'alt risc d'incendi forestal.

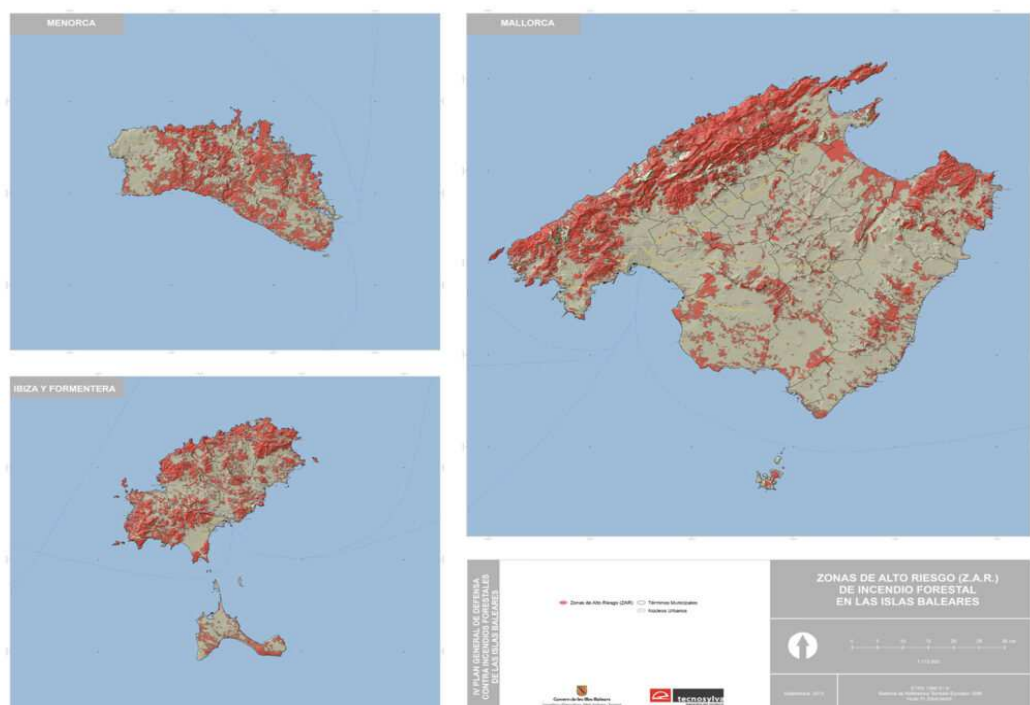

Figura 23: Zones d'alt risc d'incendis forestals

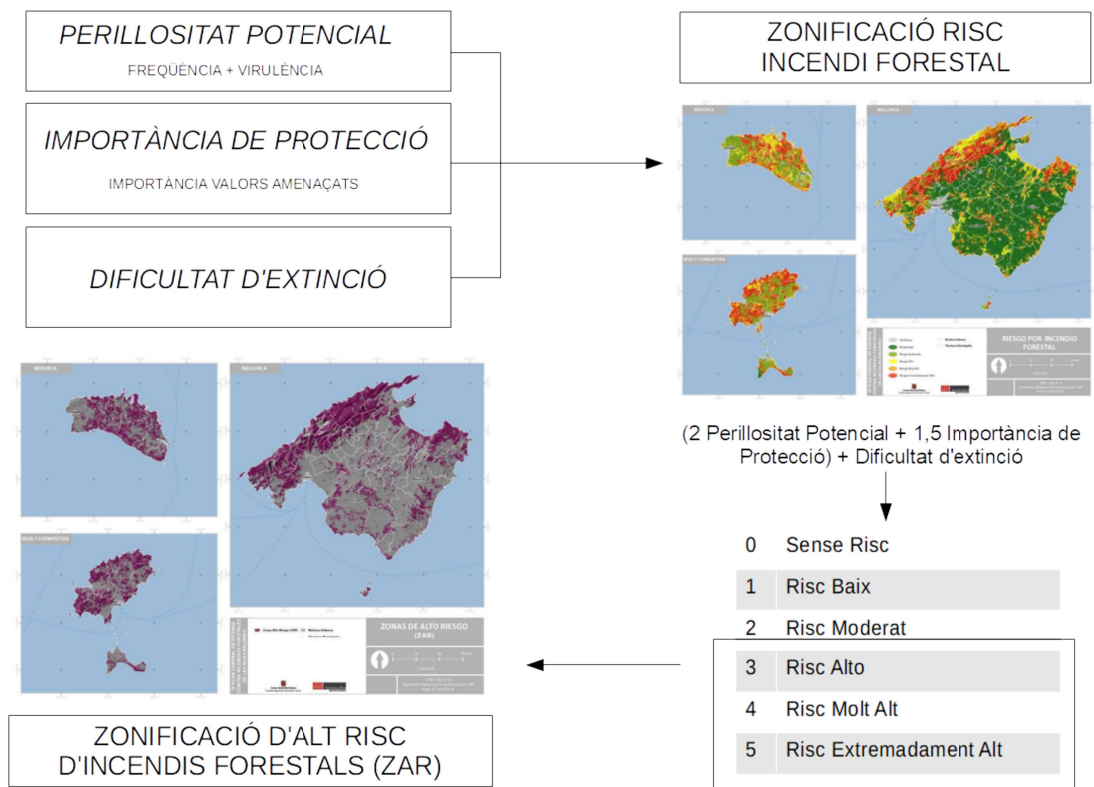

Figura 24: Zonificació d'alt risc d'incendis forestals (ZAR). Font: IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

D'altra banda, s'han analitzat i categoritzat altres zones vulnerables des del punt de vista de protecció civil en interfície urbana forestal, atenent a criteris de: combustió, orientacions, pendents, consolidació de la zona urbanitzada, característiques de les construccions, vies d'accés i rutes d'evacuació, presència de mesures o estructures d'autoprotecció, etc.

La cartografia resultant de l'anàlisi anteriorment exposada es recull en l'annex 1.

4.2. ELEMENTS D'ESPECIAL IMPORTÀNCIA PER A LA PROTECCIÓ CIVIL (EEIPC)

El catàleg d'elements d'especial importància per a la protecció civil (EEIPC), elaborat per la Direcció General d'Emergències i Interior, ha d'estar previst en tota la cartografia de riscos dels seus plans d'emergència.

Amb l'objectiu de millorar l'eficiència del Pla es dona prioritat i especial atenció a certes infraestructures, equipaments o serveis que es consideren d'especial importància per a la població o poden donar lloc a efectes catastròfics. La seva ubicació respecte a l'incendi forestal afecta la gestió de l'emergència.

TIPUS	SUBTIPUS
CENTRES SANITARIS	Centres hospitalaris
	Centres i unitats bàsiques de salut
	Clíniques privades
	Residències de la tercera edat
CENTRES EDUCATIUS	Centres educatius (escoles, instituts, centres d'educació especial, etc.)
	Universitats
CENTRES DE SEGURETAT	Edificis de la Guàrdia Civil
	Edificis del Cos Nacional de Policia
	Parcs de Bombers
	Edificis de la Policia Local
	Centres de coordinació d'emergències (SAMU-061, SEIB 112, IBANAT, Salvament Marítim)
	Centres penitenciaris
INSTAL·LACIONS ESPORTIVES	Poliesportius
	Camps de futbol
	Hipòdroms
REFUGIS, ÀREES RECREATIVES I D'ACAMPADA	Zones d'acampada
	Refugis
	Àrees recreatives
INFRAESTRUCTURES DE TELECOMUNICACIONS	Infraestructures de telecomunicacions
INFRAESTRUCTURES DE COMUNICACIÓ	Carreteres (carreteres del Consell)
	Xarxa de ferrocarril
	Aeroports
	Aeròdroms
	Túnels
	Interseccions amb cursos fluvials
	Ports
INFRAESTRUCTURA ENERGÈTICA	Centrals de producció d'energia elèctrica
	Transformadors (MT i BT)
	Xarxa de distribució elèctrica (AT i MT)
	Gasoductes i plantes de generació
INFRAESTRUCTURA HIDRÀULICA	Plantes de tractament d'aigües
	Preses (Cúber i Gorg Blau)
	Basses de reg
INSTAL·LACIONS INDUSTRIALS SEVESO	Instal·lacions industrials SEVESO (superiors i inferiors)
ALTRES	Ajuntaments
	Elements amb ocupació massiva de persones

5. ÈPOQUES DE PERILL

A l'efecte d'aquest Pla es consideren dues èpoques de perill d'incendis forestals per a tot l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears, determinades fonamentalment per la climatologia.

D'aquesta manera, es defineixen les següents:

- a) Època de perill alt:
La compresa entre l'1 de maig i el 15 d'octubre.
- b) Època de perill baix:
La compresa entre l'1 de gener i el 30 d'abril i entre el 16 d'octubre i el 31 de desembre.

En la planificació dels mitjans i recursos operatius, així com en la resta de mesures de lluita contra els incendis forestals, s'han de tenir en compte les èpoques de perill establertes.

Considerant les condicions meteorològiques o altres motius que puguin incidir en el risc d'incendi forestal, la persona titular de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental, mitjançant una resolució, pot modificar aquests períodes de manera general o individualitzada, si escau, per a cadascuna de les illes o per a cada tipus de zona, traslladant aquesta resolució a la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil.

L'època de perill establerta en l'article 3 del Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, es correspon amb l'època de perill alt definida en aquest Pla.

6. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL, ESTATS I TIPUS DE DESPLEGAMENT

Els incendis forestals es classifiquen en funció de les característiques del terreny afectat, de les circumstàncies ambientals, de la seva evolució, dels mitjans i recursos necessaris per controlar-los, de la possible simultaneïtat d'incidents i del perill per a la seguretat de les persones, els seus béns i per al medi ambient.

Es classifica cada incendi forestal, de conformitat amb el que estableix el Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, pel qual s'aprova la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, mitjançant l'índex de gravetat potencial que li correspongui.

G
O
I
B
/

Igualment, per a cada incendi forestal s'estableix l'estat de l'incendi en funció de com es progressi en el seu control i el tipus de desplegament de mitjans que resulti necessari despatxar per gestionar-lo.

6.1. ÍNDEXS DE GRAVETAT POTENCIAL

A fi de facilitar una mobilització eficaç i coordinada dels mitjans i recursos d'extinció i prioritzar-ne la utilització en situacions de simultaneïtat d'incendis forestals, es defineix l'índex de gravetat potencial, la qualificació del qual ha de ser efectuada pel director tècnic o directora tècnica de l'Extinció (DTEX) corresponent.

El DTEX o la DTEX ha de comunicar a la CCIF per a cada incendi forestal el seu índex de gravetat potencial (IGP) a l'efecte de ser comunicat al Centre de Coordinació d'Emergències (CCE) 112 a través de la plataforma de gestió dels incidents, que el traslladarà a totes les entitats implicades en l'incident.

No obstant això, al llarg de la gestió d'un incendi forestal, el DTEX o la DTEX pot augmentar o reduir la qualificació d'IGP inicialment establerta atès el comportament del foc, l'anàlisi de la seva evolució i el desenvolupament del control de l'incendi.

Per a la determinació de l'IGP, s'ha de tenir en consideració:

- La topografia de la zona.
- Les dimensions de l'incendi.
- Els combustibles existents.
- Les característiques de les masses forestals amenaçades.
- Les infraestructures de defensa contra incendis (tallafocs, xarxa viària, reserves i punts d'aigua, etc.).
- Les condicions meteorològiques regnants (vent, temperatura, humitat relativa).
- Les possibles amenaces potencials per a persones no relacionades amb les labors d'extinció.
- Presència d'interfície urbana forestal.
- La presència d'instal·lacions i infraestructures sensibles (línies elèctriques, gasoductes, carreteres principals...) o altres elements d'especial importància per a la protecció civil (EEIPC).
- L'afecció al patrimoni historicoartístic.
- L'afecció a recursos d'especial rellevància ecològica.

Els incendis forestals es classifiquen segons l'índex de gravetat potencial mitjançant l'escala següent:

6.1.1. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 0 (IGP0)

Referit a l'incendi que, en l'evolució més desfavorable, no suposa cap amenaça per a persones no relacionades amb el dispositiu d'extinció, ni per a béns diferents dels de naturalesa forestal, i el dany forestal esperable és molt reduït (per extensió de l'incendi o per les característiques de la massa afectada).

6.1.2. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 1 (IGP1)

Referit a l'incendi en què, en l'evolució més desfavorable, es preveu la necessitat de la posada en pràctica de mesures per a la protecció de persones alienes al dispositiu d'extinció o quan hi hagi béns aïllats amenaçats de naturalesa no forestal, com infraestructures sensibles o xarxes de subministraments; i/o el dany forestal esperable és considerable (per extensió de l'incendi o per les característiques de la massa afectada).

6.1.3. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 2 (IGP2)

Referit a l'incendi que, en l'evolució més desfavorable, es preveu que amenaci seriosament nuclis de població o infraestructures d'especial importància, o quan el dany forestal esperable és molt important (per extensió de l'incendi o per les característiques de la massa afectada), de manera que exigeix l'adopció immediata de mesures per a l'atenció i l'auxili de la població o la protecció dels béns.

6.1.4. ÍNDEX DE GRAVETAT POTENCIAL 3 (IGP3)

Referit a l'incendi en què, un cop apreciades les circumstàncies anteriors en el seu índex màxim de gravetat, en concorren unes altres sobre el dispositiu d'extinció que impossibilitin la continuació de la seva labor encaminada al control de l'incendi.

6.2. ESTATS DE L'INCENDI

Una vegada confirmat un incendi forestal, se'n pot determinar l'evolució amb la qual es progressa per controlar-lo i s'estableix l'estat de l'incendi.

Els canvis d'estat de l'incendi que es produeixin segons com s'avanci en el seu control són successivament determinats pel DTEX o la DTEX. Aquest ha de modificar l'estat de l'incendi de cada incident en funció de com evolucioni el curs dels treballs d'extinció en els diferents fronts del perímetre de cada incendi i en el conjunt de la superfície afectada.

L'estat de l'incendi es defineix de la manera següent:

6.2.1. ACTIU

És un incendi forestal en què el foc s'estén sense control, sobre combustibles forestals situats a la forest, en àrees adjacents a la forest o de transició amb altres espais urbans o agrícoles, o, en cas d'estar controlat, que encara no hagi estat extingit.

6.2.2. ESTABILITZAT

És un incendi forestal que sense arribar a estar controlat evoluciona favorablement dins les línies de control establertes, segons les previsions i labors d'extinció conduents a controlar-lo, encara que no hagi estat possible aïllar-ne i assegurar-ne davant l'avanç del foc tot el perímetre.

6.2.3. CONTROLAT

És l'incendi forestal que s'ha aconseguit aïllar i en el qual s'ha aconseguit detenir-ne l'avanç i la propagació dins les línies de control. Hi pot haver de manera aïllada zones amb flames a l'interior del perímetre i no resulta previsible que s'incrementi la superfície afectada pel foc.

6.2.4. EXTINGIT

Situació en la qual ja no hi ha materials en ignició en o dins el perímetre d'un incendi ni és possible que es reproduïxi.

6.3. TIPUS DE DESPLEGAMENT EN INCENDI FORESTAL

Una vegada confirmat un incendi forestal, es poden valorar els mitjans i recursos que cal despatxar per gestionar-lo, i se n'ha de determinar el tipus de desplegament segons les necessitats que es deriven per fer front a extingir-lo.

Els tipus de desplegament en incendi forestal són successivament ordenats i implementats pel DTEX o la DTEX, amb el suport de la Central de Comunicacions d'Incendis Forestals (CCIF) i el tècnic o tècnica de Gestió de Serveis (TGS). En cas d'haver-se declarat un IGP2 o IGP3, el DTEX o la DTEX ha d'establir el desplegament de mitjans validat pel director tècnic o la directora tècnica d'Operacions (DTOP), una vegada que aquest s'hagi incorporat a la direcció tècnica de l'incident.

El DTEX o la DTEX coordina la distribució i les missions dels mitjans disponibles a càrrec seu en cada tipus de desplegament i, si cal, estableix el procés de relleu o desmobilització ordenada dels diferents mitjans emprats en el control de cada etapa de l'incendi.

Els serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament locals realitzaran el desplegament inicial en funció dels propis procediments i protocols.

Els tipus de desplegament en incendi forestal són els següents:

6.3.1. ATAC INICIAL

Correspon a incendis incipients per als quals es despleguen els protocols de despatx dels organismes implicats en l'extinció. Generalment correspon a incendis que poden ser controlats amb els mitjans predeterminats per a un primer atac o, si escau, completats amb alguns efectius suplementaris d'escassa consideració. Durant l'època de perill alt, l'atac inicial s'efectua normalment a través d'un despatx automàtic.

6.3.2. ATAC AMPLIAT

Incendis que, atès que no poden ser controlats en l'atac inicial, requereixen la incorporació de mitjans complementaris al despatx automàtic, desplegats de manera progressiva i escalonada a sol·licitud de la Direcció Tècnica de l'Extinció.

L'atac ampliat pot facilitar la sectorització progressiva dels recursos emprats en el control de l'incendi, la intervenció de mitjans d'altres illes o recursos extraordinaris i el desplegament de l'ICS.

6.3.3. TASQUES DE REMATADA

Es corresponen al desplegament de mitjans necessari per assegurar l'extinció de la totalitat del perímetre de l'incendi i dels punts calents que es puguin mantenir a l'interior.

7. SITUACIONS OPERATIVES I FASES D'ACTIVACIÓ

7.1. SITUACIONS OPERATIVES

Les situacions operatives de l'INFOBAL són conseqüència dels danys ocorreguts, o del dany potencial que es prevegi sobre la vida de les persones, els seus béns, béns de naturalesa forestal, o d'altres sobre infraestructures rellevants per als quals sigui necessari implementar mesures de protecció civil per garantir la seguretat de la població.

Per a la declaració més ajustada de les situacions operatives del Pla, serveix de referència l'IGP de l'incendi o dels incendis que han motivat l'activació del Pla, que poden variar en funció de l'evolució de l'emergència. A més, s'han de tenir en compte altres criteris relatius a:

- La simultaneïtat temporal i/o concentració espacial de conats o incendis forestals que puguin tenir lloc en un espai territorial determinat.
- La suficiència, la idoneïtat i la disposició dels mitjans i recursos dels quals disposi el Pla per al control de l'incendi i/o per a l'atenció i l'auxili de la població afectada.
- L'estacionalitat temporal, així com l'activació i posada en servei dels dispositius de prevenció i extinció d'incendis forestals determinats en els plans.
- Altres circumstàncies d'índole administrativa per raó de l'espai territorial afectat, o per la intensitat i/o gravetat de les conseqüències sobrevingudes o potencials sobre persones i els seus béns.
- La capacitat d'intervenció o risc de col·lapse dels dispositius insulars o interinsulars afectes al Pla.
- Qualsevol altre a criteri de l'autoritat a qui correspongui la direcció del pla activat corresponent.

Atesos els criteris anteriors, les situacions operatives dels plans són les següents:

7.1.1. SITUACIÓ OPERATIVA 0 (SO0)

Situació d'emergència provocada per un o diversos incendis forestals que, en l'evolució més desfavorable, puguin afectar només béns de naturalesa forestal.

Aquesta situació operativa es dona quan l'incendi o els incendis siguin qualificats com a IGP0, i per afrontar-la i controlar-la és suficient l'activació parcial dels mitjans i recursos prevists en l'INFOBAL.

7.1.2. SITUACIÓ OPERATIVA 1 (SO1)

Situació d'emergència provocada per un o diversos incendis forestals que, en l'evolució previsible, puguin afectar greument béns forestals i, si escau, afectar lleument la població i béns de naturalesa no forestal i puguin ser controlats amb els mitjans i recursos de l'INFOBAL, o per a l'extinció dels quals pugui ser necessari que siguin incorporats mitjans extraordinaris.

La situació operativa SO1 s'estableix quan un incendi forestal és qualificat com a IGP1, o quan es troben actius diversos incendis IGP0 i es prevegi que per extingir-los pugui arribar a ser necessària una especial mobilització dels recursos afectes a l'INFOBAL i/o d'algun mitjà extraordinari.

7.1.3. SITUACIÓ OPERATIVA 2 (SO2)

Situació d'emergència provocada per un o diversos incendis forestals que, en l'evolució previsible, puguin afectar greument la població i béns de naturalesa no forestal i que exigeixen l'adopció immediata de mesures de protecció i auxili.

La situació operativa SO2 s'estableix quan un incendi forestal és qualificat com a IGP2, o quan es troben actius diversos incendis IGP1 i es prevegi que per extingir-los sigui necessària la incorporació de mitjans extraordinaris.

7.1.4. SITUACIÓ OPERATIVA 3 (SO3)

Situació d'emergència corresponent i consecutiva a la declaració d'emergència d'interès nacional pel ministre de l'Interior, en els termes establerts en els articles 28 a 30 de la Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil.

7.1.5. MITJANS EXTRAORDINARIS

A l'efecte de qualificació de les situacions operatives, tenen consideració de mitjans extraordinaris:

- Mitjans i recursos de la Unitat Militar d'Emergències, incloses les forces armades, excepte en el cas de mitjans aeris pertanyents a les forces armades que actuïn en virtut de convenis o acords subscrits entre el Ministeri de Defensa i el Ministeri de Transició Ecològica i Repte Demogràfic (o els competents en cada moment), i actuïn dins la seva zona d'actuació preferent.
- Mitjans del ministeri competent en matèria d'incendis forestals, que actuïn fora de la seva zona d'actuació preferent.
- Mitjans i recursos de titularitat estatal que no estiguin expressament assignats a l'INFOBAL, d'acord amb els procediments prevists en l'Acord del

Consell de Ministres de 6 de maig de 1994 (BOE núm. 170, de 18 de juliol de 1994).

- Mitjans d'altres administracions amb les quals no hi hagi convenis de col·laboració i que hagin estat mobilitzats a través del Pla Estatal de Protecció Civil per a Emergències per Incendis Forestals.
- Mitjans internacionals requerits a través del Mecanisme Europeu de Protecció Civil, o a través dels acords bilaterals de cooperació internacional subscrits pel Regne d'Espanya.

La sol·licitud d'aquests mitjans extraordinaris s'ha de fer a través del Sistema d'Emergències de les Illes Balears, de conformitat amb el que estableix la Llei 3/2006, de 30 de març, de gestió d'emergències, i de conformitat amb el que estableix l'article 17 de la Llei 17/2015, de 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil, així com les instruccions o els protocols d'activació interns aprovats.

No obstant això, els diferents mitjans d'extinció adscrits als diferents departaments ministerials han de ser despatxats conformement als seus propis procediments establerts i que, si escau, els siguin aplicables.

7.2. DECLARACIÓ DE LES SITUACIONS OPERATIVES

Una vegada declarat un incendi forestal i determinat l'IGP per part del director tècnic o directora tècnica de l'Extinció (DTEX), es declararan les corresponents situacions operatives atenent als criteris definits en el punt anterior de la manera següent:

7.2.1. Declaració de la situació operativa 0 (SO0)

La declaració de la situació operativa 0 (SO0) correspon a la persona titular de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental, que és el director efectiu o directora efectiva del Pla (DEI).

Una vegada declarada una SO0, ha de ser comunicada per la persona responsable de la CCIF (TGS) al CCE112, a través de la plataforma de gestió d'incidents, per al seu trasllat a totes les entitats afectes a l'INFOBAL.

7.2.2. Declaració de la situació operativa 1 (SO1)

Quan es produeixi algun dels supòsits que comporti a la necessitat de la declaració de la situació operativa 1 del Pla, el DEI o la DEI ha d'informar d'aquesta necessitat el director o directora del Pla (DI), que l'ha de declarar de manera automàtica.

El DEI o la DEI en SO1 és la persona titular de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental.

La declaració de la SO1 es pot fer a proposta del TGS al tècnic o tècnica de Gestió d'Emergències (TGE), que ho ha de comunicar a través de la plataforma de gestió d'incidents del CCE112 a la resta d'entitats afectes a l'INFOBAL.

7.2.3. Declaració de la situació operativa 2 (SO2)

Quan es produeixi algun dels supòsits que impliqui la necessitat de la declaració de la SO2 del Pla, la persona titular de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental, per petició del TGS o la TGS i en comunicació amb el TGE o la TGE, ha de traslladar aquesta necessitat al DI o la DI, que ha de declarar la situació operativa 2.

El DI o la DI en SO2 és la persona titular de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil, actualment la Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat.

Una vegada declarada una SO2, ha de ser comunicada pel TGE o la TGE a través de la plataforma de gestió d'incidents de l'112 per traslladar-la a totes les entitats afectes a l'INFOBAL.

7.2.4. Declaració de la situació operativa 3 (SO3)

La declaració de la situació operativa 3 (SO3) correspon al Ministeri de l'Interior, a proposta del DI o la DI, per haver-se establert algun dels supòsits que comporti aquesta necessitat.

Una vegada declarada una SO3, ha de ser comunicada pel tècnic o tècnica d'emergències i protecció civil de guàrdia al CCE112 per traslladar-la a totes les entitats afectes a l'INFOBAL.

7.3. FASES D'ACTIVACIÓ

L'INFOBAL s'ha de mantenir activat en alguna de les fases següents:

- a) Fase de prealerta
- b) Fase d'alerta
- c) Fase d'emergència
- d) Fase de normalització

Des de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental s'han d'establir els nivells d'alerta que en cada cas corresponguin per risc d'incendi forestal i que donen lloc a les fases de prealerta i alerta.

7.3.1. FASE DE PREALERTA

La fase de prealerta és una etapa en la qual la totalitat del territori de les Illes Balears presenta un risc baix de conformitat amb la previsió diària establerta en el mapa de nivells de risc d'incendi prevists. Es considera en aquesta fase nivell baix de risc d'incendi forestal.

7.3.2. FASE D'ALERTA

La fase d'alerta és una etapa que s'estableix quan l'estat en què es troben els combustibles forestals origina, almenys, una probabilitat d'ignició i unes condicions favorables per a la propagació dels incendis forestals.

El departament competent en matèria de gestió forestal és l'encarregat d'elaborar, emetre i difondre diàriament els nivells d'alerta per risc d'incendi forestal a les comarques forestals de les Illes Balears. Per a això, es pot comptar amb la col·laboració d'AEMET o altres organismes experts en la matèria.

Els nivells d'alerta per risc d'incendi forestal són els següents:

- Moderat: caracteritzat per condicions meteorològiques i de contingut d'humitat del combustible amb baixa probabilitat d'ignició. La propagació dels incendis forestals esperable és de baixa velocitat i intensitat, en general dins capacitat d'extinció, i són molt poc probables grans incendis forestals.
- Alt: caracteritzat per condicions meteorològiques i de contingut d'humitat del combustible amb mitjana probabilitat d'ignició. La propagació dels incendis forestals esperable és de mitjana velocitat i intensitat; poden estar fora de capacitat d'extinció en zones amb alta alineació de factors de propagació, i són poc probables grans incendis forestals.
- Molt alt: caracteritzat per condicions meteorològiques i de contingut d'humitat del combustible amb alta probabilitat d'ignició. La propagació dels incendis forestals esperable és d'alta velocitat i intensitat; poden estar fora de capacitat d'extinció en àmplies zones fins i tot amb mitjana alineació de factors de propagació, i són probables grans incendis forestals.
- Extrem: caracteritzat per condicions meteorològiques i de contingut d'humitat del combustible amb molt alta probabilitat d'ignició. La

propagació dels incendis forestals esperable és de molt alta o extrema velocitat i intensitat; poden estar fora de capacitat d'extinció en àmplies zones fins i tot amb baixa alineació de factors de propagació, i són condicions especialment propícies per a grans incendis forestals.

En funció d'aquests nivells, des de la CCIF s'han de mobilitzar i/o alertar els mitjans prevists segons els protocols establerts.

7.3.3. FASE D'EMERGÈNCIA

La fase d'emergència s'inicia en el moment en què es produeix un avís per possible incendi forestal, i és necessària la posada en pràctica de mesures i d'actuacions destinades a verificar-lo, a controlar-lo i, si escau, a protegir la seguretat de les persones, dels béns o del medi ambient.

7.3.4. FASE DE NORMALITZACIÓ

La fase de normalització és consecutiva a la fase d'emergència, una vegada extingit l'incendi forestal, i es manté fins al restabliment de les condicions mínimes imprescindibles per a una tornada a la normalitat a les zones afectades per cada incendi forestal. S'ha de promoure l'elaboració i l'execució del corresponent pla de restauració ambiental de la superfície forestal afectada.

8. ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ DEL PLA

S'estableix un model organitzatiu basat en una estructura directiva i una altra d'operativa composta pels organismes amb competències en la gestió i la resolució dels incendis forestals i dels incidents derivats.

8.1. DIRECCIÓ DEL PLA (DI)

La Direcció de l'INFOBAL (DI) és de la persona titular de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil, i és el màxim responsable de la direcció, la coordinació i l'aplicació del Pla.

La Direcció del Pla exerceix les seves funcions directament o presidint el Comitè de Direcció, en les situacions d'emergència que ho requereixin, comptant amb el suport del Comitè Assessor i el Gabinet d'Informació.

Les funcions corresponents a la Direcció de l'INFOBAL (DI) han de ser delegades sobre la Direcció Efectiva (DEI) del Pla en la situació operativa 0 (SO0) i en la

situació operativa 1 (SO1). Aquesta ha de ser exercida pel conseller o consellera competent en matèria forestal i ambiental.

El DEI i la DEI coordina amb la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil les previsions del Pla que s'interrelacionin amb el Sistema Integral de Gestió d'Emergències de les Illes Balears (SEIB112).

Correspon al Ministeri de l'Interior la superior direcció de les actuacions d'emergències per incendis forestals que es declarin d'interès nacional, i el o la general en cap de la Unitat Militar d'Emergències assumeix la direcció i la coordinació operativa de les actuacions.

Les funcions de la Direcció de l'INFOBAL són:

- Exercir la màxima representació institucional, funcional i operativa del Pla.
- Dirigir i assegurar la implantació, el compliment i manteniment de l'INFOBAL.
- Assegurar el manteniment de l'operativitat del Pla, així com la seva revisió i actualització.
- Establir les fases del Pla, així com declarar les situacions operatives en la fase d'emergència.
- Designar, quan l'emergència ho requereixi, el director tècnic o directora tècnica d'Operacions (DTOP).
- Constituir el CECOP/CECOPI, el Comitè Assessor i el Gabinet d'Informació i convocar-ne els membres, quan correspongui, d'acord amb les necessitats de l'emergència i per a la fase i la situació operativa previstes.
- Ordenar, dirigir i coordinar les actuacions per fer front a l'emergència i les mesures de protecció a la població, al personal actuant, als béns i al medi ambient segons el que preveu aquest Pla.
- Exercir la superior direcció de les actuacions d'emergència i transmetre a través de la persona que exerceixi de DTOP i/o DTEX les decisions o instruccions que en cada emergència es requereixin i activar l'estructura organitzativa prevista en l'INFOBAL per executar-lo.
- Garantir la informació, la integració i la coordinació entre les administracions o entitats, públiques o privades, que es troben implicades en el desenvolupament, l'aplicació i l'execució del Pla.
- Sol·licitar i facilitar els mitjans i recursos, ordinaris i extraordinaris, que demanin els i les responsables operatius de conformitat amb els protocols de mobilització que corresponguin i amb els procediments autonòmics i estatals reglamentàriament establerts.
- Promoure i supervisar la comunicació sobre el desenvolupament de l'emergència respecte a l'evolució de l'incendi forestal, la informació a la població i les mesures de protecció civil que s'han d'adoptar.

- Autoritzar i comunicar la desmobilització dels mitjans i recursos extraordinaris.
- Declarar la fi de l'emergència.

8.2. CENTRE DE COORDINACIÓ OPERATIVA (CECOP)

El CECOP, dirigit i coordinat per la Direcció de l'INFOBAL, és l'òrgan superior de comandament i coordinació de l'estructura establerta pel Pla per a la gestió i el control de l'emergència. Ha de comptar amb la capacitat i l'equipament necessari per exercir les funcions de comunicació i centralització de la informació necessàries per avaluar la situació d'emergència i transmetre les decisions que s'han d'aplicar en contacte directe amb els i les responsables de l'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME) i la resta de centres de direcció o control.

El CECOP pot funcionar com a Centre de Coordinació Operativa Integrat (CECOPI) quan s'hi integren responsables de l'Administració General de l'Estat.

Ha de formar part del CECOP el Comitè de Direcció i els seus òrgans de suport, que han de mantenir informat el director o directora del Pla sobre les incidències i els canvis de situació, a més d'exercir la gestió econòmica i administrativa dels recursos necessaris.

Són funcions del CECOP:

- Rebre tota la informació relativa a l'evolució de la situació de l'emergència.
- Transmetre les seves decisions i actuacions a les autoritats competents, al dispositiu i a la població afectada.
- Proposar a la Direcció del Pla les actuacions i les mesures de coordinació que es considerin necessàries.
- Allotjar i facilitar el desenvolupament de les seves comeses a les persones integrants que componen la Direcció del Pla i els seus òrgans de suport.
- Garantir les comunicacions amb organismes i serveis implicats en l'emergència, així com amb l'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME) i la resta de centres involucrats en l'emergència.
- Aplicar les determinacions i els procediments establerts en aquest Pla, i articular la implementació, el seguiment i la integració de totes les entitats implicades.
- Sol·licitar i centralitzar informació del CCE112, de la Central de Comunicacions d'Incendis Forestals, de l'AME i de la resta de centres operatius implicats en l'emergència. Incorporar aquesta informació al Sistema de Gestió d'Incidents.

El CECOP, constituït en les situacions d'emergència que ho requereixin de conformitat amb el que determina aquest Pla, ha d'estar situat a la seu del

CCE112 o en dependències estratègiques, properes a la localització de l'emergència, dotades amb els mitjans tècnics i humans que permetin dur a terme les funcions de direcció i coordinació dels recursos.

8.3. COMITÈ DE DIRECCIÓ

El Comitè de Direcció, convocat i establert per la DI, està format pels i les representants polítics de totes les administracions públiques involucrades en l'emergència.

Cada membre del Comitè de Direcció ha d'assistir la DI, en el seu àmbit de responsabilitats territorials i funcionals, comptant amb el suport dels òrgans de suport (Gabinet d'Informació i Comitè Tècnic Assessor), per a la millor gestió possible de l'emergència.

Les missions del Comitè de Direcció són:

- Aconsellar el director o directora del Pla sobre les decisions que s'han d'adoptar sobre les actuacions més convenients per fer front a l'emergència i per reduir-ne o minimitzar-ne les conseqüències.
- Proposar al director o directora del Pla els objectius prioritaris en la gestió de l'emergència.
- Facilitar i mobilitzar les capacitats i els recursos ordinaris o extraordinaris de què disposen per a la seva possible o necessària integració en l'estructura operativa del Pla.

Composició del Comitè de Direcció:

- El director o directora de l'INFOBAL.
- El conseller o consellera de Medi Ambient i Territori.
- El president o presidenta del consell insular de l'illa afectada pels incendis.
- Els batles o batllesses dels termes municipals afectats pels incendis.
- El director o directora general d'Emergències i Interior.
- El director o directora general d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- El conseller o la consellera responsable dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament dels consells insulars afectats.
- Els regidors o les regidores responsables dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament dels municipis afectats.
- El gerent o la gerent de l'IBANAT.
- El delegat o delegada del Govern.

La ubicació física per al Comitè de Direcció és la que determina la DI i preferentment l'establerta pel CECOP.

8.4. COMITÈ TÈCNIC ASSESSOR

El Comitè Tècnic Assessor és l'òrgan d'assessorament tècnic del Comitè de Direcció, i està format per personal tècnic especialista en la gestió d'incendis forestals i en protecció civil.

El Comitè Tècnic Assessor assisteix la Direcció del Pla en l'execució de les seves funcions, ja sigui en relació amb les actuacions que s'han de dur a terme en el desenvolupament del control de l'emergència, com pel que fa a l'aplicació de les previsions establertes en l'INFOBAL.

Com a norma general, les persones convocades per la Direcció del Pla per formar part del Comitè Assessor s'han de personar en el CECOP/CECOPI. En cas que sigui impossible la seva presència física en aquest Centre, han de romandre en contacte permanent amb la Direcció del Pla. El director o directora del Pla pot convocar la totalitat o una part dels membres, segons el que consideri adequat, ateses les necessitats de cada moment.

Al capdavant del Comitè Assessor hi ha d'haver la persona que exerceix de cap del Departament d'Emergències o, si no n'hi ha, personal tècnic especialitzat en gestió d'emergències designat pel director o directora del Pla.

Les funcions del Comitè Assessor són:

- Avaluar el desenvolupament de l'emergència mitjançant la seva anàlisi tècnica.
- En els casos en què sigui possible, preveure l'evolució de l'emergència i proposar al Comitè de Direcció mesures efectives per minimitzar-ne els efectes.
- Proposar al Comitè de Direcció les actuacions de control de l'emergència i de restabliment de la normalitat que es considerin oportunes.
- Emetre informes tècnics a sol·licitud del Comitè de Direcció.

Poden formar part del Comitè Assessor:

- Director tècnic o directora tècnica d'Operacions (DTOP).
- Director tècnic o directora tècnica de l'Extinció (DTEX).
- Caps de les diferents seccions.

- Representant de la Delegació Territorial de l'Agència Estatal de Meteorologia a les Illes Balears.
- Representant de la Unitat Militar d'Emergències.
- Representants de les forces i cossos de seguretat de l'Estat, i policies locals.
- Representant del CCE112.
- Representant tècnic de l'IBANAT.
- Representant del Servei de Gestió Forestal de la CMAT.
- Representant tècnic del servei de prevenció i extinció d'incendis i salvament del consell insular afectat per l'incendi forestal.
- Representant tècnic del servei de prevenció i extinció d'incendis i salvament de l'Ajuntament de Palma.
- Cap de Protecció Civil de la Delegació del Govern o si s'escau, representant tècnic de la Delegació del Govern.
- Representant tècnic del MITECO.
- Representant del SAMU061.
- Altres especialistes expressament convocats pel director o directora de l'INFOBAL.

El Comitè Assessor s'ha de reunir preferentment a l'emplaçament on hagi estat situat el CECOP i en els moments i amb la composició que determini la Direcció del Pla.

8.5. GABINET D'INFORMACIÓ

El Gabinet d'Informació és l'equip especialitzat en comunicació encarregat de canalitzar i difondre tota la informació de caràcter oficial relativa a l'emergència, al seu estat i la seva evolució, juntament amb les mesures preventives que calgui adoptar, tant a la població com als mitjans de comunicació.

El Gabinet d'Informació depèn directament de la Direcció del Pla, que autoritza la difusió de qualsevol informació oficial relacionada amb l'emergència.

El Gabinet d'Informació està compost pel personal designat a aquest efecte pel director o directora del Pla i és l'encarregat de recollir, elaborar i traslladar a la població i als mitjans de comunicació la informació relacionada amb l'emergència que determini la Direcció del Pla. A aquests efectes, quan ho estimi necessari el director o directora del Pla, ha de designar un portaveu oficial de l'emergència. Si no n'hi ha, poden exercir de portaveus el DTOP o la DTOP o, en absència o substitució d'aquest, el DTEX o la DTEX.

Són funcions del Gabinet d'Informació:

- Elaborar un pla d'acció informativa, en què s'estableixin les línies estratègiques de comunicació oficial de l'emergència. Preveure i organitzar la possible participació de les persones amb responsabilitat política i operatius en les tasques de comunicació.
- Difondre les instruccions, els missatges i les recomanacions a la població segons siguin establertes pel CECOP.
- Centralitzar, coordinar, preparar i distribuir la informació oficial de l'emergència, d'acord amb el CECOP, i facilitar-la als mitjans de comunicació perquè la difonguin.
- Elaborar i traslladar regularment als mitjans informatius els comunicats oficials que recullin el desenvolupament, la situació i la possible evolució de l'emergència. Atendre les demandes específiques d'informació dels mitjans de comunicació.
- Preparar, convocar i fer les rodes de premsa del portaveu. Per això, ha d'establir els moments i els emplaçaments adequats sense interferir en el desenvolupament de les operacions.
- Centralitzar, recopilar, coordinar i orientar la informació relativa a possibles afectats i sobre les conseqüències de l'emergència.
- Coordinar i assegurar la coherència i el rigor necessaris en els missatges difosos per les xarxes socials des dels organismes oficials actuant o emesos pel seu personal. Seguir i verificar la informació sobre l'emergència que es pugui comunicar des d'altres fonts no oficials, especialment a través de les xarxes socials.
- Comunicar, en nom del director o directora del Pla, els missatges de prevenció i alerta que resulti necessari difondre i, si escau, la gravetat potencial dels incendis actius, la situació operativa o l'extinció definitiva.
- Altres tasques confiades per la Direcció del Pla.

En la SO2, els mitjans de comunicació social amb implantació a les Illes Balears han de procurar mantenir la màxima col·laboració possible amb la Direcció de l'INFOBAL respecte a la divulgació de mesures dirigides a garantir la seguretat de la població i relacionades amb aquestes situacions. La transmissió, la publicació i la difusió de la informació relativa a l'emergència s'ha de fer de manera immediata, prioritària i destacada.

Com a norma general, les persones que conformen el Gabinet d'Informació s'han de personar en el CECOP/CECOPI quan aquest es constitueixi. En absència de CECOP, els i les responsables de facilitar informació poden fer la seva funció en contacte permanent amb l'Àrea de Comandament de l'Emergència, el Centre de Coordinació d'Emergències 112 (CCE112) o la CCIF.

8.6. CENTRE DE COORDINACIÓ D'EMERGÈNCIES (CCE112)

La gestió de la coordinació operativa en l'emergència que es fa des de l'112 es concreta a rebre les alertes, gestionar la informació rebuda i coordinar la resposta en suport a la gestió de cada emergència, a més de les funcions següents:

- Rebre les telefonades d'avisos d'incidents o alertes per emergència relatius a incendis forestals, aplicant els procediments prevists d'informació, notificació, despatx o alerta.
- Rebre i comunicar, a través de la plataforma de l'112, i de la resta de vies que calgui, la informació que es traslladi, s'obtingui, es disposi o es generi en relació amb cada incident o emergència.
- Facilitar la comunicació i la transmissió d'informació entre els centres i les agències implicats en la resolució de cada emergència, així com entre les unitats operatives que hi intervenen.
- Conèixer l'estat i la mobilització dels recursos ordinaris i extraordinaris despatxats o disponibles per a l'atenció de l'emergència.
- Activar els recursos, de conformitat amb els procediments establerts, que resultin necessaris a petició de l'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME), del Lloc de Comandament Avançat (PMA), del CECOP o d'altres centres involucrats en l'emergència.
- Transferir la informació relacionada amb l'emergència a l'Administració General de l'Estat, notificar a petició del director o directora de l'INFOBAL l'activació de la situació operativa 2 a la Delegació del Govern, així com sol·licitar els mitjans extraordinaris a l'Administració General de l'Estat.
- Mantenir comunicació amb el Centre Nacional de Seguiment i Coordinació d'Emergències (CENEM).
- Transmetre, quan calgui, les comunicacions elaborades pel Gabinet d'Informació o per altres centres involucrats en l'emergència, una vegada aprovades per la Direcció del Pla tant a entitats com a ciutadania.
- Transmetre i cursar, quan calgui i segons els procediments establerts, les sol·licituds per a la suspensió del servei o altres actuacions necessàries a les empreses de subministraments essencials (elèctric, aigua, transport per ferrocarril...).
- Sol·licitar informació de l'AEMET, de la CCIF o d'altres entitats especialitzades sobre l'evolució de les condicions ambientals o sobre el desenvolupament dels incendis forestals.

8.7. CENTRAL DE COMUNICACIONS D'INCENDIS FORESTALS (CCIF)

La Central de Comunicacions d'Incendis Forestals (CCIF) és el centre especialitzat a executar la gestió operativa dels incendis forestals, d'altres incidents ambientals i dels mitjans i recursos de la CMAT desplegats a la CAIB. Constitueix una eina bàsica per donar resposta als avisos sobre possibles o confirmats incendis forestals. Li correspon valorar la informació rebuda i determinar la mobilització de mitjans i recursos de conformitat amb els procediments establerts segons les circumstàncies que caracteritzin cada emergència.

La CCIF constitueix l'òrgan bàsic de funcionament del dispositiu de detecció i extinció d'incendis forestals i és la unitat interinsular de recepció i gestió d'avisos o alertes per incendi forestal de la conselleria amb competències en matèria forestal i medi ambient. La CCIF controla el desplegament del dispositiu d'incendis forestals (OIF) de la CMAT i és l'encarregada de dur a terme, supervisar i coordinar l'execució de les actuacions de prevenció i extinció d'incendis forestals.

Li corresponen les funcions següents:

- Rebre i comprovar l'estat i la disponibilitat dels recursos de prevenció i extinció operatius, així com de la xarxa de llocs fixos de vigilància de manera periòdica.
- Rebre avisos o informacions d'incidentes ambientals i alertes per incendi forestal, i activar els procediments establerts de comprovació, despatx i alerta de mitjans i recursos especialitzats en incendis forestals de caràcter ordinari.
- Proporcionar, a través de la plataforma de gestió d'incidentes de l'112, tota la informació en temps real al Centre d'Emergències 112 sobre els incendis forestals que es produeixen a la CAIB i els incidents associats.
- Fer el seguiment i la situació dels recursos mobilitzats, controlar-ne els temps d'activació i descans, així com preveure'n els relleus.
- Preveure i proporcionar el suport logístic que puguin necessitar els mitjans i recursos del dispositiu (OIF) despatxats a l'incendi forestal.
- Assegurar la comunicació contínua, l'intercanvi d'informació i la coordinació amb l'Àrea de Comandament, el PMA, el Centre d'Emergències 112, altres centres involucrats en l'emergència i, si escau, amb el CECOP.
- Rebre la informació dels OIF insulars sobre la situació dels seus mitjans i recursos i sobre els incendis produïts a cada illa. Elaborar els corresponents informes, resums insulars i autonòmics, així com tota la informació estadística sobre el desenvolupament de la campanya.
- Assignar i coordinar la utilització dels mitjans i recursos, adscrits a la conselleria competent en matèria forestal i medi ambient, i fixar-ne la prioritat d'intervenció.
- Fer, sota la supervisió del tècnic o tècnica de Gestió de Serveis (TGS), el seguiment dels avisos i dels incendis, per determinar l'assignació de mitjans i recursos segons els procediments preestablerts, realitzant els

despatxos i les ordres oportunes d'intervenció, especialment quan concorrin incendis forestals simultanis.

- Traslladar a la Direcció de l'INFOBAL, al Gabinet d'Informació i a les entitats que participen en l'aplicació del Pla la informació que es requereix sobre les actuacions que es desenvolupin en aplicació del Pla.
- Facilitar la mobilització i l'actuació coordinada dels mitjans del dispositiu d'incendis forestals i d'altres organismes, entitats o col·lectius.
- Controlar l'activitat, la mobilització i les incidències del dispositiu d'incendis forestals en les fases de prealerta i alerta i en les situacions operatives SO0 i SO1. Facilitar-ne la gestió a la Direcció del Pla en la SO2 i SO3.
- Gestionar les autoritzacions i els incidents de cremes amb la finalitat de facilitar la valoració i les comprovacions dels avisos per albiraments de fum o incendi que aquestes puguin produir.
- Gestionar el procediment per a la retirada de tensió de línies o subestacions elèctriques per a la seguretat dels mitjans aeris i de la resta del dispositiu.

La CCIF se situa en dependències de l'IBANAT situades a la seu de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental.

8.8. ÀREA DE COMANDAMENT DE L'EMERGÈNCIA (AME)

L'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME) és el centre de comandament constituït entorn de la Direcció Tècnica Operativa d'incendis declarats IGP2, situada a les proximitats de la zona d'intervenció, i que engloba els diferents llocs de comandament dels organismes implicats en l'emergència.

Com Base d'operacions és l'àmbit i el conjunt d'infraestructures de coordinació operativa des del qual es dirigeixen les actuacions sobre el terreny de totes les entitats públiques i privades activades per al control de l'emergència.

El màxim responsable de l'AME és el DTOP o la DTOP, que ha de mantenir la coordinació necessària amb el DTEX o la DTEX i la resta del dispositiu.

Des de l'AME s'han de disposar els recursos que garanteixin el desplegament adequat de les comunicacions, per assegurar la plena coordinació i seguretat de l'OIF, els cossos de bombers i la resta de personal intervinent en l'emergència i de les actuacions que calgui desenvolupar per a la protecció de les persones afectades, dels seus béns i del medi ambient.

Les funcions generals de l'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME) són:

- Allotjar els i les integrants de la Direcció Tècnica Operativa de l'Incendi, el DTEX o la DTEX, els equips tècnics de les seccions, els enllaços de les unitats intervinents i el personal que calgui en desenvolupament del sistema de maneig d'emergències establert.
- Garantir les comunicacions amb el Centre de Coordinació Operativa (CECOP) i altres centres operatius.
- Possibilitar la interconnexió i comunicació coordinada del personal integrant dels diferents llocs de comandament desplegats i de les seccions intervinents sobre el terreny.
- Assegurar la coordinació, la transferència d'informació i la transmissió d'instruccions entre el CECOP i el DTOP o la DTOP, entre l'AME i el CCE112, i entre el DTOP o la DTOP i el Centre de Recepció de Mitjans (recursos ordinaris i extraordinaris mobilitzats), així com facilitar el desenvolupament de les actuacions que aquests duguin a terme.
- Facilitar, si escau, les tasques de comunicació de l'emergència i de la seva evolució que es programin des del Gabinet d'Informació.

L'AME s'ha de localitzar a les proximitats de l'incendi i en un emplaçament apropiat per a la instal·lació de tots els mitjans i recursos que de manera escalonada puguin integrar-la.

8.9. LLOC DE COMANDAMENT AVANÇAT (PMA)

És el centre de l'estructura operativa, situat a les proximitats de la zona afectada per l'incendi forestal, des del qual s'assisteixen, es dirigeixen i es coordinen totes les actuacions de les diferents seccions en incendis declarats IGP0 i IGP1. En incendis declarats IGP2, el PMA ha de formar part de l'Àrea de Comandament de l'Emergència.

La persona responsable del PMA és el DTEX o la DTEX, que en defineix la ubicació durant tota la durada de l'incendi forestal i que ha de comunicar al CCIF/CCE112 qualsevol canvi de la seva localització.

A més del DTEX o la DTEX, el PMA està format per:

- Les persones responsables de les seccions.
- L'oficial d'enllaç i els comandaments de més rang o enllaços de les entitats que intervenguin en l'emergència.
- L'oficial de seguretat.
- El personal de suport necessari per assegurar al PMA la seva operativitat i especialment per garantir les seves comunicacions.

- Un altre personal especialitzat, juntament amb els mitjans i recursos que el DTEX o la DTEX pugui considerar necessaris, d'acord amb les necessitats i la complexitat de l'emergència.

El DTEX o la DTEX ha d'assegurar la comunicació permanent entre aquest lloc i la CCIF/CCE112 i, si escau, entre el PMA, el DTOP o la DTOP i el CECOP.

Són funcions del Lloc de Comandament Avançat:

- Allotjar i facilitar la intervenció a les persones responsables tècniques de l'estructura operativa prevista en aquest Pla, fonamentalment als comandaments de les diferents seccions i als altres enllaços de les entitats que intervenen en l'emergència.
- Recollir tota la informació rellevant i traslladar-la a la CCIF/CCE112 i, si escau, al CECOP, a través del DTOP o la DTOP.
- Establir i mantenir comunicació permanent amb el Centre de Coordinació Operativa (CECOP) i altres centres operatius involucrats en l'emergència.
- Possibilitar la interconnexió i la comunicació coordinada dels i les integrants de les seccions intervinents i desplegades sobre el terreny.
- Assegurar la coordinació entre els i les responsables de les seccions, així com de les actuacions que duguin a terme els seus efectius en compliment de les instruccions emanades del PMA i, si escau, del CECOP.

8.10. DIRECTOR TÈCNIC O DIRECTORA TÈCNICA D'OPERACIONS (DTOP)

El director tècnic o directora tècnica d'Operacions (DTOP) és la persona que té la màxima responsabilitat tècnica i de direcció dels dispositius sobre el terreny. Constitueix el nexa d'unió entre el CECOP i l'AME i pot exercir les seves funcions de direcció tècnica des de tots dos.

El DTOP o la DTOP assumeix les funcions de direcció i coordinació de tots els recursos operatius, estableix l'AME, manté la coordinació entre les actuacions del DTEX o la DTEX i amb totes les seccions, exerceix la direcció operativa del sistema de maneig d'emergències establert en tots els aspectes que afecten la seva implantació i aplica les estratègies decidides pel pla d'operacions i les instruccions que es rebin del CECOP o de la Direcció del Pla.

El DTOP o la DTOP ha de ser un tècnic funcionari o tècnica funcionària, especialista en gestió d'emergències, designat per la Direcció del Pla.

Les funcions del DTOP o de la DTOP són:

- Exercir la direcció tècnica operativa de les actuacions d'emergència.
- Establir, dirigir i coordinar l'Àrea de Comandament de l'Emergència.
- Rebre i transmetre a tot el dispositiu i a la ciutadania afectada les instruccions de la Direcció del Pla i del CECOP.
- Facilitar informació per a la presa de decisions i mantenir un contacte permanent amb la Direcció del Pla i amb el CECOP.
- Proposar a la Direcció del Pla les mesures necessàries per garantir la seguretat i la salut de les persones i per a la protecció dels béns.
- Aplicar les mesures que es determinin per a la protecció de les persones (evacuació, confinament, allunyament) i els béns, i dur-ne a terme la programació, l'execució i l'avaluació, així com el seguiment de la situació i dels seus resultats.
- Activar, sol·licitar i mobilitzar els mitjans i recursos, ordinaris i extraordinaris, que sigui necessari aportar per al control de l'emergència. Despatxar, rellevar o desmobilitzar aquests mitjans.
- Establir les prioritats per al PMA i la resta de seccions de conformitat amb el pla d'operacions establert per la Secció de Planificació. Determinar el desplegament i les persones responsables tècniques de l'estructura organitzativa que s'activa en cada moment.
- Assegurar la logística de l'emergència.

8.11. DIRECTOR TÈCNIC O DIRECTORA TÈCNICA DE L'EXTINCIÓ (DTEX)

La Direcció Tècnica de l'Extinció correspon a un facultatiu o facultativa forestal especialitzat en gestió d'incendis forestals, amb formació específica sobre comportament del foc forestal i tècniques adequades per extingir-lo. Ha de ser designat entre els i les components del Grup Tècnic d'Incendis Forestals de la CMAT (GTIF), pel conseller o consellera competent en matèria forestal. Igualment, almenys durant l'època de perill alt, s'han de designar DTEX insulars per a Menorca i per a les Pitiüses.

En arribar a la zona de l'incendi, el DTEX o la DTEX ha d'assumir la direcció i la coordinació de tots els mitjans que intervenguin sobre el terreny en el control de l'emergència, ha de determinar l'IGP i ha de constituir sota la seva coordinació el Lloc de Comandament Avançat, ha de desenvolupar escalonadament l'estructura operativa prevista en aquest Pla i ha de seleccionar el millor emplaçament possible. Els agents de medi ambient compleixen aquestes funcions fins que són rellevats pel tècnic o tècnica forestal.

S'ha d'establir un DTEX o una DTEX per dirigir de forma específica i directa el control de cada incendi forestal, excepte situacions excepcionals de simultaneïtat

o quan la proximitat o l'abast dels seus fronts aconsellin concentrar en un únic DTEX o una única DTEX el comandament de diversos incendis.

A més de les funcions generals de coordinació i direcció del Lloc de Comandament Avançat, el DTEX o la DTEX ha de dur a terme les actuacions següents:

- Dirigir i coordinar tècnicament l'actuació dels mitjans de l'OIF de la CMAT i, si escau, els mitjans d'altres administracions públiques i de particulars assignats al control de l'incendi forestal.
- Elaborar el pla d'operacions de l'incendi forestal, que inclou els objectius i la planificació per al període de vigència de l'incendi.
- Vetlar, comptant amb el suport de l'oficial de seguretat, per la integritat dels i les integrants del dispositiu d'extinció i les persones afectades que es trobin sota la seva responsabilitat en l'emergència.
- Coordinar, comptant amb l'oficial d'enllaç, l'organització i l'actuació de totes les entitats intervinents a través dels seus comandaments jeràrquics superiors presents en l'incident.
- Organitzar els canals de comunicació i informació.
- Assenyalar els objectius i les prioritats a les diferents seccions.
- Fer seguiments periòdics de les actuacions planificades destinades tant al control i l'extinció de l'incendi com a la protecció dels béns i les persones, i avaluar-ne el grau d'eficàcia per a la consecució dels objectius.
- Sol·licitar mitjans i recursos al TGS o a la TGS, a través de la CCIF, per poder dur a terme les actuacions i mesures planificades.
- Mantenir informada la CCIF de l'evolució de l'emergència i, si escau, modificar l'IGP assignat.
- Elaborar la informació sobre l'incendi i redactar els informes derivats de la gestió de l'extinció de l'incendi.
- Preveure el relleu del personal que fa els treballs d'extinció, així com els grups, el personal, el material i el temps que han de romandre en el lloc una vegada controlat l'incendi.
- Exigir el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.
- Altres funcions que puguin ser assignades expressament per la Direcció Efectiva de l'INFOBAL (DEI).

8.12. TÈCNIC O TÈCNICA DE GESTIÓ D'EMERGÈNCIES (TGE)

El tècnic o tècnica de Gestió d'Emergències és un facultatiu o facultativa designat pel departament competent en matèria d'emergències i protecció civil, amb formació específica en protecció civil i gestió d'emergències.

S'integra a l'Àrea de Comandament de l'Emergència i és, preferentment, el responsable directe del Centre de Recepció de Mitjans.

Les funcions del TGE o la TGE són:

- Seleccionar, prioritzar i programar les actuacions destinades a la protecció de la població i dels seus béns.
- Gestionar les operacions i actuacions destinades a la protecció de la seguretat i salut de les persones.
- Seguir i avaluar periòdicament el compliment i l'eficàcia de les mesures i actuacions planificades per a la protecció de les persones i dels béns.
- Sol·licitar els mitjans i recursos necessaris al DTOP o la DTOP per dur a terme eficaçment les missions encomanades a les seccions de Logística i de Segureta.
- Informar el DTEX o la DTEX i el DTOP o la DTOP de les mesures necessàries i programades per dur a terme la protecció dels béns no forestals i garantir la seguretat i la salut de les persones.
- Desenvolupar les missions de confinament, evacuació o allunyament de la població de conformitat amb les instruccions rebudes del DTEX o la DTEX, del DTOP o la DTOP, del CECOP o de la DI.

8.13. TÈCNIC O TÈCNICA DE GESTIÓ DE SERVEIS (TGS)

El tècnic o tècnica de Gestió de Serveis (TGS) és el tècnic o tècnica forestal especialitzat en defensa contra incendis forestals que exerceix la coordinació, el desplegament i la mobilització de l'OIF a la CAIB, que desenvolupa, seguint les determinacions establertes en aquest Pla, a través de la Central de Comunicacions d'Incendis Forestals. És designat entre els i les components del Grup Tècnic d'Incendis Forestals de la CMAT (GTIF), pel Conseller o Consellera general competent en matèria forestal.

A més d'assegurar el desenvolupament eficaç de les funcions generals assignades a la CCIF, correspon al TGS o la TGS, a través de la CCIF, dur a terme les actuacions següents:

- Executar les instruccions emeses per la Direcció del Pla.
- Mantenir informada en tot moment la Direcció del Pla de l'evolució de l'escenari de l'emergència, així com de qualsevol novetat rellevant.
- Assessorar la Direcció del Pla sobre les accions que s'han de dur a terme en l'emergència.
- Traslladar en temps real, mitjançant la plataforma del CCE112 i a través de la CCIF, les novetats que es produeixin respecte als incendis forestals que es trobin actius a la CAIB.

- Notificar, a les entitats afectes a l'INFOBAL, l'IGP i les seves possibles variacions, de cadascun dels incendis forestals, d'acord amb el que estableix l'apartat 6.1 d'aquest Pla.
- Proposar a la Direcció del Pla, quan des del PMA de cada incendi forestal actiu ho consideri necessari, la necessitat d'adoptar mesures per a la protecció de les persones, els béns i el medi ambient.
- Mantenir plena col·laboració i coordinació amb el CCE112 i el TGE o la TGE.
- Aplicar els protocols establerts per la CCIF.
- Mantenir el desplegament operatiu diari del dispositiu d'extinció, anticipar les previsions de risc per IF i adoptar les mesures excepcionals de prevenció que es trobin previstes o s'estableixin de forma sobrevinguda o extraordinària.

8.14. SECCIONS OPERATIVES

Es consideren seccions operatives el conjunt de mitjans humans i materials destinats a intervenir en l'emergència, agrupades en funció de les seves missions. Els correspon la missió d'extingir l'incendi forestal, protegir les persones, els béns i el medi ambient i, si escau, posar en pràctica les mesures reparadores necessàries.

Tots els mitjans humans i materials destinats a intervenir en l'emergència es conformen escalonadament i s'agrupen segons les missions que tenen encomanades, de conformitat amb l'estructura operativa prevista en aquest Pla.

Els i les components de les diferents seccions que es trobin actuant en un incendi ho han de fer sota els seus comandaments naturals, segons els seus procediments, i a les ordres del seu superior o superior jeràrquic immediat. Han d'actuar sempre sota l'estructura de comandament unificat, d'acord amb les instruccions que rebin des de l'AME i, si escau, seguint les decisions del CECOP.

En un desplegament total de l'INFOBAL s'identifiquen les seccions següents:

8.14.1. Secció d'Intervenció

A aquesta Secció li correspon la missió de l'atac i l'extinció de l'incendi forestal, executant el pla d'operacions previst per eliminar o reduir els efectes de l'emergència.

L'OIF, els cossos de bombers i la resta d'organismes que pertanyen a aquesta Secció han d'actuar coordinats per un comandament nomenat pel DTEX o la DTEX, que és preferentment el tècnic helitransportat o tècnica helitransportada (TEH) i que és el responsable, juntament amb les unitats a càrrec seu, d'aplicar el pla

d'operacions, ordenar i dur a terme les estratègies i maniobres d'extinció, i mantenir les relacions amb altres seccions.

Si bé en un primer moment aquesta Secció està coordinada pel comandament de la primera unitat que accedeixi a l'incendi, en el moment en què l'AME o el tècnic o tècnica forestal del GTIF arribi a la zona ha d'assumir el comandament de la Secció i la Direcció Tècnica de l'Extinció. Així mateix, ha d'organitzar les primeres tasques d'extinció i decidir la ubicació del PMA. En l'ordre jeràrquic de tots dos preval el tècnic o tècnica forestal.

Està composta per:

- Dispositiu especialitzat en incendis forestals de la CMAT (OIF), compost per:
  - a) Personal tècnic de la direcció general competent en matèria forestal.
  - b) Agents de medi ambient.
  - c) Mitjans aeris de vigilància i extinció.
  - d) Mitjans de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT).
- Serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament dels consells insulars (cossos de bombers).
- Servei de prevenció i extinció d'incendis i salvament de l'Ajuntament de Palma (cos de bombers).
- Mitjans de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil.
- Voluntariat de protecció civil.
- Mitjans del MITECO amb actuació preferent a les Illes Balears.
- Recursos de l'empresa pública TRAGSA.
- Personal tècnic de REE i ENDESA.
- Altres serveis municipals (brigades d'obres, vehicles cisterna...).
- Serveis de suport a la presa d'aigua de mitjans aeris d'extinció.
- Altres recursos operatius públics o privats destinats als treballs d'extinció.
- Mitjans extraordinaris que s'incorporin a les tasques d'extinció (FA...).
- Un altre personal especialitzat en les tasques encomanades a aquesta Secció, a petició del DTEX o la DTEX o, si escau, del DTOP o la DTOP.

I les seves funcions són:

- Donar resposta operativa a la notificació d'avís d'incendi forestal per part del CCIF/CCE112. Assumir i executar des de l'inici de la seva actuació les operacions d'extinció i fer les missions encomanades a la resta de seccions fins que aquestes s'estableixin i comencin a operar.
- Combatre, controlar i extingir els fronts actius i les superfícies afectades de l'incendi.
- Fer les maniobres defensives d'infraestructures i dels habitatges inserits o limítrofs en el paisatge forestal.

- Aplicar les mesures de protecció per a les persones i els béns que es puguin veure amenaçats pel foc. Dur a terme la recerca, el rescat i el salvament de víctimes, protegir els afectats i les afectades i facilitar les operacions d'evacuació o confinament.
- Col·laborar amb la resta de seccions operatives per adoptar les mesures de protecció a la població i control de l'emergència.
- Valorar i informar de l'evolució de l'incendi forestal i de les operacions executades i programades per controlar-les.
- Reconèixer i avaluar els riscos associats a la propagació de l'incendi forestal actiu. Dur a terme la vigilància sobre risc de reproducció i altres riscos latents una vegada extingit l'incendi forestal.

Aquesta Secció es pot desplegar en la branca de mitjans aeris i la branca de mitjans terrestres, o altres branques de caràcter funcional o territorial en cas que l'emergència ho requereixi.

8.14.2. Secció de Planificació

La integren les unitats que s'ocupen de l'anàlisi de l'evolució de l'emergència, la previsió del comportament de l'incendi forestal, del seu potencial, de les seves possibles conseqüències i de les oportunitats de control que presenta.

La coordinació d'aquesta Secció amb tots els organismes que la conformen correspon a un comandament nomenat pel DTEX o la DTEX, que ha de ser preferentment el tècnic o tècnica d'Anàlisi i Suport (TAS).

Està composta per:

- Recursos de la direcció general competent en emergències i protecció civil.
- Recursos de la direcció general competent en matèria forestal.
- Personal tècnic i altres recursos del sector públic instrumental de l'Administració autonòmica i/o local.
- Uns i unes altres professionals que puguin ser mobilitzats en funció de tasques específiques.

I les seves funcions són:

- Rebre i valorar tota la informació disponible en relació amb l'emergència i als factors que influeixen en el seu desenvolupament per anticipar una previsió de la seva evolució i control.
- Programar i anticipar la mobilització dels recursos que requereixi l'emergència, preveure'n les missions, els descansos, els relleus i les necessitats logístiques. Ordenar-ne la desmobilització.

- Elaborar, actualitzar i avaluar l'aplicació dels successius plans d'operacions que s'estableixin.
- Determinar les superfícies i els béns afectats i avaluar els danys produïts i informar-ne.
- Elaborar, distribuir i gestionar la documentació que es generi al llarg de l'emergència, inclosos els informes operacionals.
- Analitzar periòdicament la previsió meteorològica, la progressió dels fronts de l'incendi, la possible afecció a persones, a zones d'interfície urbana forestal o a instal·lacions o estructures i les seves possibles conseqüències.
- Anticipar la previsió de mesures de confinament o evacuació.
- Identificar la necessitat de recursos especialitzats i coordinar la labor dels i les especialistes tècnics mobilitzats per al control de l'emergència.
- Monitorar, caracteritzar i reavaluar constantment l'escenari d'incendi, així com fer la previsió del seu comportament (potencials i evolució, punts crítics, tipus IF, etc.).
- En incendis complexos, col·laborar en la proposta d'una estratègia d'operacions: prioritats i ordre d'objectius amb eines com: simuladors, ajusts i interpretació CPS, donant suport a l'anàlisi i la viabilitat de possibles maniobres complexes.

Aquesta Secció es pot desplegar en la branca d'anàlisi i la branca de documentació, en cas que l'emergència ho requereixi.

8.14.3. Secció de Logística

La missió d'aquesta Secció és la provisió dels recursos que siguin requerits pel DTOP o la DTOP o pel DTEX o la DTEX en tot moment, incloent-hi mitjans tècnics materials per a intervinents i d'altres que puguin ser necessaris per atendre la població afectada.

Al capdavant d'aquesta Secció hi ha d'haver preferentment personal del dispositiu d'incendis forestals en SO0 i SO1, i passa a ser responsabilitat de personal del dispositiu d'emergències i protecció civil en SO2.

Està composta per:

- a) Efectius de la direcció general competent en emergències i protecció civil.
- b) Efectius de la direcció general competent en matèria forestal.
- c) Recursos dels serveis competents en infraestructures, serveis, obres i transports del GOIB i/o del consell insular de l'illa afectada.
- d) Personal dels ajuntaments afectats.
- e) Efectius d'empreses públiques i privades de serveis i subministraments bàsics.
- f) Personal de les empreses públiques GEIB i IBETEC.

- g) Personal de l'empresa pública TRAGSA.
- h) Agrupacions de voluntariat de protecció civil.
- i) Personal de COFIB i entitats col·laboradores.
- j) Personal de la branca sanitària (SAMU061).
- k) Creu Roja.
- l) Psicòlegs i psicòlogues, i treballadors i treballadores socials.
- m) Un altre personal especialitzat en les tasques encomanades a aquesta Secció, a petició del DTEX o la DTEX o, si escau, del DTOP o la DTOP.

I les seves funcions són:

- Gestionar la provisió de mitjans i recursos necessaris per a les operacions d'extinció: telecomunicacions.
- Donar suport a la resta de seccions operatives, amb especial èmfasi en la gestió i l'ampliació de les cobertures en els sistemes de comunicació.
- Gestionar el Centre de Recepció de Mitjans (CRM), classificant, despatxant i retirant mitjans, en coordinació amb la resta de seccions.
- Gestionar el suport logístic (ubicació, transport...) que calgui per al desenvolupament de l'evacuació, el trasllat, l'avituellament i l'allotjament de la població afectada o, si escau, el suport necessari per al seu confinament. Cal tenir especial atenció a les persones amb discapacitat.
- Organitzar el transport, la manutenció i l'allotjament de les unitats operatives.
- Establir les instal·lacions i dotar les infraestructures necessàries per fer front a l'emergència.
- Atendre els animals, especialment bestiar i mascotes que es trobin afectats per l'incendi forestal.
- Gestionar, coordinar i dur a terme les mesures necessàries per a la rehabilitació i la reposició dels subministraments i els serveis essencials fins a la recuperació de la normalitat una vegada finalitzada l'emergència.

A més ha de dur a terme les actuacions que calgui per proporcionar els serveis següents:

- Proveïment:
Facilitar el proveïment dels mitjans i recursos que calguin per a la resolució de l'emergència: aigua, combustible i qualsevol altre tipus de material necessari per a l'extinció de l'incendi forestal i per a l'ajuda a la població afectada.
- Avituellament:
Durant les primeres quatre hores de l'incendi, l'avituellament és a càrrec de les mateixes unitats de les seccions, que han de preveure el seu autoabastament. La coordinació, en aquestes primeres quatre hores de

l'emergència, és competència directa de les persones responsables de les unitats intervinents.

Si es preveu que un incendi tenguin una durada superior a les quatre hores, el responsable del PMA ha d'activar, a través de la CCIF, la posada en funcionament del dispositiu de la Secció de Logística, que ha d'establir les previsions necessàries amb la finalitat d'atendre les necessitats que sorgeixin en relació amb l'avituellament de les seccions sobre el terreny i dur a terme aquest avituallament fins al CRM i assegurar la posterior distribució de queviures a tot el personal.

En els incendis de més durada, el responsable de la Secció de Logística ha de rebre instruccions (directes o a través de la CCIF) del cap o la cap del PMA, sobre la previsió i la planificació de l'avituellament de totes les unitats intervinents.

Aquesta Secció es pot desplegar en la branca de recursos, la branca serveis, branca sanitària i la branca de comunicacions, en cas que l'emergència ho requereixi.

8.14.3.1. Branca sanitària

Al capdavant de la branca hi ha una persona designada del SAMU061.

Les seves funcions específiques són:

- Constituir un lloc d'assistència sanitària en el lloc definit pel DTOP o la DTOP o pel DTEX o la DTEX.
- Prestar els primers auxilis a la població afectada i traslladar als centres sanitaris els qui ho necessitin.
- Atendre els i les intervinents afectats i traslladar-los a centres hospitalaris, quan sigui necessari.
- Classificar, estabilitzar i gestionar les persones afectades.
- Controlar les condicions sanitàries ambientals i la potabilitat de l'aigua i la higiene dels aliments, com a conseqüència dels efectes de l'incendi.
- Qualsevol altre aspecte relacionat amb la matèria sanitària que li sigui requerit per la Direcció del Pla.

8.14.4. Secció de Seguretat

Aquesta Secció té com a missió dur a terme totes les actuacions necessàries per salvaguardar la integritat física de les persones i els béns.

Al capdavant d'aquesta Secció i designat pel DTEX o la DTEX o pel DTOP o la DTOP hi ha el personal tècnic del dispositiu d'emergències i protecció civil, o bé el comandament policial o de les forces i cossos de seguretat de l'Estat de més rang.

Està composta per:

- Personal de la branca de seguretat: Policia Local del municipi afectat, Forces i Cossos de seguretat de l'Estat.
- Personal de l'ajuntament afectat.
- Serveis d'extinció d'incendis i salvament del consell insular afectat.
- Creu Roja.
- Voluntariat de protecció civil.
- Un altre personal especialitzat en les tasques encomanades a aquesta Secció, a petició del DTEX o la DTEX o, si escau, del DTOP o la DTOP.

Les seves funcions específiques són:

- Garantir la seguretat ciutadana i donar protecció i seguretat al personal de les seccions operatives intervinents.
- Prevenir la comissió de fets delictius a la zona afectada i l'àrea d'influència, i establir mesures de protecció de béns que evitin el pillatge a les zones evacuades.
- Informar de l'incident les primeres unitats que arribin a la zona perquè puguin valorar les necessitats i els recursos que s'han de mobilitzar.
- Ordenar els accessos a l'entorn de l'incendi i regular el trànsit per permetre la circulació segura dels vehicles d'intervenció.
- Impedir l'accés de persones alienes a la zona d'intervenció. Establir el perímetre, acordonar la zona i establir controls d'accés i de sortida a la zona afectada.
- Identificar i inscriure en un registre documental totes les persones involucrades en l'emergència, així com les entrades i sortides.
- Col·laborar en les tasques d'avís a la població i en les mesures d'evacuació i confinament de la població.
- Col·laborar amb la resta de seccions operatives en la recerca i el salvament de les persones afectades i donar suport a altres grups intervinents.
- Identificar i actuar sobre persones sospitoses i testimonis. Localitzar i custodiar les proves.
- Exercir funcions de policia judicial d'acord amb l'autoritat judicial.
- Implementar, en cas necessari, el protocol de víctimes múltiples (Policia Científica - Departament Forense).
- Aplicar les directrius del DTOP o la DTOP sobre mesures de protecció, evacuació, confinament o allunyament de la població.
- Efectuar el rescat i el salvament de les persones que es puguin haver vist compromeses per l'incendi.

- Col·laborar en les evacuacions de la població, així com gestionar l'extracció d'animals a un lloc segur.
- Assegurar que les mesures de confinament de la població als seus domicilis arribin a tota la població involucrada i que es prenguin les pertinents mesures d'autoprotecció personal per a cada emplaçament.
- Comprovar que les mesures d'allunyament a llocs segurs i poc distants són seguides per tota la població afectada.

8.15. CENTRE DE RECEPCIÓ DE MITJANS (CRM)

El Centre de Recepció de Mitjans (CRM) és el lloc on es registren i es controlen les entrades i sortides de les unitats intervinents i es despatxen cap als diferents sectors de l'emergència. En els casos en què el TGE o la TGE es desplaça a l'incendi, aquest serà el responsable directe del CRM, de forma preferent.

S'ha de constituir en els incendis de certa complexitat i depèn de la Secció de Logística, encara que les seves funcions poden ser assumides directament pel PMA en IGP0 i IGP1.

8.16. OFICIAL DE SEGURETAT

En els incendis que per la seva magnitud ho requereixin s'ha de nomenar l'oficial de seguretat, que té com a missió principal vetlar per la seguretat dels equips intervinents en l'extinció de l'incendi. L'oficial de seguretat, designat pel DTEX o la DTEX, pot estar assistit per un o diversos observadors o observadores externs físicament a l'incendi que puguin veure el comportament del foc, la zona de treball dels operaris i les brigades, la zona segura i la ruta d'escapada.

Ha de ser una persona amb experiència, competent i de confiança, amb la capacitat i els coneixements suficients per anticipar el comportament del foc. Ha de conèixer la localització actual dels recursos d'extinció, així com conèixer les zones de seguretat, els punts crítics de l'incendi i les rutes d'escapada dels recursos.

8.17. OFICIAL D'ENLLAÇ

En els incendis que per la seva magnitud ho requereixin s'ha de nomenar un oficial o una oficial d'enllaç, que té com a missió principal el contacte amb els representants dels organismes que ja estiguin treballant en la gestió de l'emergència o d'altres que puguin ser requerits.

L'oficial d'enllaç és la persona que facilita la relació entre el DTEX o la DTEX o el DTOP o la DTOP i la resta d'organismes actuant, i s'ha d'anticipar a les dificultats o necessitats per a una millor coordinació entre aquests. Ha de conèixer el funcionament d'aquests organismes i reconèixer la persona o persones de contacte o representants, amb les quals s'ha de comunicar.

9. OPERATIVITAT DEL PLA

L'operativitat es defineix, en el marc de l'INFOBAL, com la regulació dels procediments i mecanismes establerts pel Pla que han de seguir tots els dispositius involucrats en l'emergència.

9.1. SISTEMA DE VIGILÀNCIA I DETECCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

L'INFOBAL té com a element bàsic per a la vigilància i la detecció dels incendis forestals una xarxa formada pels llocs fixos i mòbils de vigilància de l'IBANAT, l'avió de coordinació i observació (ACO), els agents de medi ambient, així com altres mitjans i recursos que, si escau, es considerin necessaris i siguin establerts per la conselleria competent en matèria d'incendis forestals del Govern de les Illes Balears.

En l'ACO, el tècnic o tècnica de Coordinació Aèria (TCA) exerceix les tasques de vigilància i prevenció d'incendis forestals que li siguin indicades des de la CCIF i, en cas d'incendi forestal, assumeix la coordinació dels mitjans aeris amb els objectius bàsics d'augmentar la seguretat durant l'extinció, l'eficiència de les operacions i l'eficàcia de les descàrregues i resta de maniobres, de conformitat amb les instruccions que rebí des del PMA.

El sistema de vigilància i detecció es complementa amb el suport que puguin proporcionar altres entitats públiques (Guàrdia Civil, Policia Nacional, policies locals, protecció civil, serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament locals...) o privades (associacions veïnals, voluntariat ambiental...) i, especialment, la participació ciutadana, a través del número de telèfon únic d'emergències que actua com a centre de coordinació 112 (CCE112).

9.2. CENTRES DE RECEPCIÓ D'AVISOS

A l'efecte de l'INFOBAL tenen la consideració de centres de recepció d'avisos d'incendis forestals el Centre d'Emergències (CCE112) i la Central de Comunicacions d'Incendis Forestals (CCIF) de la conselleria competent en matèria

forestal i ambiental, des de la qual es coordina la xarxa de vigilància adscrita al dispositiu d'incendis forestals (OIF).

Per a tots els avisos de possible incendi forestal que es reben en aquests centres, s'ha de generar en temps real, mitjançant la plataforma de gestió d'incidents del CCE112, l'incident corresponent, que ha de ser duplicat immediatament a les entitats que s'hagin d'alertar de conformitat amb els protocols establerts.

9.3. ETAPES DE LA GESTIÓ DE L'EMERGÈNCIA

Es poden distingir diverses etapes en la gestió d'emergències per incendi forestal:

9.3.1. Detecció dels incendis

Els avisos poden arribar als centres de recepció, descrits en el punt 9.2, a través de telefonades de particulars a l'112 o del Sistema de Vigilància i Detecció d'Incendis Forestals a la CCIF.

9.3.2. Notificació i coordinació entre centres

Si l'avís de fum o de possible incendi en una zona forestal o propera a aquesta és rebut directament en el Centre d'Emergències CCE112, s'ha de notificar a la CCIF i s'ha de duplicar immediatament l'incident.

Igualment, si l'avís és rebut a la CCIF, s'ha de notificar al Centre d'Emergències CCE112, mitjançant la immediata duplicació de l'incident.

En rebre l'avís, els operadors i les operadores que el rebin han de generar en temps real l'incident corresponent en la plataforma de gestió d'incidents del CCE112 i se n'ha de documentar el registre en el sistema.

S'ha de registrar per a cada avís, almenys, la informació següent:

1. Data i hora de la comunicació.
2. Origen de la informació: dades de la persona que alerta i telèfon de contacte.
3. Informació rellevant de l'avís: localització de la persona que alerta i ubicació del fum o conat detectat.
4. Efectes ocorreguts i previsibles. Característiques del fum o foc observats.
5. Instruccions i observacions: afecció a persones, presència d'habitatges o masses forestals properes.

9.3.3. Activació i mobilització de recursos

Després de la recepció de l'avís, s'ha de procedir a l'activació i la mobilització dels mitjans i recursos, de conformitat amb el que determina aquest Pla, en funció de la informació rebuda, la disponibilitat dels mitjans i d'acord amb els procediments establerts.

Des del CCE112, s'ha de donar trasllat als diferents organismes i aquests han de despatxar els recursos que corresponguin d'acord amb els seus respectius protocols de mobilització de cossos de bombers, policies locals, forces i cossos de seguretat de l'Estat, a més dels propis recursos de la Direcció General d'Emergències i de Protecció Civil o de l'OIF (quan no es trobi operativa la CCIF) i dels que, ordinaris o extraordinaris, es trobin preestablerts.

Des de la CCIF, s'han de despatxar els recursos que corresponguin al dispositiu d'incendis forestals (OIF). Ha de fer, inicialment, el despatx dels mitjans disponibles segons el que es trobi establert per a cada illa en l'època de perill baix i ha de mobilitzar en despatx automàtic els mitjans de primera intervenció que determini el seu protocol en època de perill alt. Si escau, a sol·licitud del DTEX o la DTEX o a criteri del TGS o la TGS ha d'ampliar de manera escalonada els mitjans ordinaris de l'OIF que es necessitin.

Des del CCE112 i la CCIF, en col·laboració amb totes les entitats integrades en l'INFOBAL, s'ha de coordinar l'aplicació d'aquest Pla en tot l'àmbit balear.

En el supòsit que es necessiti el desplaçament de mitjans aeris d'extinció entre illes, el DTEX o la DTEX de l'illa afectada ho ha de sol·licitar al TGS o la TGS, que ha d'autoritzar el desplaçament d'aquests mitjans. Des de la CCIF s'ha de notificar als serveis afectats la mobilització dels mitjans operatius interinsulars despatxats, a l'efecte que puguin adoptar les mesures necessàries per adequar els seus dispositius a la nova situació.

9.3.4. Confirmació dels incendis forestals

La confirmació de l'incendi forestal requereix una comunicació expressa entre la persona o l'organisme situat en el lloc de l'incendi i la CCIF o CCE112. Pot ser feta pel primer mitjà de l'OIF, del dispositiu d'extinció que arriba al lloc de l'avís o per altres mitjans que consideri apropiats la conselleria competent en matèria d'incendis forestals.

La confirmació esmentada implica la determinació de l'existència d'un incendi forestal «actiu» en el terreny forestal que estigui sent afectat.

9.3.5. Intervenció i extinció

Una vegada confirmat l'incendi forestal, els primers mitjans desplaçats al lloc han d'intervenir sota comandament directe del DTEX o la DTEX, per detenir l'avanç de l'incendi, controlar-lo i extingir-lo, i minimitzar-ne els possibles riscos per a les persones, els béns i el medi ambient.

El tècnic o tècnica forestal de la Conselleria de Medi Ambient, en arribar a l'incendi forestal, ha d'assumir la Direcció Tècnica de l'Extinció (DTEX), les funcions de la qual, si no n'hi ha, han de ser exercides per l'agent de medi ambient (AMA) que hi sigui present, que assumeix la direcció i la gestió de l'incident i determina l'IGP de l'incendi.

El DTEX o la DTEX estableix i coordina el Lloc de Comandament Avançat des del qual s'exerceixen les labors de direcció de l'extinció d'acord amb les previsions establertes en aquest Pla. La ubicació del PMA ha d'estar perfectament definida durant tota la durada de l'incendi forestal, i s'ha de comunicar a la CCIF i al CCE112 qualsevol canvi en la seva localització.

En cas de declarar-se la situació operativa 2, SO2, un tècnic o tècnica de la Direcció General d'Emergències assumeix la Direcció Tècnica Operativa de l'emergència (DTOP) i és el responsable de proposar, transmetre i aplicar les decisions i actuacions que es considerin necessàries per salvaguardar les persones i els béns amenaçats aliens a l'entorn forestal, en col·laboració amb el DTEX o la DTEX.

En tot cas, cada vegada que es produeixi un incendi forestal, s'ha d'engegar un protocol de mobilització i possible despatx del tècnic o tècnica forestal de la Conselleria de Medi Ambient de l'illa corresponent (DTEX), el qual assumeix la Direcció Tècnica de l'Extinció i la coordinació del PMA que s'estableixi.

Inicialment, l'incendi és coordinat pel comandament de la primera unitat, afecta a l'INFOBAL, que accedeix a l'incendi i preferentment el que correspongui a unitats de la Secció d'Intervenció, segons el següent ordre de comandament:

- Tècnic o tècnica forestal de la Conselleria de Medi Ambient.
- Agent de medi ambient o agent forestal (AMA).
- Responsable de la primera unitat que intervengui adscrita a la Secció d'Intervenció dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament locals o de l'OIF.

L'AMA és rellevat de la seva condició de DTEX pel tècnic o tècnica forestal en el moment de la seva incorporació a l'incendi, amb la comunicació prèvia formal i presencial de novetats (tret que circumstàncies excepcionals derivades de la

gestió de l'emergència ho impedeixin). Aquest relleu ha de ser comunicat a la CCIF, al CCE112 i a totes les persones responsables de les unitats actuant.

El director tècnic o directora tècnica de l'Extinció (DTEX) ha de constituir, quan ho consideri necessari, un centre de recepció de mitjans (CRM), la ubicació del qual pot coincidir amb la del PMA si aquest té fàcil accés i si es considera un lloc adequat per a la distribució posterior d'aquests. La constitució d'aquest CRM ha de ser comunicada pel DTEX o la DTEX a la CCIF i al CCE112.

Si els primers mitjans desplaçats no són suficients per controlar l'emergència, s'ha de sol·licitar l'activació i la mobilització de nous recursos per controlar-la, de conformitat amb el que estableix aquest Pla per a les situacions operatives 1 i 2.

En incendis forestals que tenen lloc en les SO2 i SO3 les ordres que s'han d'executar sorgeixen del si del CECOP (o CECOPI) i són transmeses pel representant de cada entitat als comandaments naturals de les seves unitats operatives inclosos en l'Àrea de Comandament de l'Emergència (AME).

El desplegament de recursos i mitjans en el transcurs de la intervenció ha de seguir els principis i la metodologia del sistema de comandament d'incidents (ICS), de conformitat amb els seus principis bàsics: organització modular, abast de control, unitat de comandament, comandament unificat, maneig per objectius, responsabilitat de registres, control de recursos, etc., entre d'altres.

9.3.6. Seguiment i avaluació de l'emergència

El seguiment i l'avaluació de l'emergència són determinants per gestionar-la, per la qual cosa s'han de desenvolupar una o diverses de les activitats següents:

- Direcció i execució de les actuacions planificades.
- Recepció d'informació dels organismes actuant.
- Recepció d'informació d'organismes relacionats amb l'emergència.
- Seguiment de l'estat de l'incendi o dels incendis forestals.
- Recopilació de dades d'afectats.
- Informació als organismes intervinents.
- Consideració d'actuacions preventives.
- Anàlisi d'alternatives d'actuació.
- Control dels recursos operatius disponibles.
- Mobilització de recursos complementaris i extraordinaris.
- Comunicació de l'estat o l'evolució de l'incendi forestal a les autoritats.
- Comunicació de l'estat o l'evolució de l'incendi forestal a la ciutadania.

El desenvolupament del control de l'emergència ha de disposar de tots els mitjans humans i materials que calgui mobilitzar i que s'han de mantenir sota el

comandament directe dels seus comandaments naturals. Al seu torn, s'han de coordinar amb el DTEX o la DTEX o el DTEX o la DTEX, del qual depenen les seccions operatives.

En el moment en què es constitueixin les seccions, tots els mitjans que intervinguin en l'incendi forestal queden automàticament enquadrats en la secció que pel caràcter del seu servei els correspongui.

A l'efecte de reforçar les actuacions del DTEX o la DTEX, aquest pot comptar amb el suport d'altre personal tècnic d'extinció especialitzats en gestió d'incendis forestals i comportament del foc, que poden ser personal tècnic helitransportat (TEH), i amb personal tècnic d'Anàlisi i Suport (TAS).

Igualment, per a l'ordenació de la intervenció dels mitjans aeris d'extinció, pot comptar amb un tècnic o tècnica de Coordinació de Mitjans Aeris (TCA) que des de l'avió de coordinació i observació (ACO) ha d'aplicar les instruccions operatives que rebi del PMA als avions i helicòpters que intervinguin en el control de l'emergència, principalment a través del cap o la cap d'Operacions Aèries (JOA), responsable en terra del seguiment de les actuacions aèries.

9.3.7. Fi de l'emergència

Després de la determinació per la Direcció Tècnica de l'Extinció de l'incendi forestal com a «controlat», s'ha de fer el definitiu treball d'eliminació de tots els punts calents, tant en el perímetre com a l'interior de l'incendi, fins que el DTEX o la DTEX estableixi formalment la declaració de l'incendi com a «extingit», i s'ha de donar per conclosa la fase d'emergència, encara que es pot mantenir activada la fase de normalització.

Segons les circumstàncies que apreciï el DTEX o la DTEX o, si escau, el DTEX o la DTEX, s'ha de procedir a la retirada escalonada i ordenada dels mitjans i al replegament dels equips mobilitzats per a l'extinció. S'ha de fer una avaluació provisional de la superfície afectada pel foc i dels danys sobre béns i recursos ambientals que hagin estat provocats per l'incendi. Igualment, amb el suport de les entitats involucrades en l'extinció de l'incendi, s'ha d'establir l'avaluació de la gestió de l'emergència i l'elaboració dels informes i les dades estadístiques que li siguin requerits per la DI.

A més, si és necessari activar la fase de normalització, s'han de dur a terme les primeres tasques de rehabilitació dels serveis bàsics, a càrrec de les entitats responsables del funcionament d'aquests serveis, s'han d'executar mesures de seguretat prioritàries i s'han de programar i iniciar la resta d'actuacions de recuperació de la normalitat.

En aquesta etapa s'ha de promoure l'elaboració i l'execució del corresponent pla de restauració ambiental de la superfície forestal afectada.

9.4. OPERATIVITAT DEL PLA PER A LES SITUACIONS OPERATIVES

9.4.1. Operativitat en situació operativa 0 (SO0)

La situació operativa 0 s'activa automàticament davant l'existència o la probabilitat que hi hagi un o diversos incendis forestals que, en l'evolució previsible, puguin afectar només béns de naturalesa forestal o terrenys destinats al conreu agrícola propers a una zona forestal, que puguin ser controlats amb els mitjans i recursos del Pla.

L'activació de la situació operativa 0 es correspon amb una intervenció que no requereix una planificació especial i per a circumstàncies de normalitat operacional que no comporten situacions de catàstrofe o calamitat pública, ni de risc per a la població de caràcter col·lectiu, i que pot ser controlada amb els procediments habituals dels serveis d'extinció.

L'estructura jeràrquica i funcional que es constitueix en SO0 és la següent:

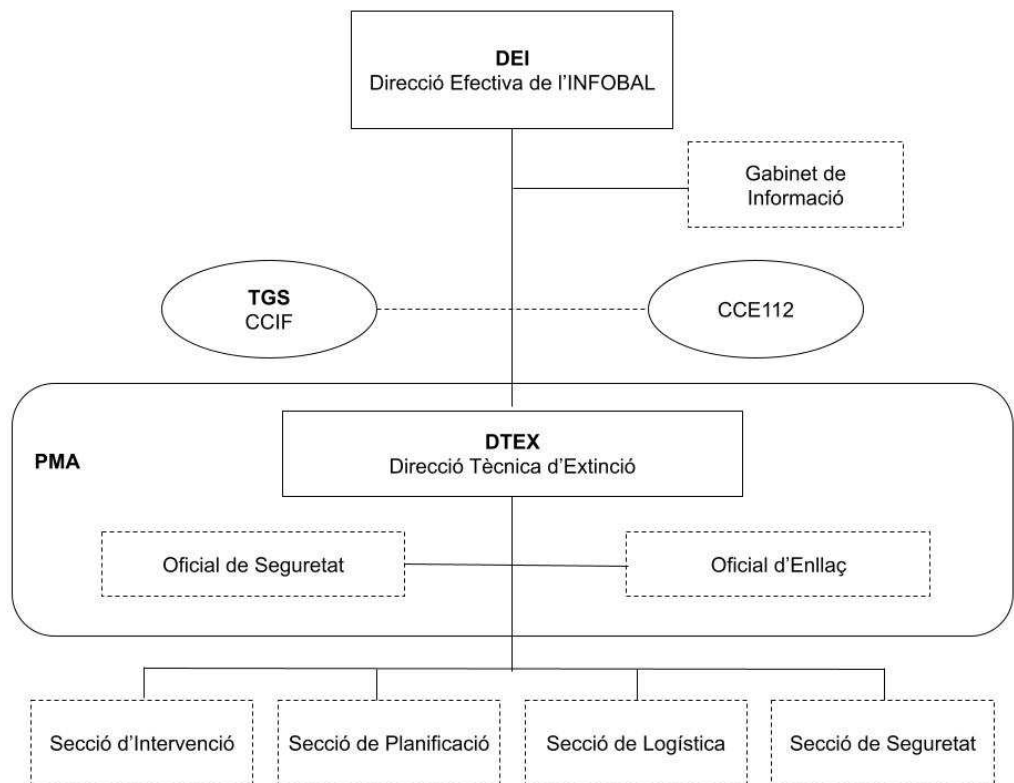

Figura 25: Esquema operatiu per a incendis en SO0

9.4.2. Operativitat en situació operativa 1 (SO1)

L'activació de la situació operativa 1 es correspon amb l'existència d'un o diversos incendis forestals que, en l'evolució previsible, puguin afectar greument béns forestals i, si escau, afectar lleument la població i béns de naturalesa no forestal i puguin ser controlats amb els mitjans i recursos de l'INFOBAL, o per a l'extinció dels quals pugui ser necessari que siguin incorporats mitjans extraordinaris.

L'activació d'aquesta situació operativa requereix l'acció coordinada de les conselleries amb competències en matèria forestal i ambiental i la d'emergències i protecció civil, a més de les entitats que es troben directament o indirectament afectades per l'activació de l'INFOBAL.

L'estructura jeràrquica i funcional que es constitueix en SO1 és la següent:

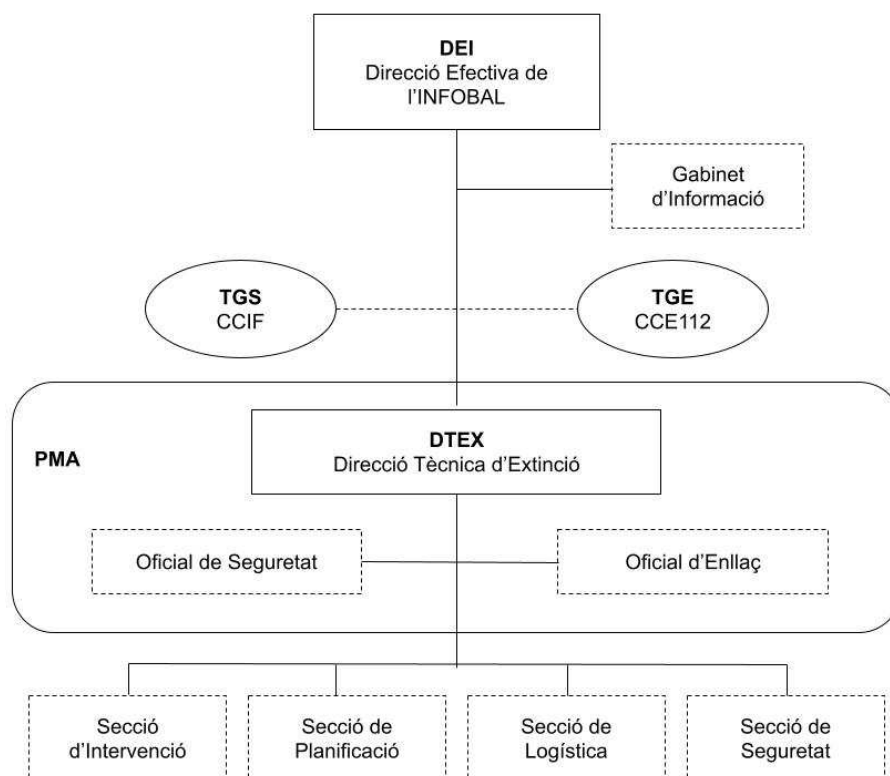

Figura 26: Esquema operatiu per a incendis en SO1

En aquesta situació el tècnic o tècnica de Gestió d'Emergències (TGE) s'incorpora a l'organigrama de resposta, preferentment al CCE112, i s'estableix comunicació permanent entre el TGE o la TGE i el TGS o la TGS. Per a cada cas, en funció de l'anàlisi del DTEX o la DTEX, el TGE o la TGE pot acudir al PMA, on s'ha d'encarregar preferentment de les seccions de Logística i Seguretat, sota les directrius del DTEX o la DTEX.

9.4.3. Operativitat en situació operativa 2 (SO2)

Es declara la situació operativa 2 (SO2) quan l'evolució d'un incendi arriba a un IGP2 o diversos incendis de nivell IGP1 provoquen una amenaça greu i col·lectiva a la seguretat de les persones, els béns o el medi ambient i, per la seva magnitud, requereixen una planificació especial de l'organització, així com la intervenció de mitjans extraordinaris dels serveis d'emergència, que poden comportar situacions de catàstrofe o de calamitat pública.

L'estructura jeràrquica i funcional que es constitueix en SO2 derivada d'un incendi qualificat com a IGP2 és la següent:

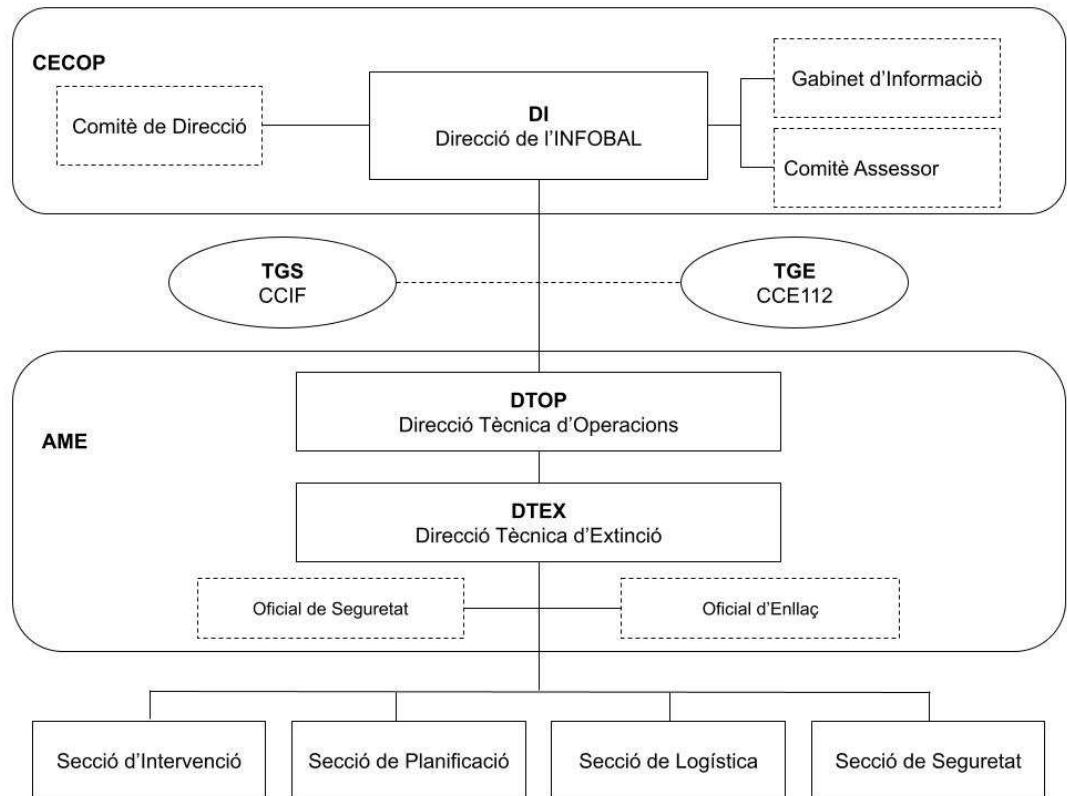

Figura 27: Esquema operatiu per a SO2 provocada per un incendi IGP2

El CECOP s'estructura en un comitat de direcció, que compta per a l'acompliment de les seves funcions amb l'assistència i l'assessorament d'un comitat assessor i un gabinet d'informació.

El DTOP o la DTOP estableix l'AME en l'incendi, assumeix la màxima responsabilitat tècnica i de direcció dels dispositius sobre el terreny i manté la coordinació amb el DTEX o la DTEX i les seccions.

No obstant això, en el cas de simultaneïtat d'incendis forestals (IGP1) que suposin una necessitat de declaració de situació operativa 2, l'estructura dels seus respectius PMA i l'organització operativa serà la prevista en l'apartat 9.4.2. La DI ha de coordinar les actuacions de tots els incidents que hagi provocat la declaració d'aquesta situació operativa i ha de designar un director tècnic o directora tècnica d'Operacions (DTOP), que ha de facilitar informació per a la presa de decisions i mantenir un contacte permanent amb els diferents DTEX, amb la Direcció del Pla i amb el CECOP, així com activar, sol·licitar i mobilitzar els mitjans i recursos extraordinaris que sigui necessari aportar per al control de l'emergència.

9.4.4. Operativitat en situació operativa 3 (SO3)

S'activa la situació operativa 3 després de la declaració d'emergència d'interès nacional pel ministre o ministra de l'Interior, per pròpia iniciativa, o a instàncies de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears o del delegat o delegada del Govern en aquesta comunitat.

En les emergències d'interès nacional, la Direcció Operativa de l'Emergència és encomanada per la persona titular del Ministeri de l'Interior a la persona titular de la prefectura de la Unitat Militar d'Emergències. Les actuacions del o la general en cap de l'UME (GEJUME) en una emergència declarada d'interès nacional s'estableixen en la normativa estatal vigent.

Una vegada declarada l'emergència d'interès nacional, s'ha d'integrar un representant de la CAIB (amb rang de conseller o consellera i que preferentment ha de ser el conseller o consellera competent en matèria d'emergències i protecció civil del GOIB) en el Comitè Estatal de Coordinació (CECO), juntament amb la persona titular de la Delegació del Govern a les Illes Balears.

En la situació operativa 3 es manté l'estructura funcional establerta en aquest Pla per a la gestió de les emergències de situació operativa 2, excepte en les modificacions reglamentàries vigents que afectin la seva estructura jeràrquica o funcional i la constitució del CECOPI.

Són codirectors o codirectores del Comitè de Direcció del CECOPI el conseller o consellera competent en matèria d'emergències i protecció civil del GOIB com a representant de la CAIB i el delegat o delegada del Govern a les Illes Balears, com a representant de l'Administració General de l'Estat.

S'ha de constituir, a més del CECOPI, un comandament operatiu integrat, que se situa en l'AME i del qual formen part el DTOP o la DTOP, el DTEX o la DTEX, els i les responsables operatius de les seccions previstes en l'INFOBAL, així com comandaments d'enllaç de la Unitat Militar d'Emergències, i s'hi integren responsables de les forces i cossos de seguretat de l'Estat.

La declaració de fi de la situació operativa 3 (SO3) és proposada per la Direcció Operativa de l'Emergència d'Interès Nacional (GEJUME) al ministre o ministra de l'Interior, que pot resoldre'n la fi i la recuperació de l'estructura organitzativa corresponent a la situació operativa 2 establerta en el marc de la fase extraordinària de l'emergència.

D'aquesta manera, la desactivació de l'interès nacional establert pel ministre o ministra de l'Interior, una vegada formalitzat i comunicat a la DI, implica la

recuperació de l'organització prevista en l'INFOBAL per a la situació operativa que es declari.

10. MITJANS I RECURSOS

10.1. CATÀLEG DE MITJANS I RECURSOS

Atesa la multiplicitat d'organismes intervinents en les emergències derivades pels incendis forestals, i a fi d'optimitzar i complementar esforços, és necessari disposar d'un catàleg que incorpori tots els mitjans i recursos que cada servei aporta al sistema, i garantir-ne la mobilització en cas de necessitat, que ha d'estar a disposició de totes les parts integrants del Pla.

S'han d'establir, amb els diferents organismes integrants del Pla, els oportuns protocols o acords que determinin en quina mesura i condicions, si n'hi ha, es mobilitzen els mitjans i recursos adscrits a l'INFOBAL.

El catàleg es desenvolupa en l'annex 3 d'aquest document, i recull els mitjans i recursos ordinaris adscrits al Pla. A més dels mitjans de l'Administració autonòmica, cal destacar els recursos de les administracions locals, amb especial importància dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i salvament locals, per la seva distribució geogràfica i la seva resposta immediata en cas d'activació.

Així mateix, les agrupacions de voluntariat com a recurs de la competència en protecció civil de les entitats locals tenen una actuació fonamental de suport a la intervenció dels serveis públics d'emergència. Sobre la base de tot això, la incorporació del voluntariat al dispositiu s'ha d'efectuar integrant-se en cadascuna de les seccions a les quals s'assigni en funció de la seva especialització i formació acreditada, així com del material d'autoprotecció i equipament de què disposin, amb l'autorització i el coneixement del responsable de l'incident, i és el comandament de cada secció qui els atorga les tasques específiques.

10.2. XARXA DE TELECOMUNICACIONS D'EMERGÈNCIES

Les comunicacions constitueixen una eina bàsica de les organitzacions que intervenen en la vigilància i l'extinció dels incendis forestals. La disponibilitat de la infraestructura tècnica necessària i la dotació d'equips de comunicació als recursos permeten la coordinació de tots els efectius que intervenen en la resolució d'aquestes situacions, a més de constituir un factor clau en la seguretat d'aquests.

Les xarxes de telefonia fixa i mòbil són sistemes àmpliament estesos, però amb limitacions inherents als sistemes públics en situacions d'emergència, fonamentalment degudes a la falta de cobertura o la seva tendència a la saturació en aquestes situacions.

Els sistemes professionals de radiocomunicacions mòbils terrestres representen el mitjà idoni i d'ús més estès en el sector de les emergències.

El servei de comunicacions mòbils digitals és la xarxa TETRAIB en tot el territori de les Illes Balears per als cossos de seguretat i emergències, i constitueix la plataforma de comunicacions preferent de totes les flotes públiques autonòmiques i locals relacionades amb la seguretat i les emergències, atès el caràcter públic de la xarxa.

Des del Departament d'Emergències s'han d'identificar, proposar i administrar els grups de comunicacions que s'han d'utilitzar en la gestió de les emergències i s'han d'establir els protocols operatius per a l'ús coordinat i racional d'aquests, per aconseguir la màxima integració possible dels organismes que han d'intervenir en la resolució de l'emergència.

La regulació de les operacions aèries en un incendi forestal s'ha de fer a través de les freqüències de banda aèria assignades, sens perjudici de les comunicacions que es puguin fer a través d'altres sistemes, segons els procediments establerts.

10.3. EINES PREDICTIVES I NOVES TECNOLOGIES

S'ha de promoure l'ús de noves tecnologies per fer front a les emergències per incendis forestals. Aquestes aporten eines que faciliten enormement la gestió de les situacions d'emergència i augmenten l'eficàcia i l'eficiència de les organitzacions.

Totes les eines que s'hi incorporin (simuladors, serveis meteorològics, drons, etc.) s'han de posar a disposició dels mitjans i recursos d'aquest Pla. Això s'ha de tenir en compte en els plecs de prescripcions tècniques corresponents a la seva contractació.

11. PLANIFICACIÓ D'ÀMBIT LOCAL

11.1. PLANS D'ACTUACIÓ D'ÀMBIT LOCAL

11.1.1 Concepte i àmbit d'aplicació

Els plans d'actuació d'àmbit local per emergències d'incendis forestals estableixen l'organització i el procediment d'actuació dels recursos i serveis, la titularitat dels quals correspon a l'Administració local i els que puguin ser assignats per altres administracions públiques o per altres entitats públiques o privades, a fi de fer front a les emergències per incendis forestals dins l'àmbit territorial municipal.

Els plans d'actuació d'àmbit local per emergències d'incendis forestals s'apliquen en l'àmbit territorial del municipi, d'acord amb les determinacions del Pla Especial de Protecció Civil d'Emergències per Incendis Forestals de les Illes Balears (INFOBAL). Els plans d'actuació d'àmbit local s'han de redactar conformement al que estableix el punt 3.5 de la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, aprovada pel Reial decret 893/2013, de 15 de novembre.

Els plans d'actuació d'àmbit local d'emergències per incendis forestals han de ser elaborats i implantats pels ajuntaments. En aquest sentit, aquest Pla Especial determina, atenent al percentatge de superfície en risc alt, molt alt i extrem respecte al total de superfície municipal, i als municipis amb urbanitzacions en perill d'incendi forestal segons la Guia per a la redacció de plans municipals de protecció civil, la llista de municipis que obligatòriament han de disposar d'un pla d'actuació d'àmbit local d'emergència per incendis forestals. La llista s'adjunta en l'annex 4, sens perjudici que la resta de municipis puguin redactar els seus plans d'actuació local corresponents.

11.1.2 Funcions i contingut

Són funcions bàsiques dels plans d'actuació d'àmbit local d'emergències per incendis forestals:

a) Preveure l'estructura organitzativa i els procediments per a la intervenció en emergències per incendis forestals, dins el municipi o l'entitat local que correspongui.

- b) Establir sistemes d'articulació amb les organitzacions d'altres administracions locals incloses en el seu entorn o àmbit territorial, segons les previsions de l'INFOBAL.
- c) Establir la zonificació del territori en funció del risc i les possibles conseqüències dels incendis forestals, en concordança amb el que estableixi aquest Pla, delimitar àrees segons possibles requeriments de prevenció i intervenció i desplegament de mitjans i recursos, així com localitzar la infraestructura física que s'ha d'utilitzar en operacions d'emergència.
- d) Preveure l'organització de grups locals per a la prevenció i primera intervenció contra els incendis forestals, en els quals podria quedar enquadrat personal voluntari; i fomentar i promoure l'autoprotecció.
- e) Establir mesures d'informació i formació a la població sobre el risc d'incendi forestal, així com sobre les mesures d'autoprotecció que s'han d'utilitzar en cas d'emergència per incendis forestals.
- f) Catalogar els mitjans i recursos específics per a la posada en pràctica de les activitats previstes.
- g) Engagar mesures d'autoprotecció dels nuclis urbans i edificacions, encaminades a evitar el risc d'interfície urbana forestal, a través de la creació i el manteniment de franges perimetrals i de les infraestructures de lluita contra incendis forestals necessàries.

Els plans d'actuació d'àmbit local d'emergències per incendis forestals s'estructuren seguint l'esquema determinat en l'annex 5 (esquema del Pla d'Actuació d'Àmbit Local), que té en compte els continguts mínims establerts en la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals.

11.2. PLANS D'AUTOPROTECCIÓ

11.2.1 Concepte i funcions

L'autoprotecció constitueix el conjunt d'accions i mesures encaminades a prevenir i controlar els riscos sobre les persones i els béns, a donar resposta adequada a les possibles situacions d'emergència i a garantir la integració d'aquestes actuacions amb el sistema públic de protecció civil.

El Pla d'Autoprotecció per Risc d'Incendis Forestals és el document que estableix el marc orgànic i funcional previst per a una instal·lació, una edificació o un conjunt d'aquestes, situades en una àrea d'interfície urbana forestal.

Les funcions principals són:

- a) Complementar les labors de prevenció, vigilància i detecció previstes en els plans d'àmbit superior.
- b) Organitzar els mitjans humans i materials disponibles, fins a l'arribada i la intervenció dels serveis públics prevists en els plans d'àmbit superior.
- c) Facilitar les tasques d'extinció pels serveis públics.
- d) Garantir la possible evacuació o el confinament de les persones ocupants de les instal·lacions o edificacions afectades.

En aquest context, les mesures de protecció actives instal·lades i totes les mesures pactades amb els propietaris i les propietàries d'edificacions, grups d'edificacions (urbanitzacions o límits de sòl urbà confrontant amb masses forestals, o habitatges aïllats) i instal·lacions, situades en àrees d'interfície urbana forestal, constitueixen el Pla d'Autoprotecció. Aquest Pla pretén satisfer les necessitats que detecten tant les autoritats forestals com els i les responsables d'emergències de les Illes Balears. S'ha d'integrar en la planificació municipal i ha de ser revisat igualment amb una periodicitat quinquennal.

Els ajuntaments, amb l'objectiu de millorar la seguretat a les urbanitzacions enfront del risc d'incendis forestals, poden exigir als propietaris i propietàries les mesures de prevenció que considerin necessàries i, en cas de no ser executades en el període voluntari establert, pot executar-les subsidiàriament l'ajuntament, que ha de repercutir, a través dels impostos municipals, una part o la totalitat del cost a cada propietari o propietària.

En el marc de la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergències per incendis forestals i del IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de les Illes Balears, aprovat pel Decret 22/2015, de 17 d'abril, es preveuen un conjunt d'actuacions destinades a generar uns entorns urbans forestals més defensables i resilients enfront de la generació, la propagació i els efectes del foc. En aquest mateix àmbit, la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària dels Illes Balears, estableix en l'article 77 mesures de seguretat i defensa de la forest aplicables fonamentalment a instal·lacions i habitatges aïllats inserits en el paisatge forestal.

D'acord amb el que s'ha exposat abans, en l'annex 6 s'estableixen les especificacions en matèria d'autoprotecció previstes segons la tipologia d'edificació o instal·lació.

11.3. INTEGRACIÓ DELS PLANS D'ACTUACIÓ D'ÀMBIT LOCAL EN LA PLANIFICACIÓ TERRITORIAL MUNICIPAL

Tal com estableix l'article 21.4 de la Llei 3/2006, de 30 de març, de gestió d'emergències de les Illes Balears, els municipis turístics, els de població superior a vint mil habitants i els que puguin ser considerats d'especial risc han de prestar

servei de protecció civil mitjançant l'aprovació i l'efectiva implantació dels respectius plans territorials municipals (PEMU).

D'aquesta manera, els municipis que disposin d'un PEMU han d'incorporar-hi l'organització i els procediments d'actuació en cas d'incendi forestal descrits en el pla d'actuació d'àmbit local (PAL) i també els plans d'autoprotecció de les zones d'interfície que es trobin inclosos en el seu àmbit territorial.

12. IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT

El Pla Especial de Protecció Civil d'Emergències per Incendis Forestals aborda fonamentalment qüestions organitzatives, operatives i de coordinació dels organismes i les administracions competents implicades, sense oblidar els aspectes necessaris per a la reducció del risc derivat dels incendis forestals.

L'heterogeneïtat d'organismes intervinents, així com la quantitat de recursos humans incorporats a l'INFOBAL, fa ineludible la previsió de tot un seguit d'actuacions encaminades al perfeccionament de procediments operatius, previsió d'activitats formatives, exercicis i/o simulacres, així com una permanent actualització de la informació relativa a elements vulnerables que permetin un manteniment adequat del Pla.

D'aquestes actuacions en són responsables diferents organismes, i d'altres en són col·laboradors. Sigui com sigui, totes les actuacions s'han de posar en pràctica de manera coordinada i sincronitzada a fi de garantir l'eficiència de tot el sistema segons el següent programa de mesures. La Direcció General d'Emergències i Interior, òrgan gestor del Pla, ha de fer periòdicament el seguiment i la implantació de les mesures i les ha de presentar davant el Ple de la Comissió d'Emergències.

Un grup de caràcter tècnic i permanent d'implantació i seguiment de l'INFOBAL, format per personal de la conselleria competent en matèria forestal i ambiental i de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil s'ha de reunir periòdicament i analitzar totes les qüestions referents al funcionament, el seguiment i el manteniment del Pla.

Anualment, i abans de l'inici de la campanya d'incendis, s'ha de definir el dispositiu que es tindrà per fer front a la campanya, i s'han de detallar en tot cas els mitjans de l'Estat, de la Comunitat Autònoma, dels consells insulars i també dels ajuntaments.

12.1. DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA D'IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT

Les mesures i les tasques que s'han de desenvolupar per a la implantació i el seguiment del Pla s'han agrupat en sis eixos fonamentals, que abasten les de l'àmbit de divulgació del Pla, així com les actuacions de planificació i operatives encaminades a millorar l'eficàcia i l'eficiència del sistema, i finalment les tasques d'anàlisi després de l'emergència, que estan encaminades a permetre un coneixement més gran d'aquest tipus d'emergència i a calibrar-ne la planificació.

L'òrgan gestor del Pla ha de sol·licitar a tots els organismes implicats la informació sobre l'estat de cada mesura i l'ha de compilar en un informe de seguiment.

Finalment, l'òrgan gestor ha de sol·licitar la designació dels i les components del Comitè de Direcció, del Consell Assessor i del Gabinet d'Informació, els substituïts i substituïdes d'aquests i els mitjans per localitzar-los.

12.1.1. DIVULGACIÓ

12.1.1.1. Campanyes de divulgació en època de perill alt

En aquest àmbit queden emmarcades les actuacions de difusió a la població sobre el començament de l'època de perill alt i totes les mesures que s'estableixin. L'objectiu primordial d'aquestes actuacions és el de minimitzar la causalitat d'incendis per negligències i alhora conscienciar la població del perill d'incendi forestal en les èpoques de risc d'incendi.

12.1.1.2. Campanyes de divulgació de mesures d'autoprotecció en zones d'interfície

Amb l'objectiu que la població prengui consciència del risc que representa una vegetació sense tractament preventiu en contacte amb els habitatges, la DGEI, amb la col·laboració dels ajuntaments i amb la DGENB, ha d'efectuar campanyes de conscienciació a la població resident en aquestes zones d'interfície urbana forestal a fi de reduir tant com es pugui l'exposició d'aquestes zones.

12.1.2. PLANIFICACIÓ MUNICIPAL

12.1.2.1. Redacció de plans d'autoprotecció de zones d'interfície

Correspon als ajuntaments i als titulars de les instal·lacions esmentades en l'apartat 11 d'aquest Pla Especial la redacció dels plans d'autoprotecció conformement al que estableix l'annex corresponent a les mesures d'autoprotecció.

S'han de fer constar anualment en la memòria de seguiment d'implantació de l'INFOBAL els plans d'autoprotecció que hagin rebut l'informe favorable.

12.1.2.2. Elaboració de plans d'actuació d'àmbit local

Correspon als ajuntaments esmentats en l'annex 4 d'aquest Pla la redacció dels plans d'actuació d'àmbit local conformement, com a mínim, al que estableix l'annex 5.

12.1.2.3. Adaptació de la normativa urbanística

Els ajuntaments han de promoure, amb la col·laboració dels consells insulars, l'adaptació dels seus planejaments municipals quan això sigui necessari a fi d'incorporar les mesures tècniques contingudes en l'apartat 11 i els seus annexos corresponents, per garantir així una integració efectiva d'aquestes previsions.

12.1.3 FORMACIÓ

12.1.3.1. Difusió del Pla a serveis intervinents

L'òrgan gestor de l'INFOBAL ha de convocar reunions amb organismes i entitats locals a fi de traslladar i donar a conèixer els detalls organitzatius i procediments prevists per afrontar les emergències derivades dels incendis forestals.

Igualment, l'òrgan gestor ha de mantenir reunions i efectuar assistència tècnica als ajuntaments per al compliment de l'apartat 11 d'aquest Pla conformement al que estableix l'article 21 de la Llei 3/2006, de 30 de març, de gestió d'emergències de les Illes Balears.

D'altra banda, durant la vigència de l'INFOBAL, i amb la premissa de la professionalització del personal adscrit al Pla, que tot el personal tenguí en les seves esferes de responsabilitat i actuació amb un nivell adequat de preparació i coneixements, s'han de programar cursos i jornades que han d'estar organitzats per centres de formació acreditats per alguna administració, o han de tenir preferentment l'homologació de l'Escola Balear d'Administració Pública.

12.1.3.2. Difusió del Pla a personal directiu

Atesa la vital importància del personal directiu, responsables dels ajuntaments, departaments dels consells insulars i diferents direccions generals del Govern de les Illes Balears, involucrades en la gestió de les emergències derivades dels incendis forestals, s'han de convocar reunions i/o jornades en les quals es transmeti a tots els qui s'han d'integrar en els departaments directius d'un CECOP les previsions d'organització, les responsabilitats dels seus càrrecs en l'estructura del Pla i qualsevol aspecte que requereixin aquests integrants.

12.1.3.3. Formació de voluntariat de protecció civil

Igualment, a l'efecte de millorar l'eficàcia i eficiència del sistema de resposta, s'han de programar jornades formatives destinades a voluntariat de protecció civil adreçades igualment a permetre la seva integració en les seccions en les quals estigui prevista la seva participació.

La participació del voluntariat en els dispositius en els quals es requereixi la seva participació depèn que aquest personal pugui acreditar haver superat la formació que s'estableixi reglamentàriament.

12.1.3.4. Exercicis i simulacres

La formació i la implantació del Pla es completa mitjançant la realització d'almenys un simulacre anual entre els òrgans competents de la comunitat autònoma en matèria d'emergències i protecció civil, i extinció d'incendis forestals. Es poden incorporar igualment a aquests simulacres o exercicis mitjans extraordinaris prevists en el Pla a fi d'assegurar-ne la integrabilitat.

Aquests simulacres tenen com a objectiu primordial comprovar l'eficàcia del Pla, la difusió entre els diferents escalafons d'intervenció de les capacitats que es disposen i l'ensinistrament del personal intervinent.

12.1.4. PROCEDIMENTS I CATÀLEG DE MITJANS

12.1.4.1. Establiment i actualització de protocols d'actuació

La diversitat d'organismes intervinents, la seva diferent naturalesa i àmbit de treball, així com les diferents operacions que s'han de posar en pràctica des d'àmbits de seguretat pública, extinció forestal, protecció civil, etc. fan imprescindible acordar un seguit de procediments per al desenvolupament de totes aquestes actuacions de manera coordinada.

Els procediments que siguin d'aplicació comuna a diversos organismes han de quedar degudament integrats en la plataforma del CCE112 i qualsevol actualització o canvi sobre aquest tema ha de ser comunicat a tots els organismes implicats.

12.1.4.2. Actualització del catàleg de mitjans i recursos

Tots els organismes participants en l'extinció d'incendis són responsables de la disponibilitat de mitjans humans i tècnics suficients per afrontar les emergències derivades dels incendis forestals. S'ha d'informar l'òrgan gestor del Pla de qualsevol canvi en la dotació de mitjans i recursos que es posin a l'abast del dispositiu.

12.1.4.3. Seguiment i millora de la xarxa de comunicacions TETRAIB

El Govern de les Illes Balears, titular de la xarxa de radiocomunicacions d'emergència TETRAIB, ha de garantir l'ampliació i la millora de la cobertura geogràfica en les àrees de difícil accés i que presenten zones fosques per a les comunicacions. Igualment, s'ha d'assegurar una correcta ampliació de trànsit en les zones que presentin problemes de saturació.

12.1.5. INFORMACIÓ

12.1.5.1. Estadístiques d'incendis forestals

La DGENB és responsable de l'elaboració i el manteniment de l'estadística d'incendis forestals de conformitat amb els procediments acordats amb el MITECO.

El CCE112, així mateix, ha de mantenir un registre informatitzat de les actuacions en què s'hagi activat l'INFOBAL en alguna de les seves situacions operatives.

Ambdós organismes han de coordinar les estadístiques de les quals són responsables i les han de posar a disposició per a la seva consulta pública.

12.1.5.2. Informació a la població

Dins la fase d'implantació i manteniment s'ha de seguir una política informativa per a la divulgació del Pla entre la població, amb la finalitat de facilitar la familiarització d'aquesta amb les mesures de protecció que s'hi contenen.

La informació a la població s'ha de basar principalment a donar a conèixer el risc derivat dels incendis forestals, així com les mesures d'autoprotecció necessàries en cas d'emergència.

Quan l'emergència s'hagi produït, s'ha de transmetre informació a la població i als mitjans de comunicació social a través del Gabinet d'Informació segons la situació operativa corresponent.

La població ha de rebre una informació clara sobre el que ha de fer, així com la situació real de l'emergència i la possible evolució, les mesures de protecció i, en cas d'evacuació o confinament, les recomanacions que s'han de seguir.

12.1.6 LLIÇONS APRESES

12.1.6.1. Reunions d'anàlisi postemergència

A fi d'una millora continuada en la gestió de les emergències complexes, l'òrgan gestor del Pla ha de convocar, en finalitzar un incendi que doni lloc a una situació operativa 2, una reunió en la qual els i les responsables operatius comparteixin el desenvolupament de les actuacions i es plantegin possibles millores.

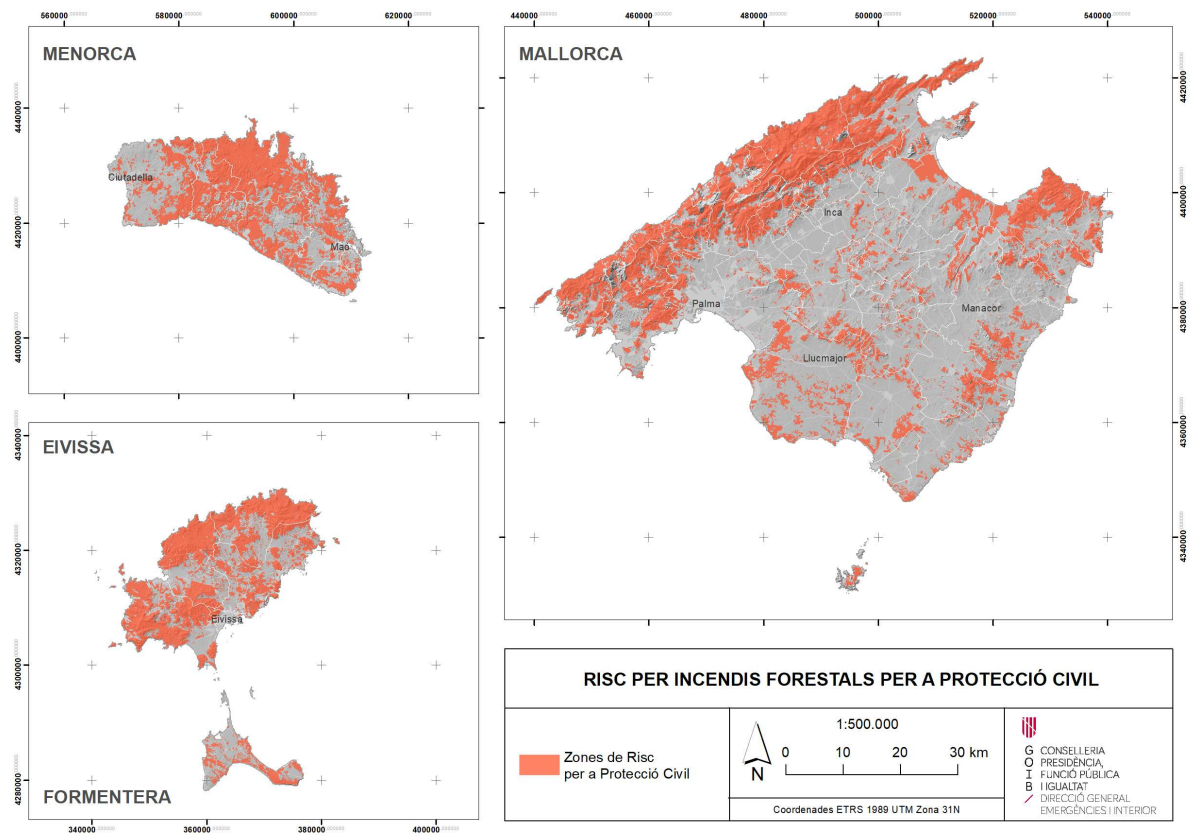
Així mateix, cada organisme participant en l'emergència ha de promoure reunions internes de valoració i anàlisi de les dificultats trobades, les solucions aportades i ha de plantejar millores al Pla.

12.2. RESUM DEL PROGRAMA D'IMPLANTACIÓ I MANTENIMENT

<i>EIX</i>	<i>CODI</i>	<i>DESCRIPCIÓ</i>	<i>RESPONSABLE</i>	<i>COL·LABORADOR</i>
DIVULGACIÓ	12.1.1.1	Campanyes de divulgació en època de perill alt	DGENB	DGEI
	12.1.1.2	Campanyes de divulgació de mesures d'autoprotecció en zones d'interfície	DGEI	DGENB
PLANIFICACIÓ MUNICIPAL	12.1.2.1	Redacció de plans d'autoprotecció de zones d'interfície	Ajuntaments afectats / titulars instal·lacions	DGEI

	12.1.2.2	Elaboració de plans d'actuació d'àmbit local	Ajuntaments afectats	DGEI
	12.1.2.3	Adaptació normativa urbanística	Ajuntaments afectats / consells insulars	
FORMACIÓ	12.1.3.1	Difusió del Pla a serveis intervinents	DGEI/EBAP	DGENB
	12.1.3.2	Difusió del Pla a personal directiu	DGEI	DGENB
	12.1.3.3	Formació de voluntariat de protecció civil	DGEI/EBAP	
	12.1.3.4	Exercicis i simulacres	DGEI/DGENB/ Cossos de Bombers	Ajuntaments
PROCEDIMENTS I CATÀLEG DE MITJANS	12.1.4.1	Establiment i actualització de protocols d'actuació	Organismes intervinents	
	12.1.4.2	Actualització del catàleg de mitjans i recursos	Organismes intervinents	
	12.1.4.3	Seguiment i millora de la xarxa de comunicacions TETRAIB	IBETEC	DGEI
INFORMACIÓ	12.1.5.1	Estadístiques d'incendis forestals	DGENB	
	12.1.5.2	Informació a la població	DGEI/DGENB	Cossos de Bombers
LLIÇONS APRESES	12.1.6.1	Reunions d'anàlisi postemergència	DGEI/DGENB/ Cossos de Bombers	Altres organismes intervinents

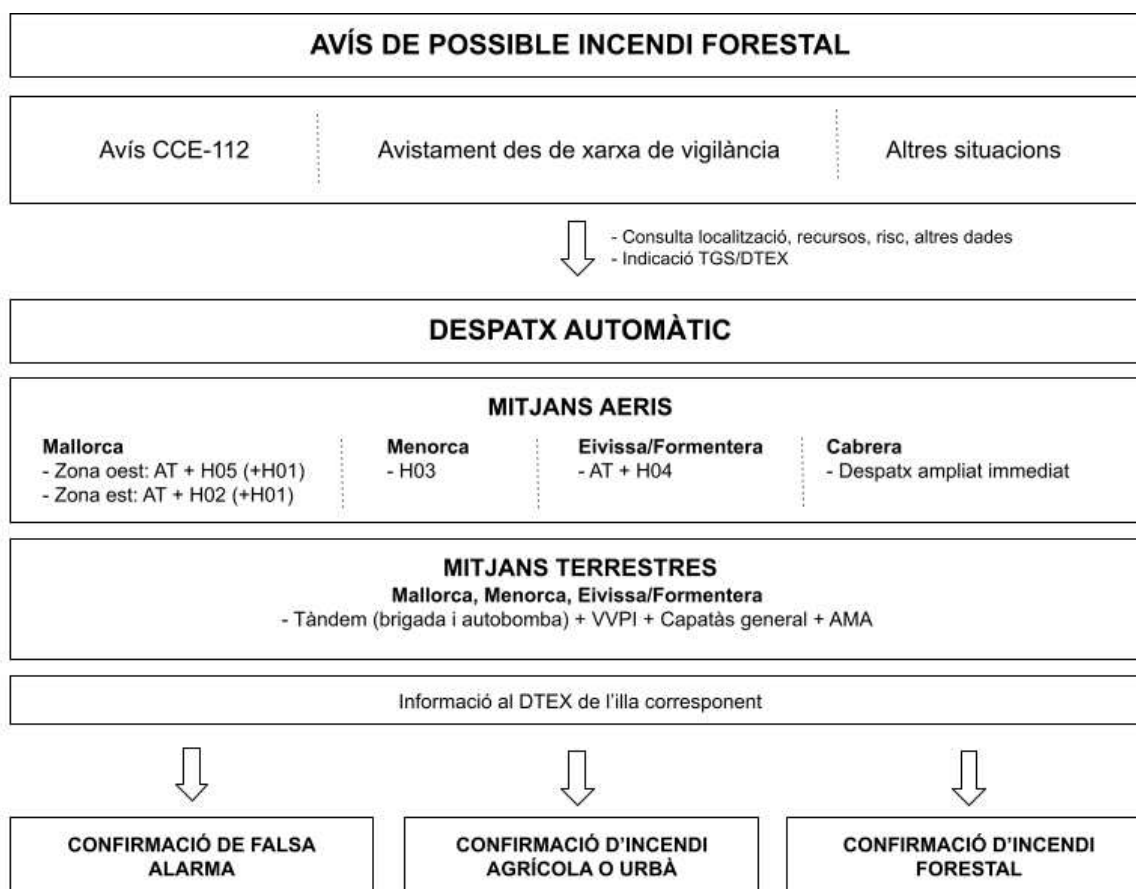
ANNEX 1. CARTOGRAFIA DEL RISC

ANNEX 2. ESQUEMA PER AL DESPATX DE RECURSOS DEL DISPOSITIU D'EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS (OIF) DURANT L'ÈPOCA DE PERILL ALT

L'objectiu d'aquest annex és establir el procediment de la CCIF per fer els despatxos de recursos del dispositiu d'extinció d'incendis forestals (OIF) en alarmes rebudes per possible incendi forestal durant l'època de perill alt.

CONFIRMACIÓ DE FALSA ALARMA:

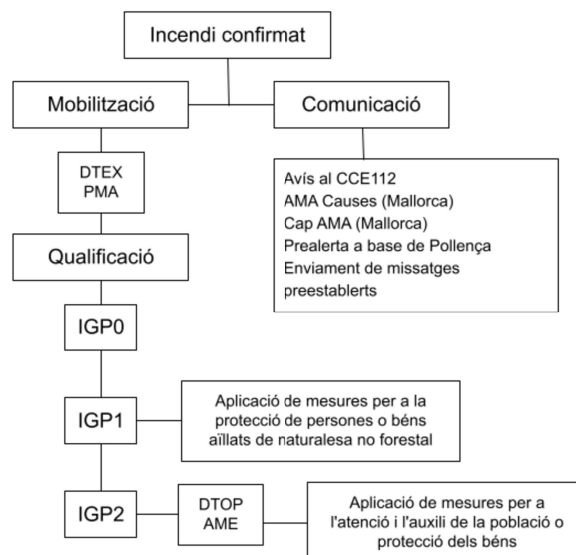
- Des de la CCIF s'ha de determinar la retirada dels mitjans despatxats (clau 3) per situació de falsa alarma.

CONFIRMACIÓ D'INCENDI AGRÍCOLA O DE VEGETACIÓ EN ZONA URBANA:

- A Mallorca, el TGS o la TGS determina la intervenció dels recursos despatxats.
- Sense l'existència d'una altra alarma, a Menorca, Eivissa i Formentera, la intervenció és igual que en un incendi forestal.

CONFIRMACIÓ D'UN INCENDI FORESTAL:

1. Comunicació de la confirmació d'un incendi forestal
  - Avís i informació al tècnic o tècnica en servei de DTEX de l'illa.
  - Avís al CEE112 per al trasllat a la resta d'organismes implicats.
  - Comunicació a l'AMA causes (Mallorca).
  - Comunicació al cap o la cap AMA (Mallorca).
  - Prealerta a la base de Pollença per IF confirmat (quadricula/municipi).
  - Enviament de missatges preestablerts.
2. El DTEX o la DTEX ha de comunicar a la CCIF l'IGP de l'incendi, a l'efecte de ser traslladat al CCE112.
3. Si el DTEX o la DTEX indica la desmobilització parcial de recursos en ruta, des de la CCIF s'ha de comunicar la clau 3 als recursos mobilitzats.
4. Activació per indicació del TGS o de la TGS del despatx ampliat de mitjans (immediat amb mitjans aeris per a avís a Cabrera).
5. Si en el despatx ampliat es mobilitza un mitjà aeri d'una illa a una altra, comunicació al personal de servei a l'illa d'origen.

CLAUS PER A NOTIFICACIONS DELS MITJANS:

- Clau 1: sortida de la base.
- Clau 2: arribada a la zona designada com a missió.
- Clau 3: sortida de la zona de missió o tornada a la base.
- Clau 4: arribada a la base.

ANNEX 3. CATÀLEG DE MITJANS I RECURSOS

Aquest annex estableix el catàleg de mitjans i recursos materials i humans adscrits al Pla, així com la localització en el territori i les condicions de disponibilitat en situacions d'emergència.

A3.1. Instal·lacions i infraestructures

L'INFOBAL disposa de les instal·lacions i infraestructures següents ubicades en el territori de la comunitat autònoma:

- 2 centres de coordinació i direcció (CCIF i CCE112).
- 5 bases de mitjans aeris distribuïdes en les diferents illes del territori balear.
- Xarxa de llocs que integren el sistema de vigilància i detecció d'incendis forestals.
- Altres bases auxiliars que complementen la xarxa d'infraestructures de mitjans aeris.
- Xarxa de punts d'aigua.

A3.1.1. Centres de coordinació

Denominació	Adreça	Telèfon
Central de Comunicacions d'Incendis Forestals (CCIF)	C. del Gremi de Corredors, 10 (polígon de Son Rossinyol) 07009 Palma	97177638 97176666
Centre d'Emergències CCE112	C. de Francesc Salvà i Pizà, s/n (es Pinaret) 07141 Es Pont d'Inca (Marratxí)	112 871114274

A3.1.2. Xarxa d'infraestructures de mitjans aeris

La xarxa d'infraestructures de mitjans aeris de la comunitat autònoma integra diferents bases, ja sigui de la seva titularitat (bases d'helicòpters) o en instal·lacions aeroportuàries de gestió aliena (bases d'avions d'extinció o de coordinació ubicades en aeroports o aeròdroms):

<i>Illa</i>	<i>Municipi</i>	<i>Denominació</i>	<i>Tipologia de mitjans aeris</i>	<i>Coordenades geogràfiques (ETRS89)</i>
Mallorca	Marratxí	Aeroport de Son Bonet (LESB)	Helicòpters (HE) Avió de càrrega en terra (ACT) Avió de coordinació i observació (ACO)	Lat: 39° 36' 9.68" N Long: 2° 42' 23.32" E
Mallorca	Petra	Aeròdrom d'ús restringit de Petra (LEPT)	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	Lat: 39° 34' 43.41" N Long: 3° 7' 38.61" E
Menorca	Es Mercadal	Heliport d'ús restringit des Mercadal (LEME)	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	Lat: 39° 58' 5.65" N Long: 4° 5' 37.25" E
Eivissa	Eivissa	Aeroport d'Eivissa (LEIB)	Avió bombarder amfibi (Aa)	Lat: 38° 52' 40.86" N Long: 1° 22' 30.88" E
Eivissa	Santa Eulària des Riu	Heliport d'ús restringit de sa Coma (LEOM)	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	Lat: 38° 55' 54.31" N Long: 1° 24' 53.31" E

No s'inclouen en aquest catàleg les bases que pertanyen íntegrament a mitjans aeris del MITECO que s'ubiquen en territori balear, atès que no estan adscrits a la Comunitat Autònoma.

A3.1.3. Sistema de vigilància i detecció d'incendis

A3.1.3.1. Xarxa de vigilància

L'actual xarxa de vigilància fixa cobreix la superfície forestal de les Illes Balears amb un total de 14 llocs (9 a Mallorca, 1 a Menorca i 4 a Eivissa) i 12 càmeres (10 a Mallorca i 2 a Menorca).

<i>Llocs de vigilància</i>	<i>Càmeres de vigilància</i>
Mallorca <ul style="list-style-type: none"> — S'Hostalet — Galatzó — Garrafa — Son Seguí — Randa — La Victòria — Fornalutx — Son Jordi — Es Racó Menorca <ul style="list-style-type: none"> • El Toro Eivissa <ul style="list-style-type: none"> • Sant Josep • Sant Joan • Camp Vell • Sant Vicent 	Mallorca <ul style="list-style-type: none"> • Sa Tudossa • Na Burguesa • Sant Martí • Alfàbia • Son Rossinyol • Son Corb • Santa Magdalena nord • Santa Magdalena sud • Sant Salvador • Ermita de Bonany Menorca <ul style="list-style-type: none"> • El Toro • S'Enclusa

Les unitats de vigilància mòbil amb vehicles autobomba lleugers completen la xarxa de vigilància fixa, per cobrir zones cegues o bé zones d'alt risc, i també per fer un primer atac en focs incipients.

A3.1.3.2. Xarxa de telecomunicacions

La DGEI ha establert sobre la xarxa de comunicacions TETRAIB una sèrie de grups de coordinació per a ús dels organismes i agències intervinents en emergències i que són d'obligada programació per part d'aquestes.

A continuació es descriuen els grups de coordinació i l'ús previst:

<i>Grup</i>	<i>Descripció</i>	<i>Ús</i>
GRUCE	Canal de coordinació estatal	Restringit
GRUCEIB	Canal principal de coordinació de les Illes Balears	Grup general de coordinació. CCE112 sempre a l'escolta, zona geogràfica: totes
GRUCEIB-AUX	Canal auxiliar de coordinació de les Illes	Reserva grup general de coordinació. L'ús es limita a la

	Balears	utilització en mode Getaway en situacions d'emergència. Z. geogràfica: totes
DIRECT-1, 3	Coordinació DTOP	Grup d'enllaç del DTOP o la DTOP amb el director o directora del Pla, CECOP, CECOPI
GRUCEMA-01,02	Canals de coordinació de Mallorca	Xarxa tàctica de comandament. Incidents. Z. geogràfica: Mallorca
GRUCEMA-03	Canal 3 de coordinació de Mallorca	Xarxa tàctica de comandament. Preventius. Z. geogràfica: Mallorca
GRUCEME-01	Canal 1 de coordinació de Menorca	Xarxa tàctica de comandament. Incidents. Z. geogràfica: Menorca
GRUCEME-02	Canal 2 de coordinació de Menorca	Xarxa tàctica de comandament. Preventius. Z. geogràfica: Menorca
GRUCEEI-01	Canal 1 de coordinació d'Eivissa	Xarxa tàctica de comandament. Incidents. Z. geogràfica: Eivissa
GRUCEEI-02	Canal 2 de coordinació d'Eivissa	Xarxa tàctica de comandament. Preventius. Z. geogràfica: Eivissa
GRUCEFO-01	Canal 1 de coordinació de Formentera	Xarxa tàctica de comandament. Incidents. Z. geogràfica: Formentera
GRUCEFO-02	Canal 2 de coordinació de Formentera	Xarxa tàctica de comandament. Preventius. Z. geogràfica: Formentera
OPEREME-01, 10	Canal d'operacions comú	Intervenció, força de tasca. Z. geogràfica: totes
DMO-GRUCE	Canal directe de coordinació estatal	Restringit
DMO-GRUCEIB	Canal directe de coordinació de les Illes Balears	Xarxa de comandament. Incidents
DMO-GRUCEIBAUX	Canal directe de coordinació de les Illes Balears	Xarxa de comandament. Gateway
DMO-OPEREME	Canal directe d'operacions	Intervenció, força de tasca

	comú	
--	------	--

Per la seva banda, la CMAT ha establert els següents grups de comunicacions d'ús tant intern com per a la coordinació inicial de les emergències derivades d'incendis forestals amb la resta d'organismes intervinents:

Grup	Descripció
VIGILANTS DE MALLORCA	Canal de vigilància de llocs fixos de Mallorca
VIGILANTS DE MENORCA	Canal vigilància de llocs fixos de Menorca
VIGILANTS D'EIVISSA	Canal vigilància de llocs fixos d'Eivissa
MITJANS TERRESTRES DE MALLORCA	Canal ordinari dels mitjans terrestres de Mallorca
MITJANS TERRESTRES DE MENORCA	Canal ordinari dels mitjans terrestres de Menorca
MITJANS TERRESTRES D'EIVISSA I FORMENTERA	Canal ordinari dels mitjans terrestres d'Eivissa
MITJANS AERIS	Canal ordinari dels mitjans aeris per a la CAIB
COMANDAMENTS DE MALLORCA	Canal tàctic de comandaments intermedis de Mallorca
COMANDAMENTS DE MENORCA	Canal tàctic de comandaments intermedis de Menorca
COMANDAMENTS D'EIVISSA I FORMENTERA	Canal tàctic de comandaments intermedis d'Eivissa i Formentera
COORDINACIÓ GAVINA	Canal restringit de coordinació del DTEX o la DTEX i l'ACO
CABRERA	Canal ordinari dels mitjans de Cabrera
AMA	Canal ordinari per als AMA
GATEWAY DMO 1-2	Canals directes per a zones amb absència de xarxa
INCENDIS 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10	Canals tàctics d'incendis/sectors

A3.2. Mitjans humans

A3.2.1. Personal de l'Administració de la Comunitat Autònoma

El personal de l'Administració de la Comunitat Autònoma que assumeix funcions o responsabilitats atribuïdes pel Pla, en qualsevol categoria, sigui amb personal propi o contractat, i com a mitjans ordinaris, és el següent:

- Personal de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT), OIF: personal tècnic, operadors, comandaments intermedis (capatassos), brigades, conductors i conductores, personal de la xarxa de vigilància fixa, etc.
- Personal tècnic forestal de la direcció general competent en matèria forestal GTIF, OIF.
- Personal tècnic de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil.
- Personal de Gestió d'Emergències de les Illes Balears: tècnics, Unitat Operativa d'Emergències i personal del CCE112.
- Agents de medi ambient (OIF).

A3.2.2. Personal de l'Administració local

- Personal dels serveis d'extinció d'incendis i salvament dels consells insulars: Bombers de Mallorca, Bombers de Menorca, Bombers d'Eivissa i Bombers de Formentera.
- Personal del Servei d'Extinció d'Incendis i Salvament de l'Ajuntament de Palma (Bombers de Palma).
- Agrupacions de protecció civil.
- Altres serveis i empreses públiques municipals (brigades d'obres, vehicles cisterna...).

A3.2.3. Personal d'altres entitats

- Personal i tripulacions de les empreses de mitjans aeris de vigilància i extinció, OIF.
- Recursos de l'empresa pública TRAGSA.
- Mitjans del MITECO amb actuació preferent a les Illes Balears.
- Personal tècnic d'empreses privades de serveis bàsics.

A3.3. Mitjans materials

A3.3.1. Mitjans terrestres

- Mitjans terrestres de la conselleria competent en matèria d'emergències i protecció civil (Unitat Operativa): vehicles de lloc de comandament avançat, vehicles de comandament, vehicles lleugers, unitats de comunicació i mitjans auxiliars.
- Mitjans terrestres de l'OIF (IBANAT, agents de medi ambient i mitjans de la direcció general competent en matèria forestal): vehicles de lloc de comandament avançat, vehicles de comandament, autobombes, d'abastament, vehicles lleugers, unitats helitransportables i mitjans auxiliars.
- Mitjans terrestres dels serveis d'extinció d'incendis i salvament dels consells insulars: vehicles de lloc de comandament avançat, vehicles de comandament, autobombes, d'abastament, vehicles lleugers i mitjans auxiliars.
- Mitjans terrestres de les agrupacions de protecció civil: autobombes, d'abastament, vehicles lleugers i mitjans auxiliars.

A3.3.2. Mitjans aeris

Independentment de la base on estigui destacat cada mitjà aeri que forma part del dispositiu d'aquest Pla, tenen un caràcter interinsular i poden ser mobilitzats a l'illa on siguin requerits. Els mitjans aeris adscrits al Pla, contractats per la direcció general competent en matèria forestal (OIF), són els següents:

<i>Base i illa</i>	<i>Indicatiu/s</i>	<i>Tipus</i>	<i>Capacitat de càrrega (L)</i>
Aeroport de Son Bonet (LESB) Mallorca	H01, H05	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	900
	VERD	Avió de càrrega en terra (ACT)	3.000
	GAVINA	Avió de coordinació i observació (ACO)	-
Aeròdrom d'ús restringit de Petra (LEPT) Mallorca	H02	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	900

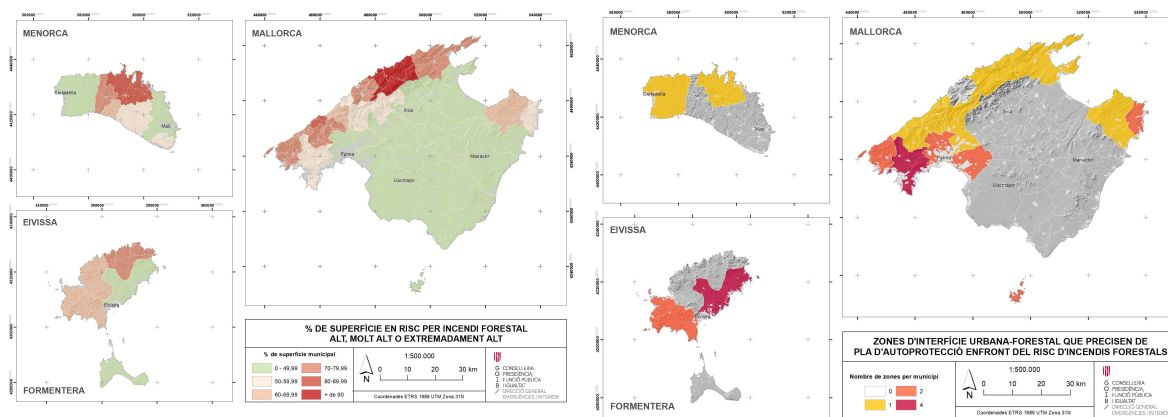
Heliport d'ús restringit des Mercadal (LEME) Menorca	H03	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	900
Heliport d'ús restringit de sa Coma (LEOM) Eivissa	H04	Helicòpter de transport i extinció (HTE)	900
	BLANC	Avió bombarder amfibi tipus 2 (Aa)	3.000

En aquest catàleg no s'inclouen els mitjans aeris d'extinció d'incendis forestals del MITECO no adscrits a aquest Pla: avió de càrrega en terra (ACT) destacat a l'Aeroport de Son Bonet (LESB) i amb despatx automàtic; avió bombarder amfibi tipus 1 (AA) destacat a la base militar de Pollença (Mallorca).

ANNEX 4. LLISTA DE MUNICIPIS AMB PAL

Els plans d'actuació d'àmbit local d'emergències per incendis forestals han de ser elaborats i implantats pels ajuntaments. En aquest sentit, es determina la llista de municipis que obligatòriament han de disposar d'un pla d'actuació d'àmbit local d'emergència per incendis forestals atenent:

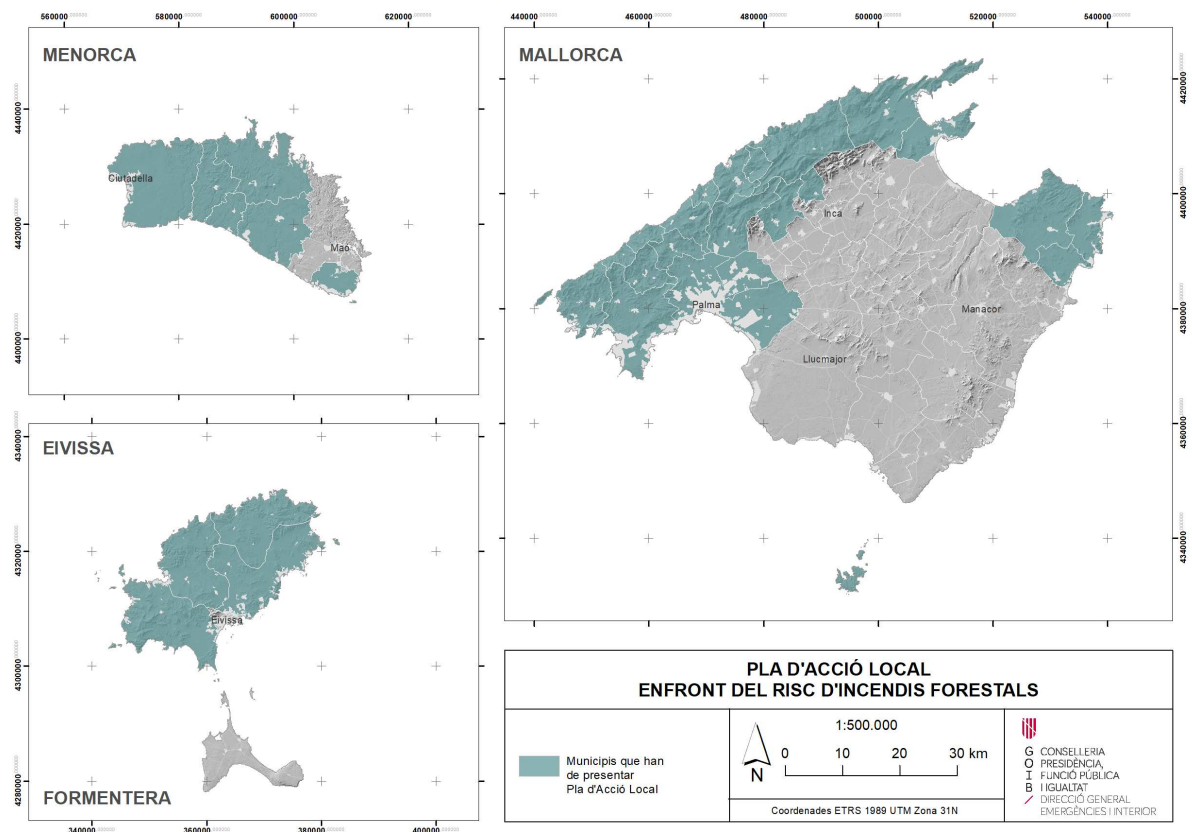
- Percentatge (50%) de superfície en risc alt, molt alt i extrem respecte al total de superfície municipal.
- Municipis amb urbanitzacions en perill d'incendi forestal segons la Guia per a la redacció de plans municipals de protecció civil, aprovada per la Comissió d'Emergències i Protecció de les Illes Balears en data 3 de maig de 2019.

Per tant, els municipis obligats a redactar i implantar un pla d'actuació local (sens perjudici que altres municipis puguin redactar el seu propi pla) són:

- Alaior
- Alaró
- Alcúdia
- Andratx
- Artà
- Banyalbufar
- Bunyola
- Calvià
- Capdepera
- Ciutadella
- Deià
- Es Mercadal
- Es Migjorn Gran
- Escorca
- Esporles
- Estellencs
- Ferreries

- Fornalutx
- Mancor de la Vall
- Marratxí
- Palma
- Pollença
- Puigpunyent
- Sant Antoni de Portmany
- Sant Joan de Labritja
- Sant Josep de sa Talaia
- Sant Lluís
- Santa Eulària des Riu
- Sóller
- Son Servera
- Valldemossa

ANNEX 5. CONTINGUT MÍNIM DELS PLANS D'ACTUACIÓ D'ÀMBIT LOCAL

Segons el punt 3.5.3 de la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, el contingut mínim dels plans d'actuació d'àmbit local és:

- Descripció territorial: es pretén una descripció succinta de la delimitació i la situació geogràfica, així com de la distribució de la massa forestal i els nuclis de població, urbanitzacions, llocs d'acampada i indústries existents a la zona forestal.
- Catàleg i ubicació sobre cartografia de les situacions d'interfície urbana forestal i el seu risc associat. Aquestes situacions d'interfície són les que han de disposar d'una planificació preventiva i de gestió d'emergències per incendi forestal.
- Localització sobre cartografia de les infraestructures de suport per a les tasques d'extinció, com ara vies de comunicació, pistes, camins forestals i tallafocs; punts de proveïment d'aigua; zones d'aterratge d'helicòpters, etc.
- Establiment de l'organització local per a les emergències derivades d'incendis forestals. Es pretén una exposició, preferiblement mitjançant diagrames de flux, de les actuacions del municipi en emergència per a les diferents fases (detecció i notificació de l'incendi, actuació en emergència per incendi forestal, fi de l'emergència per incendi forestal). S'han d'assignar les funcions que han de desenvolupar els diferents components, inclòs el personal voluntari, tenint en compte la seva possible articulació i coordinació amb les organitzacions d'altres administracions.
- Redacció de procediments operatius de l'organització. El municipi ha d'establir els seus propis procediments d'actuació per a cada situació operativa de l'emergència. Com a mínim, han de disposar dels procediments següents:
  - Informació a la població per autoprotecció, evacuació, allotjament i/o confinament.
  - Procediment específic per a la gestió i les actuacions per a l'evacuació de la població en emergències per incendis forestals.
  - Especificació d'actuacions bàsiques de suport logístic.
- Catalogació dels recursos i les capacitats disponibles. S'hi ha d'incloure un directori de contactes de responsables municipals per a casos d'emergència per incendis forestals.
- Actuacions de promoció, difusió i control de l'autoprotecció ciutadana.
- En els plans d'actuació d'àmbit municipal s'han d'incloure com a annexos els plans d'autoprotecció d'urbanitzacions i altres instal·lacions que requereixi aquest Pla Especial, que hagin estat confeccionats dins el seu àmbit territorial.

Els plans d'actuació local han de ser aprovats pels òrgans competents de les corporacions respectives i han de ser homologats per la Comissió d'Emergències i

Protecció Civil de les Illes Balears, una vegada recollides les aportacions del servei competent en matèria d'incendis forestals.

ANNEX 6. MESURES PREVENTIVES I D'AUTOPROTECCIÓ NECESSÀRIES SEGONS EL TIPUS D'EDIFICACIÓ EN ZONES DE RISC PER A PROTECCIÓ CIVIL

Instal·lacions destinades a explotacions agrícoles, ramaderes o forestals en zones de risc per a protecció civil:

Mesures necessàries:

- Faixa perimetral de 30 metres dins la mateixa propietat, al voltant de la instal·lació, mesurada des del límit exterior de la instal·lació, lliure de vegetació seca i amb la massa arbòria aclarida.
- Característiques de les pistes vinculades a aquestes explotacions:
  - Vials d'accés a la instal·lació de doble sentit de 5 m d'amplada; vials de sentit únic de 3 m d'amplada.
  - Radi mínim de gir interior de les corbes: 5 m.
  - Vials en cul-de-sac: radi de 12,5 m.
  - Gàlib de seguretat de poda d'arbres: 5 m.
  - Pendent inferior al 12 %.

Noves urbanitzacions o ampliacions de sòl urbà en zones de risc per a protecció civil:

Mesures necessàries:

Presentació d'un pla d'autoprotecció davant el risc d'incendis forestals d'acord amb el punt 3.6 del Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, pel qual s'aprova la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, a la Comissió d'Emergències i Protecció de les Illes Balears, en què s'ha d'informar respecte al contingut i l'adequació.

La Comissió ha de disposar per a les deliberacions dels informes preceptius de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i de la Direcció General Emergències i Interior.

Per a les urbanitzacions recepcionades, el responsable en la redacció i la implantació del pla d'autoprotecció esmentat ha de ser el mateix ajuntament. En les altres urbanitzacions no recepcionades, l'obligació recau en la promotora o junta de propietaris que hagi promogut la urbanització.

En tot cas, el pla d'autoprotecció ha de tenir una vigència de cinc anys i s'ha de redactar atenent almenys els punts que es detallen a continuació:

- Identificació dels titulars i de l'emplaçament de la instal·lació, l'edificació o el conjunt d'aquestes objecte del pla.
- Plànols de situació de la zona, així com de vies d'accés i pas, dipòsits i preses d'aigua, extintors portàtils, vies d'evacuació i llocs de concentració per a cas d'evacuació.
- Inventari i descripció de les mesures i els mitjans que prevenguin la generació d'incendi forestal.
- Programa de manteniment d'instal·lacions i actuacions preventives dels elements vulnerables exposats que s'han de protegir.
- Pla d'actuació davant emergència per incendi forestal.
- Directori de comunicació i pla d'avisos a serveis públics d'intervenció en cas d'emergència per incendi forestal.

A més, les urbanitzacions o ampliacions de sòl urbà que s'executin en aquestes zones han d'incorporar les especificacions tècniques següents:

- Xarxa perimetral d'hidrants amb les característiques següents:
    - Hidrants de superfície amb dues boques racor Barcelona de 70 mm i una boca central de 100 mm amb rosca.
    - Diàmetre de conducció de 100 mm, i en tot cas ha de suportar l'ús d'un hidrant durant dues hores amb un cabal de 1.020 l/min.
    - Pressió mínima de sortida per cada boca de l'hidrant 1 bar.
  - Faixa perimetral de 30 metres, mesurada des del límit exterior de la urbanització, sense acumulació de combustible vegetal amb un desbrossament selectiu, aclarides i podes de la massa arbòria que permetin trencar la continuïtat vertical i horitzontal de la vegetació. Als sòls urbans contigus s'ha de practicar igualment la faixa amb les mateixes característiques al llarg de tota la línia de contacte.
  - S'han de mantenir les parcel·les i les zones verdes interiors a la franja perimetral en condicions que evitin la propagació d'incendis de vegetació.
  - S'han de mantenir a banda i banda dels vials tant públics com privats franges longitudinals de protecció de 5 metres d'amplada mínima amb actuacions preventives sobre la vegetació.
  - Camí perimetral de 5 m d'amplada, que es pot incloure a la faixa perimetral.
  - Els enjardinaments de les parcel·les als habitatges unifamiliars s'han de fer de manera que l'estructura de la vegetació presenti una baixa acumulació de biomassa i es mantengui distància suficient per impedir la propagació del foc entre els diferents exemplars vegetals o altres elements com ara mobiliari de jardí, tendals i altres de similars.
- Preferiblement els elements artificials de la zona al voltant de l'habitatge han de ser de materials poc combustibles. Es recomana utilitzar espècies vegetals que mantinguin alts nivells d'hidratació al llarg de l'estiu.
- Igualment, en el disseny dels espais lliures públics s'han de tenir en compte les recomanacions del paràgraf anterior.
  - Els vials d'aquests nous sòls urbans han de complir les característiques següents i, en tot cas, cal assegurar que les noves urbanitzacions tenguin mínimament dos vials d'accés i sortida:
    - Vials d'accés de doble sentit de 5 m d'amplada; vials de sentit únic de 3 m

d'amplada.

- Radi mínim de gir interior de les corbes: 5 m.
- Vials en cul-de-sac: radi de 12,5 m.
- Gàlib de seguretat de poda d'arbres: 5 m.
- Pendent inferior al 12 %.

Per tal de facilitar el compliment del que estipula aquest apartat, la Direcció General d'Emergències i Interior, la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat i els consells insulars han d'habilitar, en funció de la seva disponibilitat pressupostària, una partida que permeti als ajuntaments abordar les actuacions previstes en els plans d'autoprotecció amb informe favorable.

Urbanitzacions existents

Mesures necessàries:

A les urbanitzacions existents els ajuntaments han d'assegurar que es compleixin en la mesura que es pugui els requeriments exigits per a les noves urbanitzacions i, en tot cas, han de garantir la instal·lació d'almenys un hidrant de característiques idèntiques a les esmentades abans, alhora que han de pactar amb els propietaris, amb l'assessorament dels serveis tècnics de la Direcció General d'Emergències i Interior i de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat, les mesures necessàries per impedir la propagació del foc.

En aquestes urbanitzacions la corporació local ha de garantir igualment la neteja de zones verdes i solars no edificats per evitar la propagació del foc a l'interior de la urbanització.

Habitatges unifamiliars amb zones d'interfície urbana forestal i edificacions aïllades situades en zones d'alt risc d'incendis forestals

Els habitatges unifamiliars i les edificacions aïllades han de mantenir a banda i banda dels vials d'accés franges longitudinals de seguretat de 10 metres d'amplada mínima amb actuacions preventives de control del combustible vegetal.

Igualment, han de mantenir una faixa de defensa perimetral a l'habitatge o edificació de 30 metres, mesurada des del límit exterior de l'edificació, sense acumulació de combustible vegetal amb un desbrossament selectiu, aclarides i podes de la massa arbòria que permetin trencar la continuïtat vertical i horitzontal de la vegetació.

Els habitatges i establiments destinats al lloguer de vacances inserits o confrontants en qualsevol zona d'alt risc d'incendi han de complir totes les mesures especificades en el punt anterior.

A més, han de disposar de tríptics informatius o cartells que informin els seus clients que es troben en una zona d'alt risc d'incendi forestal i sobre les normes de l'ús del foc

que han de complir durant la seva estada. Tot això ha de quedar acreditat mitjançant un full informatiu que signin ambdues parts o mitjançant un contracte o publicitat.

Especificacions relatives als plans d'autoprotecció per risc d'incendi forestal de les instal·lacions d'acampada

Presentació d'un pla d'autoprotecció davant el risc d'incendis forestals d'acord amb l'annex III del Reial decret 893/2013, de 15 de novembre, pel qual s'aprova la Directriu bàsica de planificació de protecció civil d'emergència per incendis forestals, a la Comissió d'Emergències i Protecció de les Illes Balears, en què s'ha d'informar respecte al contingut i l'adequació.

La Comissió ha de disposar per a les deliberacions dels informes preceptius de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i de la Direcció General d'Emergències i Interior.